ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — EERSTE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd Welt. 429

Er liebt mich!

De memorie van antwoord der regeering op het afdeelingsverslag der algemeene beschouwingen is een krachtig stuk. Met uitzondering van enkele alineas, die in geprikkelden toon zijn neergeschreven — o.a. een verbijsterende opmerking aan het adres van den heer Fruin, en een paar vreemde regels aan het adres van de pers — is deze memorie een voorbeeldig stuk. Het is doelbewust, zeer stellig in zijn verklaringen, beknopt en vast van lijn. Kortom.... een document dat wij met instemming hebben gelezen.

De vraag rijst, helaas, hoe lang dit woord zal gelden.

Het is niet de eerste maal, dat een opeenvolgende reeks van gebeurtenissen in de uitspraken der regeering telkens een ander aspect ging vertoonen.

Het was soms, alsof de regeering na haar standpunt te hebben bepaald, weer twijfelen ging aan de juistheid van eigen overwegingen en inzichten. Zoo ook in de kwestie van het beleid tegenover de P.N.I.: de regeering aarzelde lang, greep op 29 Dec. met groote beslistheid toe, gaf op 10 Januari een uiteenzetting, die de behoefte verried aan blijkbaar opnieuw gerezen overweging van de rechtvaardigheid der uitgevoerde maatregelen... en thans klinkt uit de Memorie van Antwoord een toon, alsof nimmer eenige twijfel daaraan zou hebben bestaan.

Er liebt mich, liebt mich nicht...

In ieder geval is het nu, voor de rustige burgerij althans:

Er liebt mich! R.

Paniekstemming?

Dinsdag plaatsten wij het bericht dat de heer Theodore Seelmann, van de *All Americain Mohawk* expeditie uit centraal Borneo, in Bandoeng de begrafenis had bijgewoond van kapitein De Quant. Op zichzelf is dat een zeer hoffelijke geste, die door ons in onmiddellijk verband gebracht werd met de mededeeling van den heer Seelmann, dat hij opgetogen is over de hulp, welke de expeditie ondervonden heeft, speciaal van de militairen.

Of is er nog een andere oorzaak?

Wij komen tot die vraag na het lezen van een stukje in de *Straits Times* van 14 Januari, waarboven, met zeer sprekende letters, een opschrift staat dat onmiddellijk onze aandacht trok:

A central Borneo drama. Murder of Dutch officier. Isolated scientists radio link. Het verhaal komt uit Manilla en is gedateerd 27 December. De brutale moord, op een Hollandschen plaatselijken commandant, zoo vangt het aan, heeft twee jonge Amerikaansche geleerden en ontdekkingsreizigers in een penibelen toestand gebracht in het woeste gebied van centraal Borneo. *They are expecting any minute that a serious outbreak may end their lives.*

Dat is vrij erg.

Het blad vertelt dan wie tot de expeditie behooren en dat haar eenig contact met de beschaafde wereld de radio was. Het laatste bericht dat de man van de radio, sergeant Holbrook, te Fort Mills, Corregidor, op 26 December ontving was *Trouble may break out at any minute.*

Dan volgt het verhaal dat kapitein Quant, commandant van een militairen post bij het kamp van de ontdekkingsreizigers, door twee Maleiers gedood werd, den dag voor Kerstmis. En dat luitenant Dom met troepen naar het terrein van den moord vertrok.

Am accompanying him, seinde prof. Seelmann. *God help the Malays if any further trouble breaks out. Captain De Quant was our good friend.*

Daarna zond Seelmann de boodschap naar het kamp door een militairen koerier, dat men geloofde dat de moord op den kapitein reeds lang te voren door de Maleiers was beraamd.

„The captain was killed in an argument, and his immediate avenger were a faitful servant and a convict from the base camp, who himself was serving time for crime."

Op Kerstmorgen zond prof. Seelmann nog een bericht:

„Two Malays, who barricaded themselves in a house beside the Barito River, were captured this morning after a hand-to hand struggle with military forces. Already have six other prisoners. It looks as if this outbreak is the beginning of more serious trouble.

Naderhand seinde Seelmann dat nog een detachement soldaten naar de plaats van den moord was gezonden met opdracht te schieten, als er iets gebeurde.

„The local guard has been strengthened and we are prepared for any trouble here. Many weapons have already been confiscated.

Het laatste bericht, dat onmiddellijk naar Chicago werd doorgegeven, was dat luitenant Dom nog een paar dagen langer bleef op de plaats waar de scène zich had afgespeeld, dat hij 14 Maleiers ontwapend had die aan de begrafenis van de twee moordenaars hadden deelgenomen en die naar men geloofde hadden gezworen hen te wreken, door oproer te maken. (to cause further trouble for vengeance, according to their custom).

De twee Maleiers die gisteren gevangen werden gezet trachtten amok te maken. De militairen hebben vele speren en krissen in beslag genomen in de huizen waar zij werden aangetroffen.

„Things are quiet now but trouble may break out at any moment.

„Besides ourselves (professor Seelmann and mr. Wells) the post here consists of about 125 native soldiers two lieutenants and a doctor. We believe that headquarters at Bandjirmasin will act upon receipt of a cable from Manila. We have offered lieutenant Dom and lieutenant Leroy the use of our radio at any time"

Daarvan hebben zij dan ook gebruik gemaakt. Het is alleen merkwaardig dat de bladen in Indië zoo weinig over het geval hebben gehoord. Want de regeering kreeg de berichten minstens zoo uitvoerig als wij ze hierboven geven.

Het eerste bericht dat aan de Indische bladen op 27 December werd doorgegeven, waarin gemeld wordt dat de moord vermoedelijk verband hield met belastinginning, werd door het *A. I. D.* aangevuld met de mededeeling dat Poeroektjahoe telegrafische noch telefonische verbindingen heeft, zoodat gebruik werd gemaakt van de mededeelingen van de *Mohawk*-expeditie, die het bericht radiografisch naar Manilla seinde, waarvan het werd doorgegeven naar Bandoeng. Het legerbestuur informeerde hierop dadelijk langs denzelfden weg om nadere bijzonderheden.

Op 31 December kwam Aneta met het bericht dat de moord geen politieken ondergrond had, dat de vermoorde bekend stond als een streng gezaghebber en dat het incident geen invloed had op de gemoederen van de bevolking. „Alles is rustig."

Had de regeering nu opeens wel verbinding kunnen krijgen met Poeroektjahoe of... was de wensch hier de vader van de gedachte?

De leden van de *Mohauk*-expeditie hebben zich toch eenigen tijd niet bijzonder prettig gevoeld. En zij hadden voortdurend innig contact met onze officieren, zoodat men mag aannemen dat zij vrij goed ingelicht waren. In elk geval is men omtrent dit voorval buiten Indië, in Malakka en in Amerika, heel anders en veel uitvoeriger ingelicht dan in Indië.

De vraag is gewettigd of achteraf dit geval inderdaad op zichzelf beschouwd moet worden of dat er meer achter schuilt dan men op het eerste gezicht, met de telegrammen uit Bandoeng voor zich, heeft kunnen vermoeden?

En van nog evidenter belang lijkt ons de vraag, of de regeering iets gedaan heeft — en wat zij gedaan heeft — om de waarschijnlijk onjuiste voorstelling, welke door deze telegrammen in Amerika en elders moet zijn gewekt weg te nemen. Men weet daarginds vermoedelijk niet dat de heer Seelmann in paniekstemming deze telegrammen heeft doen seinen, en een rechtzetting is, zoover wij weten, van dien kant niet gevolgd. Daarvoor had de regeering moeten zorgen. Als wij het goed zien zal de dienst welke de Mohawk-expeditie der regeering met haar radio-installatie bewezen heeft ons per saldo veel meer schade dan gewin opleveren. Welk een indruk moet men buiten Indië van deze S. O. S.-seinen hebben gekregen!

Misschien dat de begrootingsdebatten in den Volksraad een der leden een welkome gelegenheid bieden om ons hieromtrent licht te verschaffen?

DE R.

NEDERLANDSCH-INDIE.

DE MAIL.

De Insulinde morgenochtend.

Het s.s. *Insulinde* van den Rotterdamschen Lloyd wordt morgen, Zaterdag, des ochtends te 7 uur aan de kade te Tandjong Priok verwacht.

Nieuwe K. P. M.-boot.

Het nieuwe schip van de K.P.M., de *Van Swoll*, is met succes te water gelaten, meldt Aneta ons uit Den Haag.

DE POSTVLUCHTEN.

Vandaag al thuis.

Het postvliegtuig is gisteren te Boedapest gearriveerd, meldt Aneta ons.

Chichester.

De vlieger Chichester arriveerde gisteren om twaalf uur te Bima op Soembawa, meldt Aneta ons.

De Vaderlandsche Club.

De V.C. mag zich óók in de bizondere belangstelling van den Volksraad verheugen. In het afdeelingsverslag der algemeene beschouwingen lezen wij o.a.:

De opgang der Vaderlandsche Club, werd een verschijnsel van beteekenis geacht, door sommigen betreurd, door anderen zuiverend werkend geacht, doordat aan het licht is getreden, dat een belangrijk deel der Europeesche samenleving zich wenscht te keeren tegen de „ontvoogdingspolitiek" der regeering. Overigens voerden enkele leden aan dat politieke beteekenis aan deze organisatie eerst kan worden toegekend, zoodra zij opbouwend werk gaat verrichten.

En elders lezen wij nog:

Herhaald werd de ten vorige jare gestelde vraag - waarop toen nog geen antwoord kon worden gegeven — of het een officier toegestaan is lid van de Vaderlandsche Club te zijn, waaraan van andere zijde de vraag werd toegevoegd of de regeering door een positieve uitspraak het misverstand uit den weg wil ruimen als zoude burgerlijke landsdienaren geen lid der Vaderlandsche Club mogen zijn. In aansluiting hiermede werd nog gevraagd of het in de dagbladen verschenen bericht dat de patih van Grissee in een in het openbaar gehouden rede de Vaderlandsche Club op één lijn zou hebben gesteld met de P.N.I. en het lidmaatschap van eerstgenoemde vereeniging aan bestuursambtenaren zou hebben ontraden, op waarheid berust.

En weer op een andere plaats:

Is de regeering ook bereid mede te deelen haar oordeel over de onlangs te Batavia door den voorzitter van het hoofdbestuur der Vaderlandsche Club uitgesproken rede en of de negatieve houding der politie op die bijeenkomst in den schouwburg hare instemming had?

Deze laatste vraag is de meest curieuze. Wij begrijpen niet goed, wat de heeren bedoelen: de houding der politie op die vergadering was, voor zoover wij weten, niet negatief. Zij greep niet in, en daartoe was ook geen reden. Wij herinneren ons althans niet, dat de heer Fruin bij die gelegenheid de leus „Indië los van Nederland" of iets dergelijks heeft aangeheven!

R.

Ongewenschte Propaganda.

Uit Tjiandjoer deelt men aan Aneta mede:

Dat de Partai Nasional Indonesia in het Regentschap Tjiandjoer weinig succes heeft is thans weer uit een vermeldenswaardig voorval gebleken.

Eenige dagen geleden gebeurde het dat een P.N.I.-agent de Inlandsche wijken doortrok om propaganda te maken voor zijn vereeniging.

De man schijnt met zijn hoogdravende woorden zijn klein gehoor, zeer geïrriteerd te hebben.

Op een gegeven moment grepen vier van zijn toehoorders hem aan en dienden hem een pakslaag toe.

De 4 anti P.N.I.ers werden wegens mishandeling tot vijf gulden boete veroordeeld.

Duidelijk en afdoende.

Reeds is medegedeeld, dat in de afdeelingen van den Volksraad critiek is geoefend op de rede van gouverneur Hartelust te Garoet bij gelegenheid van de installatie van den regent aldaar. Men informeerde, of de regeering verschillende uitlatingen van den gouverneur onderschreef, en enkele leden vroegen „of de regeering een redevoering als die van den gouverneur van West-Java bij installaties en dergelijke gelegenheden toelaatbaar acht".

De regeering antwoordt — — duidelijk en afdoende, dunkt ons — — het volgende:

„De verhouding tusschen regeering en gouverneurs brengt mede, dat haar oordeel over hunne redevoeringen, geen onderwerp van openbare gedachtenwisseling kan uitmaken."

Ambtenaren en Politiek.

„Een algemeene regeling van de deelneming van sommige groepen van landsdienaren aan staatkundige vereenigingen is nog in overweging. Eene gedachtenwisseling over deze aangelegenheid zou de regeering praematuur achten zoolang de zaak nog bij hare adviseurs in behandeling is en zij zelve zich nog geen oordeel heeft gevormd."

Aldus een alinea uit de M. v. A. der regeering op het afdeelingsverslag van den Volksraad nopens de algemeene beschouwingen.

De Memorie van Antwoord.

Een krachtig stuk. — De regeering over het optreden tegen de P.N.I. — De politieke toestand.

Verschenen in de Memorie van Antwoord nopens de algemeene beschouwingen van den Volksraad.

Wij geven hier het eerste gedeelte, namelijk dat betreffende de huiszoekingen, in zijn geheel.

Erkentelijk voor den dank haar gebracht voor hare mededeelingen van 10 dezer. betreffende de huiszoekingen bij de P.N.I. Op 29 December te voren, was het der Regeering aangenaam te vernemen, dat deze maatregel de onverdeelde instemming van zeer vele leden mocht verwerven, en door sommigen als het consequent doortrekken van de lijn, welke in het Regeeringsbeleid der laatste jaren ten opzichte van de Volksbeweging te onderkennen valt, werd beschouwd.

Niettemin blijken er rondom dezen maatregel nog eenige controversen te bestaan, welke elk afzonderlijk hieronder bespreking vinden.

Opportuniteit.

De eerste dier controversen is, dat, naar sommiger oordeel, het regeeringsoptreden te laat, naar anderer meening te vroeg zoude hebben plaats gevonden. In dit verband kan alleen het tijdvak van 9 Augustus 1929, toen de „laatste waarschuwing" aan de P.N.I.-leiders gegeven werd, in beschouwing worden genomen. Het wil der regeering voorkomen, dat het geen nut heeft in gedachtenwisseling te treden over de vraag of, in dit kort tijdsbestek het ingrijpen wellicht enkele weken vroeger had behooren plaats te vinden.

Hier moet dan ook worden volstaan met de mededeeling dat, naar het oordeel der regeering, vroeger ingrijpen reeds hierom bezwaarlijk te motiveeren ware geweest, wijl toen nog geen genoegzame gronden voor het vermoeden van reeds gepleegde delicten aanwezig bleken. Te minder is, naar hare meening, tot zulk een gedachtenwisseling aanleiding, daar zij bij de vorige Memorie van Antwoord op de Algemeene Beschouwingen uitdrukkelijk heeft doen weten dat, waar alleen de regeering voor de handvaving van rust en orde verantwoordelijk is, ook aan *haar* alleen ter beoordeeling staat of, wanneer, en op welke wijze, bijzondere maatregelen voor die handhaving worden vereischt. Aan het feit, dat voor de tweede maal in 1929 dreigend misdadig drijven of gedoogen, zonder bloedvergieten, tijdig kon worden voorkomen, ontleent de regeering te meer vrijheid bij deze hare opvatting te volharden.

Dat het optreden van 29 December a.p. door verschillende leden voorbarig werd genoemd, in tegenstelling met dat van 1926, toen daarmede gewacht zoude zijn tot de toestand er aanleiding toe gaf, kan de Regeering zich niet verklaren. In 1926 is — uit onbekendheid met het dreigend gevaar — te laat ingegrepen met het gevolg dat toen tientallen dooden en honderdtallen veroordeelden of verbannenen als slachtoffers zijn gevallen. Door tijdig ingrijpen is thans een dergelijk mogelijk gevolg voorkomen.

Ten volle vereenigt de regeering zich dan ook met die leden, die als hun oordeel uitspraken, dat, zoodra de regeering op grond van ingekomen berichten moest aannemen dat ongeregeldheden te verwachten waren, het optreden tegen de P.N.I.-leiders een langer uitstel van krachtdadig ingrijpen niet gedoogde, en dat verder afwachten — zooals de in het vorig lid bedoelde leden blijkbaar hadden gewenscht—, het karakter van een provocatie zou hebben gedragen. Nimmer, zoo betoogden de hier aan het woord zijnde leden terecht, mag de regeering het zoo verlaten komen, dat zulk een uitlokking haar zou kunnen worden verweten.

Grondslag.

De tweede controverse betreft de vraag, of de berichten, welke zouden hebben gewezen of wijzen op dreigende ongeregeldheden, en in dien zin den grondslag voor het ingrijpen vormden, wel op hun juiste waarde beoordeeld zijn. Verscheidene leden meenden zulks blijkbaar te moeten betwijfelen. Vooropstellend, dat het vaststellen dier waarde wel nimmer geschieden kan in een Volksraadsdebat, en de regeering zich bij zulk een beoordeeling volle vrijheid moet voorbehouden, wil zij toch niet nalaten, tegenover de aangevoerde bezwaren het volgende op te merken. Dat lagere politie-ambtenaren soms al te snel verontrustende feiten zouden ontdekken, waar deze in werkelijkheid niet aanwezig zijn, zooals de hier bedoelde leden meenen, is blijkens het woord „soms" terecht als uitzonderingsgeval aangeduid.

Dergelijke uitzonderingsgevallen nu kunnen, door de werkmethode bij het Hoofdparket, op den eindindruk geenerlei invloed uitoefenen, daar de ontelbare inkomende berichten daar volgens verschillende systemen nauwkeurig worden geschift en geschat. Wanneer sommige leden opmerken, dat zij de op deze berichten gebaseerde vermoedens „bij gebrek aan gegevens" niet kunnen beoordeelen, moge daartegenover worden opgemerkt, dat zoodanige beoordeeling ook, in geen enkel land, als de taak van volksvertegenwoordigers werd of wordt beschouwd, maar steeds en overal als de taak van in hoogste instantie alléén de Regeering.

Wel kan hieraan, — in antwoord op een desbetreffende vraag —, worden toegevoegd, dat behalve eigenlijke recherche-berichten, ook van de zijde van het Binnenlandsch Bestuur tot bezorgdheid aanleiding gevende informaties en rapporten werden ontvangen. De Regeering aanvaart dan ook ten volle de zienswijze van die leden, die, op grond van berichten als tegen Kerstmis 1929 ontvangen werden, krachtige maatregelen het handhaving der rechtsorde als eerste Regeeringsplicht hebben vooropgesteld.

Omvang.

Een derde vraag blijkt, of op 29 December a.p. niet in te grooten omvang ingegrepen werd. Verscheidene leden toch hebben blijkbaar in de jongste regeeringsmededeeling te weinig feitenmateriaal aangetroffen, hetwelk dien omvang voor hen aannemelijk kon maken. Hiertegenover werd door een groote meerderheid de noodzaak van een ingrijpen, althans in West-Java, als onvermijdelijk erkend.

Tot huiszoekingen buiten deze Provincie noopten echter in de eerste plaats berichten uit andere deelen van Indië, vooral van Java, zij het niet in zoo grooten getale. Daarnaast stond een ander motief. Het Hoofdparket had gegronde reden om te vermoeden, dat door het hoofdbestuur van de P.N.I. weinig of geen concepten of copieën van uitgaande brieven op normale wijze werden aangehouden, zoodat in dit opzicht geen belangrijke vondsten, zelfs niet te Bandoeng en Batavia, werden verwacht.

Wilde men iets van dien aard vinden, dan moest dus tegelijkertijd elders worden gezocht. Bedoeld vermoeden is door de huiszoekingen inderdaad bevestigd. De regeering ontveinst zich niet, dat door dit omvangrijk ingrijpen overlast is ondervonden door P.N.I.-leiders of leden, van wie kan worden aangenomen, dat zij buiten de beweging, voorzoover zij op het verwekken van onrust was gericht, stonden.

Het spreekt echter vanzelf, dat alle leden en vooral alle leiders van een vereeniging, of van een federatie, voor de actie daarvan, vooral in belangrijke centra, mede verantwoordelijk zijn. Wanneer de betrokken leiders en leden zulk een actie niet controleeren, zoo noodig doen wijzigen, en evenmin hunne positie ten aanzien van de organisatie opgeven, stellen zij zich zelve onvermijdelijk aansprakelijk voor alle gevolgen welke, uit hetgeen zij althans lijdelijk hebben aanvaard of bestendigd, kunnen voortvloeien.

De regeering kan zich dan ook, — voor heden en toekomst —, geheel vereenigen met de zienswijze dier leden die betoogden, dat een optreden tegen een massale antigezagsatie zooals de P.N.I. die op vele plaatsen voerde, slechts massaal geschieden kan en dat, ook wie de huiszoekingen minder gewenscht acht, zal moeten toegeven, dat het de extremisten, en zij alleen, zijn geweest, die dergelijk overheidsoptreden hebben uitgelokt, ondanks het dringend en herhaald vermaan der Regeering.

Dat er bij dit optreden enkele grensoverschrijdingen hebben plaats gevonden heeft de regeering, als uitzonderingen op het algemeen lofwaardig optreden van Bestuur en politie, evenzeer erkend als betreurd. De waardeering van verscheidene leden voor deze openhartigheid bevreemdde haar niet. Wel daarentegen dat zoodanige openhartigheid door andere leden als een gebrek aan kracht kon worden beschouwd.

Deze leden kunnen zich er van verzekerd houden, dat de regeering hare kracht nimmer in het ontkennen of verzwijgen van duidelijke vergissingen of fouten zoeken zal, daar zoo iets met *hare* opvatting omtrent hoogheid van gezag in flagranten strijd zoude zijn.

Niet minder was hare bevreemding, dat, ook na deze ruiterlijke erkenning, sommige leden zich blijkbaar nog steeds niet konden onttrekken aan den indruk, dat de maatregel van 29 December tegen de Inlandsche beweging als geheel gericht zou zijn geweest. Geen enkel argument daarvoor is dan ook door hen aangevoerd en zulke argumenten zullen bij hen ook blijven ontbreken.

Justitiëel of politiek?

De laatste van de, op de voorbereiding en uitvoering der huiszoekingen betrekking hebbende controversen is, of deze maatregel een justitiëele dan wel politieke bedoeling zoude hebben gehad.

Tegenover die leden nu, welke dien maatregel, als een voortzetting van de in het afdeelingsverslag bedoelde circulaire van den gouverneur van West-Java en van die van den legercommandant, en deswege als een politieke daad beschouwden, moge worden opgemerkt, dat de regeering aan dit, hun eenig tot uitdrukking gekomen argument geen beteekenis toekennen kan.

Duidelijk toch is in hare jongste mededeelingen der met verstoring bedreigde openbare orde, *eenig* motief tot ingrijpen geweest. Dit motief opzichzelf verklaart tijdstip, spoed en omvang der huiszoekingen. Uit het onderzoek, dat op die huiszoekingen volgde, blijkt voorts duidelijk hoe ook dit verdere onderzoek wederom door dit motief is geleid. Immers na de huiszoekingen zijn slechts die leiders, wier optreden uit een oogpunt van rustverstoring aan ernstige verdenking onderhevig was, in preventieve hechtenis gesteld.

Reeds de „laatste waarschuwing" van 9 Augustus wijst trouwens geheel in de richting van justitiëel optreden. Er werd toen immers niet vermaand tegen het verkondigen van bepaalde staatkundige theorieën, noch tegen het voeren van een bepaalde coöperatieve oppositie-politiek. Daarin laat de regeering alle partijen, krachtens beginsel, binnen de grenzen der openbare orde juist vrij.

Maar er werd gewaarschuwd tegen het overschrijden dier grenzen, tegen opruiïng en gewelddadige excessen dus tegen uitingen, welke onder alle omstandigheden, — met of zonder politieken achtergrond—, vervolgbaar en strafbaar zijn.

De regeering waardeert dan ook, dat hare opvatting, dat het optreden tegen de P.N.I. een justitiëel-politioneel optreden was, door andere leden onderschreven werd, en door dezen met de terzake gegeven toelichting geheel werd ingestemd.

Ons nummer van heden

(Drie bladen.)

BINNENLAND.

Het vliegtuig komt vandaag te Amsterdam aan.

Morgenochtend 7 uur wordt de mail hier verwacht.

Gisteren had de plechtige installatie plaats van de commissie voor het verkeersdepartement.

De provinciale Raad van Midden-Java kwam voor de eerste maal bijeen.

De Eerste Kamer nam de afschaffing van de opcenten op de suikeraccyns aan.

Koelies door de Eendaagsche gegrepen.

Het ontwerp inzake de flesschentrekkerij (wijziging van het Ind. Wetboek van Strafrecht) is z.h.s. in den Volksraad aangenomen.

Te Bandoeng heeft de plaatselijke afdeeling der V.C. vergadert en o.a. het accoord betreffende de gemeenteraadsverkiezingen met de gecombineerde partijen afgewezen.

NEDERLAND.

Ministers Beelaerts en Hymans bespraken de groote lijnen van de Nederlandsch Belgische vraagstukken.

De Koningin heeft den nieuwen gouverneur van Curaçao beëedigd.

Een raadslid plotseling doodgebleven.

BUITENLAND.

De gemeenteraad van Londen heeft de delegaties ter marineconferentie een banket aangeboden.

Byrd kan niet door het drijfijs van de Ross-zee heen.

De Sovjet-regeering betoogt niets uitstaande te hebben met de derde internationale.

De Volkenbond heeft stappen gedaan in een grensgeschil in Midden-Amerika

FOR OUR ENGLISH READERS.

City of London offered a banquet to the delegates at navalconference in the guildhall.

Statement of Sovjet-government about third international with which it has no connection.

HET DERDE BLAD.

Putnam Weale over Tsjang Kai Shek. — Het ijzeren juk van de vrijgestelden. — Nederlandsch en buitenlandsch nieuws. — Feuilleton. — Kort verhaal.

Wat de in dit verband gemaakte opmerking betreft ten aanzien van de adviseurs, die de regeering naar het oordeel van sommige leden, wijl het een *politieke* daad gold, had moeten raadplegen, kan in het licht worden gesteld dat deze opmerking, blijkens het vorenstaande, op een geheel verkeerde praemisse berust, terwijl, onafhankelijk daarvan, het der regeering voorkomt, dat zij aan den Volksraad geenerlei rekenschap verschuldigd is van de wijze, waarop zij meent al dan niet adviezen van haren ambtenaren te moeten inwinnen.

(Wordt vervolgd).

REGEERING EN PERS.

Beperking van „ongebreidelde vrijheid“?

In antwoord op een vraag in het afdeelingsverslag of de regeering niet kan optreden tegen de verspreiding van onjuiste berichten merkt de regeering in de Memorie van Antwoord betreffend de algemeene beschouwingen op.

„Het is niet duidelijk, welke maatregelen der regeering ten dienste zouden staan tegen dagbladen die infame onwaarheden verkondigen als waarop in deze vraag wordt gedoeld. Wel nopen dergelijke gebeurtenissen tot overweging van de, in andere bladen terecht gestelde vraag, of de thans ongebreidelde vrijheid tot verspreiding van zoodanige berichten niet dient te worden beperkt.“

Morgen komen wij hier nader op terug.

Indonesia Raja.

In het afdeelingsverslag van den Volksraad betreffende de algemeene beschouwingen lezen wij:

Blijkens het *Bataviaasch Nieuwsblad* van 24 October 1929 werden door de regeering bij eene circulaire voorschriften gegeven omtrent de houding, welke landsdienaren hebben aan te nemen wanneer in openbare vergaderingen of bij andere bijeenkomsten van inheemschen, waarbij zij al dan niet ambtshalve tegenwoordig zijn, het lied „Indonesia Raja“ ten gehoore wordt gebracht. Achtten enkele leden de in bedoeld rondschrijven vervatte voorschriften een niet wel te motiveeren vrijheidsbeperking van Inlandsche landsdienaren, verscheidene andere leden hadden evenzeer tegen de circulaire bezwaar, doch op andere gronden. Naar het oordeel van laatstbedoelde leden ware, indien het lied als een volkslied der Indonesische natie — welker bestaan zij ontkenden — moet worden beschouwd, den landsdienaren onder alle omstandigheden te verbieden bij het ten gehoore brengen ervan op te staan, terwijl, in geval het lied moet worden aangemerkt als een club- of vereenigingslied, terzake geen maatregelen zouden zijn te treffen. Waar de regeering het lied blijkbaar als een club- of vereenigingslied meent te moeten opvatten, zouden zij gaarne vernemen, waarom zij voorschriften dienaangaande noodzakelijk achtte en of zij bij nadere overweging wellicht bereid is het rondschrijven in te trekken.

De regeering schrijft in de M. v. A.:

Daar van verschillende zijden der regeering was verzocht haar oordeel te geven over de houding welke diegenen harer ambtenaren, die openbare vergaderingen en andere bijeenkomsten van inheemschen bezoeken, hebben aan te nemen bij het zingen of spelen van het lied Indonesia Raja en te dien aanzien haar bepaalde concrete vragen waren voorgelegd, heeft de regeering gemeend in de daaruit sprekende behoefte aan duidelijke aanwijzingen te moeten voorzien. Voor wijziging of intrekking van bedoelde circulaire bestaat geen enkele reden.

Onderzoek naar den economischen Toestand.

Wij vernemen, dat het Inlandsch Bestuur te Batavia een onderzoek instelt naar den economischen toestand in de desa's, in verband met de droogte en de geruchten omtrent het daardoor ontstane misgewas. Tevens onderzoekt het, de bij de (huis)nijverheid ingetreden malaise, onder meer in de hoedennijverheid in het Tangerangsche.

Wel zijn er in de laatste dagen regens gevallen, maar of deze den aanplant veel zullen helpen, valt nog zeer te betwijfelen.

De rapporten moeten nog voor het einde dezer maand ingediend zijn.

Betwist Eigendomsrecht.

Dezer dagen is naar men ons meldt in het district Mauk een kwestie gerezen tusschen eenige opgezetenen van het land en het Gouvernement. Na afkoop van het particuliere land door het Gouvernement, is het geheele complex onder Gouvernementsbeheer gekomen. Dit nu willen eenige opgezetenen niet erkennen. Volgens hun bewering hebben zij, reeds lang voor dat de kongsi in het bezit is gekomen van het land, op die gronden gewoond, van ouder op kinderen, meer dan 100 jaren wel.

Die gronden zijn dus hun eigendom.

Nu willen zij voor die gronden, om ze in erfelijk individueel bezitsrecht te mogen behouden geen schadeloosstelling betalen aan het Gouvernement. De kwestie is reeds eenige keeren door den assistent-resident van Tangerang en het Inlandsch Bestuur onderzocht en er werd reeds gepoogd om in der minne te schikken, doch tot dusver tevergeefs.

Het zal met deze lieden wel gaan, als met die in Sampora en Serpong, die door den landraad in civiel geding in ongelijk werden gesteld en het eigendomsrecht van het Gouvernement moesten erkennen.

Het Contact tusschen Gemeentebestuur en Inlandsche Bevolking.

De directeur van B.B. geeft een rondschrijven uit aan burgemeesters en voorzitters van Gemeenteraden op Java waarin hij het verschijnsel bespreekt, dat bij de Inlandsche stadsbevolking slechts geringe belangstelling en waardeering voor de gemeentelijke bemoeiingen bestaat.

Niet te ontkennen valt, dat het bedoelde feit, vooral in de groote stadsgemeenten, mede moet worden toegeschreven aan soms onvoldoende contact van de gemeentebesturen met de Inlandsche bevolking, als gevolg waarvan het voorkwam, dat gemeentelijke verordeningen en/of de naar aanleiding daarvan genomen maatregelen — hoe deugdelijk ook op zichzelf en hoezeer ook in het belang der bevolking zelve bedoeld — niet voldoende werden begrepen, of zonder noodzaak indruischten tegen de bijzondere opvattingen en gevoelens dier bevolking.

Ten einde dit laatste z.v.m. te voorkomen, zijn bij het U bekende, rondschrijven van den 1sten gouvernements secretaris van 20 Oct. '27 inlichtingen gevraagd nopens de tot verbetering van bedoeld contact reeds genomen of nog te nemen maatregelen, waarbij al eenige aanstondsmiddelen werden aangegeven, welke daartoe, naar het gevoelen van den Gouverneur-generaal, dienstig zouden kunnen zijn.

Naar aanleiding van de terzake ontvangen adviezen heb ik de eer — krachtens daartoe van den landvoogd bekomen opdracht — en ter aanvulling van hetgeen, waarop reeds Uwe aandacht werd gevestigd in het vorenaangehaald regeeringsrondschrijven, nog de ondervolgende middelen tot verbetering van dit contact aan te bevelen.

1. De invoering van een *woning*registratie, gelijk in de gemeente Semarang reeds jaren geleden plaats had. Verschillende belangrijke maatregelen ten bate der Inlandsche bevolking hebben slechts kans van slagen bij genoegzame kennis van de demografische verhoudingen ter plaatse, welke kennis het best te verkrijgen is door een goed opgezette en deugdelijk bijgehouden woningregistratie. De op deze wijze te verkrijgen gegevens zijn tevens dienstbaar te maken aan een indeeling der gemeente in wijken en onderwijken, elk met een eigen kantoortje, waar door wijk- en onderwijkmeesters, in dienst der gemeente, de hulpadministraties zouden gevoerd kunnen worden, welke voor de bevolking van belang te achten zijn, in dier voege dat men niet voor allerlei aangiften, verzoeken om vergunning, gemeentelijke belastingkwesties, enz., zich een gang naar het gemeentehuis te getroosten heeft.

2. De instelling van advies-commies met het betrokken districtshoofd als lid en voorzitter en nog twee buiten de gemeenteraad staande, doch door den raad benoemde leden, aan wie van raadswege een secretaris, goed op de hoogte van de geldende gemeentelijke voorschriften, ware toe te voegen.

Aldus kunnen als intermediair tusschen de bevolking en het gemeentebestuur weer eenigszins worden ingeschakeld de subalterne Inlandsche bestuursambtenaren, wat gezien hun groote bestuurservaring en het vertrouwen dat zij nog altijd bij de massa der bevolking genieten, ongetwijfeld als een voordeel moet worden beschouwd.

Aan deze commissie, c.q. *geregeld* iedere maand zitting dient te houden, bijv. ter gelegenheid van de binnen de gemeente plaats hebbende onderdistrictsvergaderingen met desa- en (of) kamponghoofden en alsdan in de woning van het betrokken onderdistrictshoofd, ware eventueel als taak op te dragen:

a. het in ontvangst nemen en in een beknopt rapport samenvatten alsmede het onderzoek van door de Inlandsche bevolking ingediende klachten tegen gemeentelijke verordeningen of van gemeentewege uitgevaardigde maatregelen:

b. het aan die bevolking verklaren van de (speciaal) voor haar van belang zijnde gemeentelijke regelingen:

c. het rapporteeren van al hetgeen de commissie van belang acht, hetzij aan het *gemeente*bestuur, voor zooveel het om gemeentezaken gaat, hetzij aan den resident, indien het betreft de *bestuurs*bemoeienis met de gemeentelijke aangelegenheden.

3. De vorming van *raads*commissies met een aanzienlijk inheemsch element, voor de behartiging van concrete zaken waarbij in het bijzonder Inlandsche belangen zijn betrokken. Dergelijke raadscommissies vormen een zeer voor de hand liggend en volkomen in het kader passend middel tot verbetering van het contact, waarbij naar gelang het aantal Inheemsche raadsleden in deze commissies toeneemt ook meer van deze groep van leden zal kunnen uit gaan.

4. Het op bepaalde dagen ter gemeentesecretarie doen zitting houden voor Inlanders, Chineezen e.a., die hun belangen komen voordragen, gelijk de inlandsche wethouders in enkele gemeenten reeds thans wekelijks doen.

De Sultan van Siak.

De Sultan van Siak is in allen eenvoud te Tandjong Poera gehuwd met de zuster van zijn overleden echtgenoote. Er waren geen openbare feestelijkheden, aldus Aneta.

M. de Carpentier Wildervanck †

Te Medan is overleden de heer M. de Carpentier Wildervanck, inspecteur van arbeid en laatstelijk werkzaam als afmonsteringsambtenaar te Medan. De heer de Carpentier kwam, meenen wij, voort uit het Controleurscorps van den Pandhuisdienst, was geruimen tijd werkzaam bij de inspectie (o.a. in Atjeh en in Borneo), en werd wegens gezondheidsredenen tenslotte met zijn laatste functie belast.

Electrificatie van Bantam.

Naar het *A.I.D.* verneemt, zal het Gemeenschappelijk Electriciteits-bedrijf Bandoeng En Omstreken nog deze maand een tweetal ingenieurs naar het Bantam'sche zenden om gegevens te verzamelen voor een definitief electrificatieontwerp. Daarna zal onmiddellijk overgegaan worden tot het bestellen van materialen.

Dr. S. J. Wellensiek.

Omtrent dr. S.J. Wellensiek, die eind Januari naar Buitenzorg zal vertrekken om als plantkundige voorloopig verbonden te worden aan het instituut voor plantenziekten te Buitenzorg, meldt het *Hbl.*:

Gedurende zijn studie aan de Landbouwhoogeschool werd hem voor een onderzoek over erfelijkheidsverschijnselen bij erwten, de gouden medaille dezer onderwijsinrichting toegekend. Na afloop van zijn studie is hij nog zeven jaar aan het aan de Landbouwhoogeschool verbonden Instituut voor Phytopathologie, laboratorium voor mycologie en aardappelonderzoek, werkzaam gebleven.

Hij vond de oorzaak van en middelen tegen de ontijdige knolvorming van vroege aardappelen, een verschijnsel ook wel aangeduid als „onderzeeërs“, omdat de gepote aardappelen in 't geheel geen stengels, slechts enkele kleine knolletjes vormen. Hij verrichtte verder onderzoekingen over de Rhizoctonia-ziekte, van aardappel en tomaat, den klaverstengelbrand, de aardappelbewaring, de beschadiging van pootaardappelen door vorst, de knolvorming bij den aardappel. Hij werkte een jaar aan de universiteit te Minnesota, waar hij zich vooral bezig hield met de studie der resistentie van mais tegen roestziekte en paste na zijn terugkomst te Wageningen de Amerikaansche methode van werken toe op Nederlandsche tarwerassen.

Intusschen bleef hij zich ook bezig houden met de studie van de erfelijkheidsverschijnselen bij erwten, waarover hij in het Nederlandsche tijdschrift *Genetica* verslag uitbracht. De meeste resultaten zijner onderzoekingen over plantenziekten en physiologische verschijnselen vindt men in de „Mededeelingen der Landbouwhoogeschool“ en het Tijdschrift over Plantenziekten.

Dr. Wellensiek is voorts een der stichters en hij was de eerste secretaris van den „Biologischen Kring“ te Wageningen.

Een ideaal middel tegen plantenziekten is het gebruik van resistente rassen der cultuurplanten, die voorts alle voor de cultuur gewenschte eigenschappen bezitten. Maar de ontoereikende kennis van ziekte-oorzaken en erfelijkheidsverschijnselen doet pogingen om zooveel goede eigenschappen in nieuwe plantenrassen te vereenigen dikwijls falen. Samenwerking van plantenziektenkundigen en erfelijkheidsvorschers moet leiden tot het vinden van nieuwe wegen om, voor zoover de natuur der planten dit toelaat, tot dit doel te geraken.

Gelukkig mag men het gouvernement van Nederlandsch-Indië rekenen, dat het zich in het belang van den landbouw de medewerking heeft weten is verzekeren van een man, die zich en op ziektenkundig en op erfelijkheidsgebied een groote ervaring heeft verworven.

Wat men alzoo vráágt!

De belangstelling van ons vertegenwoordigend college in allerlei zaken laat niets te wenschen over. Zoo zijn in de afdeelingen van den Volksraad o.a. over de volgende kwesties inlichtingen aan de regeering gevraagd:

1e. aangaande het bericht in de *Bintang Timoer* van 11 Januari, dat bij een plaats gehad hebbende huiszoeking in een boekdrukkerij mede een kasboek in beslag is genomen. Of inderdaad bij de huiszoekingen de voorziter van Pemoeda Indonesia door de politie gefotografeerd is, nadat hem een bord met zijn naam erop was voorgehangen?

2e. aangaande het bericht in de *Bintang Timoer* van 17 Januari jl. dat de politie meent bijzonder gewicht te moeten toekennen aan een door haar ontvangen niet-onderteekende briefkaart.

Wij vinden het altijd prettig, wanneer de vroede mannen in het Hertogspark waarde blijken te hechten aan berichten in de bladen. Maar wanneer zij de regeering over al wat in de bladen wordt medegedeeld om inlichtingen gaan vragen...!

Na het Optreden tegen de P. N. I.

Naar wij vernemen is aan den fiscaal griffier bij het landgerecht te Soekaboemi, R. Abdoellah Pandji Tjokrokoesoemo, broeder van mr. Iscaq, buiten bezwaar van den Lande een jaar verlof verleend. R. Abdullah heeft zijn verzoek daartoe ingediend eenige dagen na de door den P. G. gelaste huiszoekingen.

Naar wij vernemen zal hij zich te Bandoeng vestigen om de procureur-zaken van zijn broer voort te zetten.

Naar Indië.

De heer Pelt, van de persafdeeling van den Volkenbond, komt 24 dezer met de *Huygens* naar Indië. De chefs van de openbare gezondheidsdiensten van alle staten aan de kust van de Stillen Zuidzee en rondom den Indischen oceaan komen op 16 Februari te Batavia aan als leden van den raad van toezicht van het hygiënisch bureau van den Volkenbond.

De heer Pelt is voornemens na afloop van de rondreis van het bureau Volkenbonds lezingen te Batavia en elders te houden, meldt Aneta.

Fraude van 50.000 Gulden.

Het *Soer. Hbl.* meldt dat bij Fraser Eaton te Soerabaja in de hadjivaartafdeeling van de Kongsie tiga een fraude van 50.000 gulden is ontdekt. De verdachte, A. L. F. Rumemper, is heden door den officier van Justitie gehoord.

STADSNIEUWS.

Hij deed het particulier...!

In de afdeelingen van den Volksraad is de volgende opmerking gemaakt:

Het bemiddelend optreden door den Regeeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken als naar men meende te weten, plaats had in de wethouderskwestie te Batavia had naar het oordeel der hier aan het woord zijnde leden achterwege behooren te blijven.

De Memorie van Antwoord verschaft nu eindelijk het gewenschte licht in deze duistere zaak, op de volgende wijze:

De onjuistheid van de voorstelling alsof de Regeeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken in de wethouderskwestie te Batavia bemiddelend zoude zijn opgetreden, had de hier aan het woord zijnde leden reeds kunnen blijken uit de, in de dagbladverslagen van de Gemeenteraadsvergadering van 13 dezer voldoende duidelijk weergegeven woorden van den burgemeester dier Gemeente;

Maar nu komt het....!

Bedoelde hoofdambtenaar heeft er zich toe bepaald zijn persoonlijk oordeel te geven, wanneer en voorzoover daarnaar in particulier gesprek werd gevraagd.

Meent de regeering dat het „persoonlijk oordeel“ zou zijn gevraagd „wanneer de heer Kiewiet de Jonge, laat ons zeggen; directeur der B.O.W., of leeraar aan de belastingcursus, of redacteur van het *Bataviaasch Nieuwsblad* was geweest?

Kan een regeeringsgemachtigde voor algemeene zaken, de schakel tusschen den Landvoogd en allerlei min of meer belangrijke groepen en kringen, die met de regeering van doen hebben, inderdaad „persoonlijk“, en „particulier“ een oordeel geven?

Zal zijn oordeel niet juist dààrom worden gevraagd, wijl men weet, dat hij bij uitstek op de hoogte geacht kan worden van in- en uitzichten van „hoogerhand“?

Wij vragen maar....!

Maar de heer Kiewiet de Jonge—juist d e z e regeeringsgemachtige — als „particulier“ (anders dan in formeelen zin) is in ieder geval voor o n s een curieuze verschijning!

R.

Voor het Bataviaasch Genootschap.

De 10pct. zijn bij elkaar. Maar het is nog lang niet het bedrag door Prof. Boerma voorgesteld ten bate van ons Bataviaasch genootschap. Wij kunnen voor heden weer twee giften noteeren. Wij hopen echter op grooter belang stelling voor het K.B.G.

U hoeft niets te doen dan een briefje te zenden aan onze administratie, die dan voor de inning van uw bijdrage zorgt.

Voelt u iets voor onze wetenschappelijke instelling, stuur dan uw gave. Het is „ten nutte van 't gemeen!“

Vorige verantwoording	f 425
Fa. Kolff & Co.	„ 50
S.T.	„ 50
Totaal	f 525

Jeugdzorg.

Men verzocht ons opname van het volgende:

Door de spontane medewerking van velen, is de feestavond voor Jeugdzorg, welke Zaterdagavond gehouden werd in de Schouwburg-zaal te Weltevreden, een succes geworden.

Wij zijn dankbaar, op de allereerste plaats voor den moreelen steun, welke ons werd gegeven, waar zoovelen hoog tot laag deden wat in hun vermogen was: Wij weten het nu eens te meer: „Jeugdzorg“ wordt gedragen door de sympathie van het publiek.

Wij danken heel bijzonder het comité, de dames Welter, Hartelust, Meijroos, Willemse, Bruineman en Catalani, die voor de geheele organisatie van het feest zorgden, de Soekaboemische Kunstkring, wier artistiek optreden ons dezen avond mogelijk maakte, en alle dames, die zoo enthousiast hebben meegewerkt aan den verkoop van de fancy-fairartikelen: bloemen, programma's, consumptie, enz.

Hotel des Indes verleende vrij logies aan 10 personen. Het Woonhuis, John Pryce en Versteegh, zorgden voor de tooneelaankleeding, en de kapperszaak Wolf voor de coiffures. De firma's Kolff en Kasteel van Amstel namen alle drukwerken en programma's voor hun rekening, terwijl het Reclame Bureau Aneta voor alle aankondigingen zorgde. — Aan al dezen, en aan hen, die adverteerden in het programma, zeggen wij onzen hartelijksten dank.

Niet in het minst zijn wij erkentelijk voor al de gaven in natura, waardoor veel kosten werden gespaard en het batig saldo aanmerkelijk werd verhoogd. Verschillende dames en Chineesche ingezetenen en ook Onderlinge Hulp gaven cadeaux. De ijsfabriek Petodjo zorgde gratis voor ijs en limonade, de firma Dunlop voor de dranken van de cocktail, Denuo voor melk en room, de bloemhandel Nesta voor een schat van bloemen en bloemstukken, terwijl de firma Wassiamul de bazaar versierde. Rest ons nog den heer Ernst te danken voor het welwillend afstaan van het buffet, en „de nieuwe Hermandad“ voor de bewaking van de cadeaux.

Moge het welslagen van dezen avond, voor allen, die daartoe hebben bijgedragen, de beste belooning zijn.

*

Wij willen hierbij een opmerking maken. Het treft ons, dat in dit stukje o.a. een woord van dank aan het reclamebedrijf Aneta wordt neergeschreven, „dat voor alle aankondigingen zorgde“.... maar de dagbladen, die alle advertenties gratis opnamen, worden voorbijgezien! Wij zullen dit maar wijten aan *a slip of the pen.*

BIOSCOPEN.

Centrale Bioscoop.

In de Centrale Bioscoop te Meester Cornelis wordt een grappige voorfilm gegeven, waarna de hoofdfilm volgt: „De Vloot ligt voor Anker“, met de pikante actrice Clara Bow in de hoofdrol. Het is een geestige film, handelende over het leven der Amerikaansche matrozen. Het verhaal is vol kostelijke komische momenten. Clara Bow wordt in deze film terzijde gestaan door James Hall.

Universal.

De groote Russische film Wolga-Wolga, die van heden-avond af in het *Universal Theatre*, Krekot alhier wordt vertoond, werd overal enthousiast ontvangen. Onder regie van V. Turjanski, is Wolga-Wolga wel een der beste groote Europeesche films geworden zoowel wat aankleeding, als belichting en fotografie betreft. Men vergete niet, deze prachtfilm in Universal te komen zien. Verschillende Schlagers der Paramount en Universal film-maatschappijen zijn ook door Universal gecontracteerd. Zoo zullen eerstdaags worden vertoond: Wings, Beau Sabreur, het Esquadrille der Gedoemden en andere groote films.

Het ligt in de bedoeling der Universal Directie, om van Woensdag af tot en met Zondag steeds groote films voor het Europeesche publiek te vertoonen, terwijl op de andere dagen meerendeels Cowboy films zullen worden gegeven.

Doodelijk Ongeval.

In Tandjong Priok viel gisteren een Chineesche werkman van de reeling van een in het droogdok opgenomen schip.

De ongelukkige werd zwaar gewond naar een ziekenhuis overgebracht waar hij nog denzelfden dag overleden is.

De Revolver.

Op den Priokweg, bij Antjol, werd een Browningpistool, geladen met 6 scherpe patronen, gevonden.

Het wapen is bij de politie op Passar Baroe gedeponeerd.

Volksconcert.

Op het Volksconcert van deze maand, door de Stafmuziek onder leiding van den heer de Ruyter Korver Dinsdag 28 dezer te geven, zal de heer J.E. Biljardt als solist optreden.

Het programma bevat de Tweede Symphonie van Saint Saëns, het Pianoconcert van Schumann, de Entre-actemuziek uit de Rosamunde van Schubert en diens Ouverture Rosamunde.

Watermeters.

Bij de aanbesteding voor de levering van watermeters ten behoeve van de Gemeente Batavia, werd de levering van 5000 stuks Pipersberg watermeters gegund aan de firma Ruhaak & Co. Dit is de grootste bestelling op dit gebied, die tot nog toe op Java is gedaan.

Zuster Goudsmit.

Zuster Goudsmit verzocht ons haar hartelijken dank over te brengen aan de milde geefsters en gevers naar aanleiding van haar laatste bede.

Voor de menschen die bij den brand hoek Tamarindelaan — Parapattan al hun hebben en houden verloren, is thans het een en ander gekocht.

Maar Zuster Goudsmit kan nog veel meer gebruiken. Nu zijn er vele behoeftigen, die eerstdaags naar Holland moeten vertrekken, w.o. een gezin met zeven kinderen. En al deze personen hebben kleeren enz. noodig.

Och, toe, kijkt U weer eens even Uw garderobe na, wie weet schiet er nog wat over.

Het adres van Zuster Goudsmit is: Kramat 29, paviljoen rechts, telefoon Wlt. 344.

GEMENGD NIEUWS.

Onder den Trein.

De Eendaagsche greep drie koelies, die tijdens een slagregen op de Djeroekbrug te Solo liepen. Eén van hen werd gedood, de anderen werden zwaar gewond, meldt Aneta ons.

Autobotsing.

Gisterenavond heeft in de desa Tjiroempoet bij Soekaradja een botsing plaats gehad tusschen de auto van den regent van Tjiandjoer en een autobus van Soekaboemi. De autobus, komende van Tjiandjoer en op weg naar Soekaboemi kwam door de botsing bijna in een ravijn terecht. Een flinke bamboestoel heeft het gevaarte gelukkig behoed naar beneden te storten.

De regent kwam er goed van af, maar zijn auto werd zoo goed als vernield. Van de autobuspassagiers werden 6 m i n o f m e e r z w a a r g e w o n d. Zij zijn naar het ziekenhuis te Soekaboemi getransporteerd.

Het beschaduwde huwelijksfeest.

Op het huwelijk van den sultan van Siak werd, naar Aneta ons seint, in letterlijken en figuurlijken zin een schaduw geworpen door de afwezigheid van den sultan van Langkat, een oom van de bruid, wat moet worden toegeschreven aan het geschil dat de sultans van Langkat en Siak hebben over een prestigekwestie.

De sultan van Langkat zette de levering van electrischen stroom stop naar het huis van den tengkoe pangeran, den vader van de bruid, zoodat men zich met gasolineverlichting moest behelpen, terwijl voor de huwelijksvoltrekking geen kadi uit Langkat beschikbaar was. Daarom voltrok een kadi uit Siak het huwelijk.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

C a p i t o l: „De Gebroeders Schellenberg“.
G l o b e B i o s c o o p: „Rose Marie.“
D e c a - p a r k: „Hotel De Spaansche Kaper.“
U n i v e r s a l T h e a t r e: „Wolga Wolga“.
K r a m a t - T h e a t r e: „De Patriot“.
C e n t r a l e B i o s c o p e: „De Vloot ligt voor Anker“.

BANDOENG.

Bioscopen.

C o n c o r d i a - B i o s c o o p: „De Blauwe Donau“ en „A Day's Pleasure“.
L u x o r: „Cagliostro.“

Societeit „Ons Genoegen“.

25 Jan. Zaal verhuurd aan Black and White.
26 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
1 Febr. Pierrot- en Pierrettebal om fraaie prijzen. Andere kostuums zijn toegelaten, doch komen niet voor een prijs in aanmerking.

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Obscrv.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen 7 uur: n i h i l.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 31,5° C.

PERSONALIA.

Tijdelijk werkzaamgesteld als administratief ambtenaar bij het Hoofdkantoor van het Boschwezen mr. J. Wamsteker, thans administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur in de residentie Sumatra's Westkust.

*

Benoemd tot controleur 1ste klasse bij het Binnenlandsch Bestuur in de gewesten buiten Java en Madoera G. A. Fokker, thans assistent resident bij den algemeenen bestuursdienst op Java en Madoera.

*

Benoemd tot assistent resident bij den algemeenen bestuursdienst op Java en Madoera, L. L. van der Bie, ambtenaar terug verwacht van buitenlandsch verlof, laatstelijk controleur 1ste klasse bij het Binnenlandsch bestuur.

*

Bevorderd bij den Militairen geneeskundigen dienst tot militair apotheker 1ste klasse, de militair apotheker 2de klasse, G.C. Petersen, van buitenlandsch verlof terug verwacht.

*

Benoemd tot militair apotheker 2de klasse bij den Militairen Geneeskundigen Dienst, P. Sorgdrager.

Toenemend Verzet tegen het Fascisme.

De Romeinsche correspondent van het *Hbl.* schrijft:

Steeds meer komen uit alle deelen van Italië berichten binnen over verzet tegen de fascistische machthebbers. Op de onlusten te Sulmona, die met geweld onderdrukt en daarna doodgezwegen werden, volgde het verweer der boeren in de omgeving van Faenza, waarbij acht man eener partrouilleerende troep zwarthemden werden verwond, nadat eerst reeds twee strijdende fascisten binnen de stad Faenza vermoord waren.

Thans beginnen in alle steden van Italië de onderdrukte krachten los te komen. Maandag 16 December, te elf uur, was ik er getuige van hoe op de openbare wandelplaats te Rome, de Pincio, een jonge man met groote geestdrift een zeer anti-fascistische rede uitsprak voor een talrijk gehoor van studenten. Kreten van „Leve de vrijheid“ en „Italië moet vrij zijn“, weerklonken van alle zijden.

Plotseling verscheen uit de boschjes en laantjes van het Pinciopark een groote patrouille politie, bestaande uit een tiental „carabinieri“ en ongeveer evenveel „metropolitani“ te paard, onder leiding van eenige leden der geheime politieke politie, die spreker en toehoorders omsingelde. In een ommezien waren de spreker en een jonge student, die zich door middel van een bezem — in Italië het symbool van anti-fascisme — tegen de politie verzette, overmand; zij werden met zware handboeien aan de zadelknoppen gebonden. Daarna werden de andere jongelui eveneens met geweld weggevoerd, terwijl vele toevallige omstanders waaronder ook een paar vrouwen — kindermeisjes — werden gelast om de politie te volgen voor het afleggen van getuigenis over het gebeurde.

Het geval staat niet alleen en een toenemende gisting is onder het volk waar te nemen, zonder dat dit evenwel tengevolge der pers-censuur naar buiten blijkt.

Morgen Magneetjes!

Teleurstellingen

, vermijdt U door uitsluitend Hoover zijden kousen te koopen (ook punthiel) bij „de Zon".

52dag

2927

VERF

Voor elk doel een passende soort.

2934 *Lindesto.*

RECLAMEBEDRIJF

„PRECIOSA"

Molenvliet W. No. 1 Postspaarbank
Telefoon 83, 257 en 986 Welt.

95v Dir. F. H. R. van BEEK.

2de handsch Meubels.

Keurige boeken- en kleerkasten, schrijftafels, eettafel ov. uitschuifb. m. stoelen, wit gasfornuis, ijskist, waschtafels, schemerlampen, zitjes, spiegels, clubfauteuils, aquarium, waschstellen, groote spiegel, theekastjes, babytafel en box, ledikanten, gramofoons, schilderijen, kinderwagens, enz.

Geheele of ged. inboedels worden à contant overgenomen.

Zondags 9 — 12 v.m. geopend.

CENTRAAL WARENHUIS

2940 Postweg Noord 11a. Tel. 136?.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

NELLY SLOOS
en
Ir. P. A. G. HAZEU.

Multatuliboulevard 24 2943
Dacostaboulevard 12.
Bandoeng, 24 Januari 1930.

De Heer en Mevrouw
VEEN-Furen
geven hierbij kennis van de geboorte van een flinken zoon
GERRIT JAN.
Weltevreden ———, 23 Januari 1930.
Noordwijk 31 flat 9 2952

De Heer en Mevrouw
DESERTINE-Bos
geven kennis van de geboorte van een
DOCHTER.
Buitenzorg ———, 22 Januari 1930.
J.P. Coenweg 1 2869

Voor de vele en hartelijke blijken van belangstelling bij het overlijden van den Heer
J. H. A. A. TIMMER Sr.
betuigen wij hiermede onzen welgemeenden dank. 2958
Familie TIMMER.

Dr. P. VON PAJZS

Specialist voor chirurgie en urologie. Vrouwenarts. Röntgen en Orthopoedie.

Tjikini 10 — Tel. 3288 Welt.

Spreekuren: 7—9 v.m.
5—7 n.m.

1334iv

NIEUWSTE SUCCES-PLATEN

TANGGOS

COLIBRI met zang
FLOR DE AMOR „ „
AMARGURA „ „
CASANOVA
Ich küsse ihre Hand Madam
met en zonder zang

SLOW FOX

Vier Worte mocht ich sagen
Wenn der weisse Flieder wieder bluht.

Catalogus gratis op aanvraag.

PRIJSVERLAGING van **Polydor Platen** met **10 %**.

Ontpakt een groote zending van de volgende gramofoons:
Polydor, Gilbert en Paramount.
Ook verkrijgbaar op zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden.
Koopt niets, voordat U bovenstaande gramofoons gehoord hebt.

Toko „POPULAIR"

WELTEVREDEN — PASAR BAROE 62
BANDOENG — PASAR BAROE 73

112z

IN ONZE MAGAZIJNEN

vindt U de grootste sorteering porselein, in eenvoudige zoowel als de meest verfijnde uitvoering.

Uwe **SPECIALE** aandacht vragen wij voor het Engelsch theeservies, dat een groote aantrekkelijkheid van vorm en lijn paart aan een practische gebruiksmogelijkheid.

INDISCH VERZENDHUIS.

GEBR. CRAMER.

Weltevreden	Amsterdam	Semarang
Postweg Noord 13	Javastraat 53	Bodjong 43

EUROPEESCHE PRIJZEN.

2942

Waarom zoudt U zoo ver rijden?
Heusch, dat heeft totaal geen zin!
Koopt PROVISIEN en DRANKEN
Op Senen bij LI LIONG HIN.
Gang Kenanga zes en twintig,
Waar U goed geholpen wordt,
Waar U heusch goedkooper uit bent
En bezuinigt op transport.

2384

John Pryce & Co

Bat. 32 & 72 — Welt. 395.

VENDUTIE

MAANDAG 27 Januari 1930
Kijkavond: Zondag 5-8 u. n.m.
ten huize van Mevr.

J. E. STEENSMA,

2930 Mampangweg 9

Specificatie morgen.

WALLER VAN AVETO

De **nieuwste modellen** Buick, Dodge, Plymouth en Fiat 520.

BEL OP WELT. 1960

2298

Toelatingsexamen 1e klasse der Technische Scholen 1930

Candidaten hebben zich onder opgaaf van naam en voornamen, plaats en datum van geboorte, naam en woonplaats van het hoofd van het gezin, bij hetwelk zij inwonen, zoomede van de afdeeling der school, tot welke toelating wordt gewenscht, schriftelijk te melden:

a. te Batavia en Meester-Cornelis bij den directeur der Koningin Wilhelminaschool;
b. te Soerabaia, Jogjakarta en Bandoeng bij den directeur der aldaar gevestigde openbare technische school;
c. op de andere gewestelijke hoofdplaatsen bij het Hoofd van gewestelijk bestuur en op de overige plaatsen bij het Hoofd van t estuur der betrokken afdeeling.

Candidaten in het bezit van een door het hoofd der school, waar zij onderwijs ontvingen, afgegeven verklaring voor toelating tot de technische scholen, leggen deze bij hun aanmelding over.

De aanmeldingsstukken moeten vóór 15 Maart 1930 voor zoover betreft de buitengewesten, en vóór 31 Maart voor zooveel betreft Java en Madoera, bij de betrokken autoriteiten worden ingeleverd. 2945

ENORME KEUZE

Schoolboeken, Woordenboeken, Atlassen, **Jongens- en Meisjesboeken, Romans,** Hollandsch, Fransch, Duitsch en Engelsch en **Wetenschappelijke Werken** op allerlei gebied.

BILLIJKE PRIJZEN.

62mwv **Boekhandel O.B.U.Z.**

Keurige collectie

ovale, ronde en staaflijsten.

150v

Charls en van Es & Co.

Rijswijkstraat Weltevreden.

KNORR SOEPEN

IN ROLLEN

Alle smaken

Eenige importeurs E. DUNLOP & Co
BATAVIA-SOERABAIA-SEMARANG-PADANG-MEDAN-BANDOENG

2953

HOTEL CRAMER IS GOED en GOEDKOOP.

ELKEN DAG RIJST- EN EUROP. TAFEL.
MOLENVLIET OOST 35
TEL. 2.00 WELT.
80 Kamers.
Vaste waschtafels.

2923

2960

2de handsch Meubels.

H. M. NAVAL BASE

SINGAPORE.

FOR SALE.

Six Steam Hopper Dredging Barges of approximately 425 cubic yards capacity.

Apply for particulars and tender forms to Superintending Civil Engineer. 2939

Magneetjes Trekken!

Jenne

Speciale aanbieding:

Appels	p. ½ K.G.	f 0.50
Druiven	„ „ „	„ 1.25
Pruimen	„ „ „	„ 1.50
Kersen	p. mandje	„ 1.50
Sinaasappelen	p. stuk	„ 0.25

TOKO H. JENNE & Co.

Noordwijk

2959 Tel. Wl. 2000 en 1228

OEIJ BOEN PIN

KLEERMAKER

Petjenongan 23. Telf. 3747 Welt.

Het goedkoopste adres ter plaatse voor het aanmaken van Heerenkleeding.

Prima Coupe

WITTE PAKKEN 102v

No. 1 f 13.—, No. 2 f 12.—, No. 3 f 11.—

Voorhanden stoffen in alle soorten.

TOKO VRIENDENHULP

Senen — Telf. No. 3991 Welt.

BORSALINO HOEDEN

(ANTICA CASA).

Bekende prima kwaliteit.

Reclame-prijzen f 12.—, f 13.— en f 14.—.

Alle maten voorhanden.

Modernste vormen en kleuren.

Spotkoopjes! Spotkoopjes!

2944

Onmisbare Lessen

VOOR

Dames en Heeren

VOOR DEN HANDEL, DE REIS, HET VERKEER met VREEMDELINGEN.

DUITSCHE TAAL.

BEGINSELEN: ENGELSCHE, HOLLANDSCHE, MALEISCHE en FRANSCHE CONVERSATIE.

PER UUR: f 1.—, f 1.25, f 1.50, f 2.—, f 2.50, f 3.— enz. volg. inkomsten.

M. MICHELSOHN,

gedipl. onderwijzer in de Duitsche taal.

Gang Tengah Noordwijk 18,

achter het station Noordwijk.

2656

GLORIA

BATAVIASCHE MODERNE HYGIENISCHE

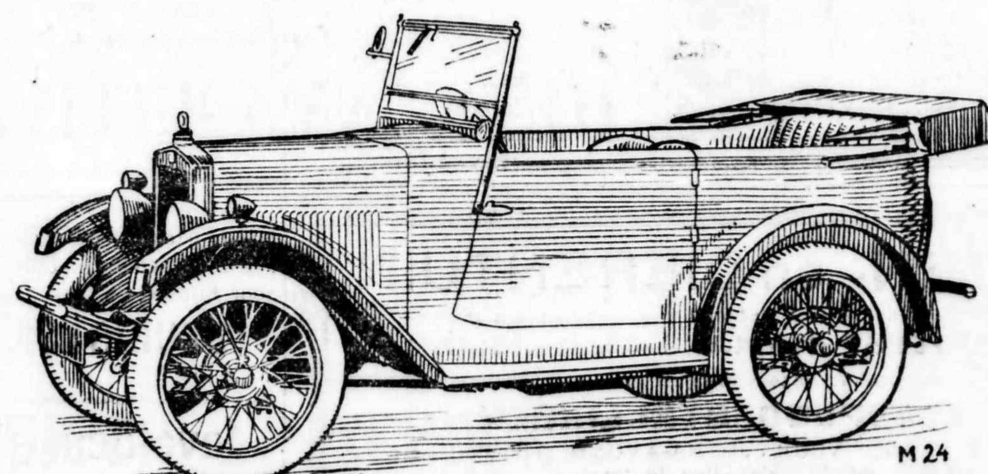
WASSCHERIJ

Voor: Particulieren, Hotels, Koopvaardij, Hospitalen, Internaten.

TELF. No. 2696 — WELTEVREDEN

WASCHTIJD 1 — 5 DAGEN.

Halen en brengen kosteloos. do175

MORRIS MINOR TOURER

MORRIS-MINOR.

9 P.K. 4 cyl. met kopkleppen en bovenliggende nokkenas.

Benzineverbruik 1 op 16.

Minimale verbruikskosten.

Importeurs:

N.V. Automobiel- en Motorhandel „DE MAGNEET".

NOORDWIJK 10, WELTEVREDEN.

2938

Het Geheugen van het Publiek.

Een Amerikaansch schrijver zegt ergens:

„Dat, wat het leven voor politici zoo gemakkelijk maakt en zoo moeilijk voor adverteerders, is de zeef, die het publiek dienst doet als geheugen".

Misschien is dat in Amerika zoo. Maar wij weten bij ervaring, dat dit ten opzichte van de Magneetjes niet geldt. Iedereen kent ze en waardeert ze. Niemand vergeet ze, die er eenmaal mee heeft kennis gemaakt.

Ieder weet, dat Magneetjes Trekken.

Morgen verschijnen ze weer!

Roemer Visscher Vereeniging

Afdeeling Batavia.

Levering van **baby-uitzetjes, huishouden ondergoed** alleen op bestelling.

Verkoop, bestellingen, uitgifte van **handwerken en kinderkleeren**

op Vrijdagmorgen van 10—12 uur in de Loge Vrijmetselaarsweg

of in het paviljoen der Vereeniging

Passer Baroe West 66.

Bemiddeling tusschen werkgevenden en werkzoekenden en hulp aan onbemiddelden of haar, die zich bekwamen willen voor en werkkring

Mevrouw D. de NEEF-Starre
Tfn. W. 1850 dagelijks van 10—12 uur, uitgezonderd Vrijdag en Zondag.

Opname van herstellende, rustbehoevende en bejaarde dames in het Rusthuis tegen betaling naar vermogen.

Alleen hiervoor zich te wenden tot Mevrouw E. BUURMAN van VREEDEN-v.d. Meer
Telefoon Wlt. 3703.

Mevrouw S. ROMBACH-Riedel
Telf. Mr.-Corn. 370.

HET BESTUUR.

SEN-SEN AROMATIC TABLETTEN voor mond en keel. Onmisbaar bij 't Dansen, voor rookers, zangers en redenaars per pakje . . . . f 0.15.

CRAWFORDS COUGH GUM voor de verzachting van de hoest, verkoudheid, heeschheid, keelpijn, keelontsteking en bronchitische aandoeningen . f 0.20.

ADAMS CHICLETS en TUTTI FRUTTI the original candy coated Chewing gum. Aids digestion and preserves the teeth . . . . f 0.06 en f 0.20.

Manufactured by:

THE AMERICAN CHICLE Co., New-York.

Imp: FIRMA AUW PIT SENG-MEDAN, Bijkantoor SOERABAIA Telf. 2572N. Java-Agents: N.V. ,NG TET FO, Weltevreden.

2919

VERF

Voor elk doel een passende soort.

2934 *Lindesto.*

Magneetjes Trekken!

TEL: 1911

GEBRS. HILVERDINK AUTO-VERHUURDERIJ. 19v

PRIOK-BAR

Grooteweg 22, Tel. Priok 200

Tandjong-Priok 153v

Koele dranken — Elken avond Muziek

SINDS 1 DECEMBER onder nieuw beheer.

Beleefd aanbevelend **DE BEHEERDER.**

WILLARD AUTO-ACCU'S.

Akiz.

Neemt proef! Neemt proef!

GLOBE GARDEN'S KOFFIE-EXTRACT

is beslist beter in kwaliteit, geuriger van smaak en dus voordeeliger in gebruik dan andere merken. 2536

Overal verkrijgbaar.

Bloemenhandel „Bogoriana"

Mevr. de Wed. Ch. H. PESCH,

GANGPASSAR BAROE 29, Tel. 3544 WELTEVREDEN. 2371

Levert franco huis

Allerlei soorten bloemenwerken, ook grafkransen en losse bloemen

DECA-PARK

HEDEN EN MORGEN VOOR HET LAATST:

GLENN TRYON

in

„Hotel de Spaansche Kaper"

(Barnum was Right)

EXTRA

OPTREDEN VAN GRAAF DE WALDEMAR, IN EEN SCHITTEREND PROGRAMMA

THELEPAAT, ILLUSIONIST, HYPNOTISEUR.

BERSHADSKY ORKEST.

Aanvang 7 uur en 9.45. Entrée f 2.— of 3 coupons.

Vanaf Zondag:

REGINALD DENNY in

„TROUWEN IS GEEN GRAPJE"

(„EMBERASSING MOMENTS").

HIERAAN VERBINDEN WIJ EEN PRIJSVRAAG. ZIE ADVERTENTIE VAN MORGEN.

2950

NEW MONICO

DINSDAG 28 JANUARI A.S.

FEESTELIJKE OPENING

van de chicste Dancing — Cabaret en Restaurant in Ned.-Indië.

ATTENTIE!

DINSDAG a.s. is de „New Monico" alleen toegankelijk voor pers en genoodigden.

WOENSDAG a.s. zal de feestelijke opening plaats hebben voor het Bataviasche publiek.

Er zal in de **dancing géén** entrée worden geheven, echter zullen de consumptie-prijzen worden verhoogd.

De minimum-consumptie is f 0.75.

Op het **Terras** zullen de consumptieprijzen **niet** worden verhoogd.

NEW MONICO

DANCINC---CABARET--RESTAURANT

RODI ROETERS -- MARIANO -- SALNIKOFF

A.s. Maandag en Dinsdag 's morgens van 10—12 uur kunnen nog enkele invitaties worden uitgereikt aan personen, die er op gesteld zijn het openingsfeest van Dinsdag a.s. bij te wonen. Deze aanvragen kunnen schriftelijk of telefonisch 2383 geschieden.

Dinsdag 28 Januari avondtoilet verzocht.

2957

N.V. Stoomvaart Maatschappij „NEDERLAND"

Ontvangers van goederen wordt hierdoor beleefd kennis gegeven, dat het

s.s „ROEPAT"

Gezagv. W. E. SLIJBOOM

ddo. 23 Januari van uit Amsterdam, Antwerpen en Genua te Tandjong Priok is aangekomen en onmiddellijk met de lossing is begonnen.

Laatste claimdag 7 dagen na den laatsten losdag.

Tandjong Priok, 24 Januari 1930.

N.V. Stoomvaart Maatschappij „NEDERLAND"

2947 Tel. No. 181 t/m 185 Priok.

Zondag 26 Januari

Slechts één voorstelling te 9.45

DE TREKVOGELS

TILLY BOUWMEESTER, POPPY BEKKERING, PIERRE PERIN, GERARD VROLIK

in

EEN MAN OP PROEF

Blijspel naar het Engelsch van FREDERIK LONSDALE.

HET CAPITOL-THEATRE.

2955

KRAMAT THEATER

onder dezelfde goede directie als Capitol.

offreert heden- en volgende avonden:

EMIL JANNINGS in

De Geweldige Paramount Productie

DE PATRIOT

Een Prachtfilm, die U niet missen moogt.

Aanvang 7 u. en 9.45. **Entrée f 0.20 tot f 1,50.**

2956 In verband met den verwachten toeloop worden onze loketten te 6 u. open gesteld.

UNIVERSAL THEATER, KREKOT.

HEDEN- EN VOLGENDE AVONDEN:

DE GROOTE MOMUMENTALE KUNSTPRODUCTIE

„WOLGA-WOLGA".

„Het LIED VAN DEN WOLGA BOOTMAN".

WOLGA-WOLGA is een pronkfilm; ieder beeld werkt grootscheeps en is van Historische echtheid. PLUNDERING-DRONKENSCHAP-FEESTEN, vormen een indrukwekkenden achtergrond, dien geen toeschouwer missen wil.

ATTENTIE:

Door de enorme lengte van deze film begint de 1ste Voorstelling precies 7 uur, 2de 9.45. 2949

NIET TOEGANKELIJK VOOR KINDEREN.

CAPITOL

Het Theater voor het Betere Publiek

Aanvang 7 u. en 9.45

Entrée f 2.40 en f 1.80

offreert nog slechts enkele avonden

DE GEBROEDERS SCHELLENBERG

met 2954

CONRAD VEIDT, LIANE HAID en LIL DAGOVER

Muzikale Illustratie door Aug. Hoedemaker's CAPITOL ORKEST

Op Komst: DE TREKVOGELS in „EEN MAN OP PROEF". Verwacht: HET LEVENDE LIJK! *Menu:* **Visch à la Cardinale f 1.75**

PLANTEN- en DIERENTUIN

Aangezien ZATERDAG den 25sten dezer onze feestzalen zijn afgestaan voor

het JAARFEEST der K.W.S.-VEREENIGING

zullen onze wekelijksche

BIOSCOOPVOORSTELLINGEN

zoowel ZONDAG in den VOOR- als NA-AVOND gehouden worden ZONDAG-VOORAVOND: de ACHT-deelige buitengewoon geestige First. Nationalfilm:

Mc FADDEN'S FLATS

(De Woningen van Mc Fadden) in de hoofdrollen de beide komieken **CHARLES MURRAY en CHESTER CONKLIN.**

ZONDAG-NA-AVOND aanvang HALF TIEN URE: de Mooie ZEVEN-deelige First National-film

„DANCE MAGIC"

(De betoovering van den dans) in de hoofdrollen **PAULINE STARK en BENNIE LYON.** Vooraf een 2-deelige klucht getiteld „GOEDEN MORGEN".

OPEN TENNISWEDSTRIJDEN. De inschrijvingen sluiten MORGEN met de laatste postbestelling. Er zijn reeds een 100 tal inschrijvingen ontvangen, zoodat deze wedstrijden zeer interessant beloven te worden.

De wedstrijden hebben plaats DONDERDAG 30 Januari van 7—12 V.M. en van 3—6 N.M.; VRIJDAG 31 Januari van 3—6 N.M.; ZATERDAG 1 Februari van 3—6 N.M. en ZONDAG 2 Februari van 7—12 V.M. en van 3—6 N.M. Deelnemers vrijen toegang op vertoon van kwitantie betaalde inleggelden. TUINLEDEN f 0.50; NIET-LEDEN f 0.60.

ZATERDAG den 1sten FEBRUARI 1930. Opvoering van het blijspel **„EEN MAN OP PROEF"** door het gezelschap **DE SPEELDOOS VOOR INDIE,** onder leiding van **TILLY BOUWMEESTER.** ENTRÉE: TUINLEDEN VRIJ; NIET-LEDEN f 1.80.

PLAATSBESPREKING VRIJDAG 31 Januari des namiddags 6 uur op de gewone wijze.

2951 HET BESTUUR.

B. DANSEN-SMILDE

KONINGSPLEIN NOORD 9. Telf. Wl. 1275

MODES.

Bericht de ontvangst van chique voorjaarshoeden, nieuwste modellen.

Atelier voor japonnen, mantels, ook voor Europa.

BRUIDSTOILETTEN.

102v

Java-Bengalen-Lijn

der

N.V. Stoomvaart Mij. „Nederland"

en

N.V. „Rotterdamsche" Lloyd.

Ontvangers van goederen wordt hierdoor beleefd kennis gegeven, dat het

s.s. „BALI"

Gez. B. J. JANSEN

heden van Rangoon te Tg. Priok is aangekomen en direct met de lossing is begonnen.

Laatste claimdag 7 dagen na den laatsten losdag.

Tandjong Priok, 24 Jan. 1930.

De Agente

N.V. Stoomvaart Maatschappij „NEDERLAND".

2961 Tel. No. 181 t/m 185 Tg. Priok.

Heden- en volg. avonden, **VRIJDAG, ZATERDAG en ZONDAG**

CLARA BOW

De pikante actrice in de Paramount-comedie:

DE VLOOT LIGT VOOR ANKER.

Ziet hoe Janmaat zich amuseert in de Roseland danszaal!
Een cocktail van vroolijkheid en droefheid.
Een pittig Comedie drama van de Amerikaansche matrozen, hun liefde en twisten, hun genoegens en verdrietigheden.
Een Paramount-Productie.

Verwacht:

„PRINS AHMED ZHAN" met Rod La Rocque.

„LEID ONS NIET IN VERZOEKING" met Greta Garbo en John Gilbert.

2948

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)

Heden- en volgende avonden: **Aanvang 7 en 9 uur 45.**

Een Metro-Goldwyn-Mayer SUPER-PRODUCTIE:

JOHN CRAWFORD in: „ROSE-MARIE"

Naar het bekende tooneelstuk, hetwelk twee jaar in Broadway werd opgevoerd, is nu eindelijk verfilmd en geeft op het zilveren doek het prachtig verhaal weer van een liefde, die bloeide tusschen de wilde Canadeesche wouden.

Muzikale Illustratie door ons ARTINI-ORKEST.

ALS EXTRA: ROSE MARIE SELECTION

RUDOLF FRIML and HERBERT STOTHART.

BINNENKORT: KOMENDE SCHLAGERS

„DE ZOON VAN HAGAR" De belangwekkende geschiedenis, gebaseerd op de Heilige Schrift, van Hagar, vrouw van Abraham.

RAMON NOVARRO in: „ACROSS TO SINGAPORE".

DE STER UIT DE FILM „BEN HUR". 2941

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOONS
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	23 Jan.
H.V.A.	565
Kol. Bank	216
Handelsbank	157
Certif. N. H. Mij.	172
„ N. I. Escompto Mij.	91
Kon. Olie	398
6% Indië 1922	$102\frac{1}{8}$
Ned. Scheepv. Unie	190
Lindeteves	152
K. P. M.	226
Deli Spoorweg Mij.	206
Java China Japan Lijn	105

Slotkoersen (*Aneta*).

	22 Jan.	23 Jan.
Javasche Bank	—	311
Amsterdamsche Bank	—	189
Twentsche Bank	—	—
Incasso Bank	122	—
N.I. Escompto Mij. cert.	90	90
Certif. N.H.M.	171	172
Handelsbank	156	157
Koloniale Bank	216	216
Scheepvaart Unie	190	189
Kon. Paketv. Mij.	226	225
Java China Japan Lijn	106	104
Holl. Amerika Lijn	—	36
Kon. Stoomboot Mij.	—	—
N.I. Spoorweg Mij.	222	223
Delispoor	206	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	149	150
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	158
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	247
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	267	266
Lindeteves	151	152
Maintz en Co.	139	—
Philips	509	504
Margarine Unie	364	—
v. Berckels Patent	—	173
A. K. U.	—	—
Hollandsche kunstzijde	93	—
Koninklijke Olie	400	398
Tarakan	—	360
Alg. Exploratie Mij.	189	—
Handelsverg. „Amsterd."	558	565
Cultuur Mij. „Vorstenl."	148	148
Suiker Cultuur	—	210
Suiker Unie	243	—
Poerworedjo	62	63
Java Cultuur Mij.	—	399
Amsterdam Rubber	165	161
Soerowinangoen	—	185
Basilam	81	—
Sumatra Rubber	—	130
Bandar Rubber	—	215
Deli Batavia Rubber	99	—
Kedeng Lemboe	—	—
Malabar	—	369
Gedeh	—	—
Deli Maatschappij	—	347
Senembah	—	92
Deli Bat. Tabak Mij.	374	—
Cultuur Mij. de Oostkust	—	—
Simau	—	625
Redjang	126	126
Billiton B	—	—
Singkep Tin A	188	—
Boeton	—	189
Japanlijn	101	105
Rott. Lloyd	165	—
N. I. Spoor	2.0	222
Deli Spoor	200	206
Sem. Joana Tram	159	165
Simau	630	634
Redjang Lebong	124	126
Aimem	456	468
Kon. Olie	395	397
Cities Service Coy.	$28\frac{1}{2}$	30 doll.
Solo Electr. Mij.	335	—
Gebeo	$212\frac{1}{2}$	220
Banjoemas Electr. Mij.	130	150
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen. '15	$100\frac{1}{2}$	—
„ „ „ à 500	$100\frac{1}{2}$	—
5% „ „ '16	$100\frac{1}{2}$	—
6% „ Pd. st. L. '21 C	101	—
6% „ Doll. L. '22 A	$101\frac{3}{4}$	$102\frac{1}{4}$
6% „ Doll. L. '22 B/C	$101\frac{3}{4}$	$102\frac{1}{4}$
4½% „ Ind. L. '26 A/B à 100	97	—
4½% „ id. '29	$96\frac{1}{4}$	$96\frac{3}{4}$
5% „ Gem. Batavia	$99\frac{1}{2}$	—
5% „ Gem. Cred. Bank	—	98
5% „ Solosche Elect.	99	101
5% „ Gebeo	$99\frac{1}{2}$	100
5½% „ Gebeo	100	101
6% „ Pr. Hotel	99	101
6% „ Triplexkistenfabriek	—	$69\frac{3}{4}$
6% Pdbr. N.I. Hyp.Bank à 500	—	101
7% Oblig. Pasir Randoe	—	105
Strooboedenveem	115	—
Vergde Pr. Veren	—	130
Java Veem	170	185
Batavia Veem	50	70
Preanger Hotel	100	110
Hotel des Indes	143	—
Onderlinge Hulp	—	80
Amsterd. Rubber	162	165
Ardjoena	110	140
Artana	—	290
Bagelen	—	185
Basilam	80	—
Gandasoli	140	—
Goalpara	480	—
Goen. Hedjo	150	180
Moeara Laboe gew.	—	$102\frac{1}{2}$
Moeara Laboe pref.	—	110
Moelia	—	25
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Pasoemah	—	50
Pangledjar	—	650
Perbawatie	190	—
Sitiardja	150	—
Telaga Patengan	—	375
Wanasoeka	—	290

*

Rubber iets luier, suiker vast met geringen omzet, olie iets lager. Scheepvaart onveranderd. Philips en Margarine Unie lager op winstneming. Boeton gevraagd. Stemming ongedecideerd, op handhaving van het disconto te Londen.

*

Onze beursmedewerker meldt:

Stemming zonder opgewektheid. Geen noemenswaardige prijsverschillen. Scheepvaart zwakker voor K.P.M. Van mijnbouw was Emni een fractie beter. Redjang werd lager aangeboden zonder handel. Holland Siam zeer flauw, was tot 90 te krijgen. Olie liep opnieuw zonder handel voorbij; Kon. ook hier lager gestemd. Opnieuw flauw was Sem. St. Prauwenveer, welke tot $231\frac{1}{2}$ terugliepen. Rubbers vaster, leeningen prijshoudend. Exploratie deed 188—$188\frac{1}{2}$.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 23 Jan.

Kol. Bank	$214\frac{1}{2}$
H. V. A.	560
Deli Spoor	205
Cities Service	29 doll.
A'dam Rubber	$160\frac{1}{2}$

Afgedane Fondsen op 24 Jan.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Escompto cert.	$89\frac{1}{4}$	$89\frac{1}{4}$	$89\frac{3}{4}$	90
Cult. Mij. Vorstenl.	$147\frac{1}{2}$	$147\frac{1}{2}$	147	$147\frac{1}{2}$
Lindeteves	150	150	—	—
Band. Kinine pref.	$144\frac{3}{4}$	$144\frac{3}{4}$	—	—
Unie	$188\frac{3}{4}$	$188\frac{3}{4}$	—	—
K. P. M.	$222\frac{1}{2}$	$222\frac{1}{2}$	—	—
Sem. Cher. Tr.	$148\frac{3}{4}$	149	—	—
Serajoedal Tr.	160	160	—	—
Poerworedjo	61	61	—	—
Holl.-Siam	90	90	90	90
Expl. Mij. N.-I.	250	250	—	—
Sum. Elect. Mij.	115	115	—	—
5% Oblig. Ind. L. '17	101	101	—	—
5½% „ Doll. L. '21 D	$101\frac{1}{4}$	$101\frac{1}{4}$	—	—
5% „ Ind. L. '23 A	$100\frac{1}{2}$	$100\frac{1}{2}$	—	—
„ „ à 500	$100\frac{3}{4}$	$100\frac{3}{4}$	—	—
4½% „ Ind. L. '26 A/B	$96\frac{1}{2}$	$96\frac{3}{4}$	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	$231\frac{1}{2}$	$232\frac{1}{2}$	—	—
Java Sum. Hd. Mij	95	95	—	—
Certif. N. H. Mij.	—	—	$170\frac{3}{4}$	171
Simau	—	—	632	632
Kol. Bank	—	—	$215\frac{1}{4}$	$215\frac{1}{4}$
Papandajan pref.	—	—	65	65

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 24 Jan. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	310	315
Cert. N. H. M.	170	171
Handelsbank	156	158
Kol. Bank	214	216
A'dam Bank	185	—
Escompto aand.	$89\frac{1}{2}$	—
H.V.A.	555	570
Internatio	261	270
Bandoeng Kinine gew.	—	310

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	$100\frac{3}{8}$	$100\frac{3}{8}$	$100\frac{3}{8}$
Zicht A'dam	$100\frac{1}{8}$	$100\frac{1}{8}$	$100\frac{1}{8}$
2 m/d A'dam	$99\frac{7}{8}$	—	—
3 m/d A'dam	$99\frac{1}{2}$	—	—
4 m/d A'dam	$99\frac{1}{4}$	—	—
6 m/d A'dam	$98\frac{3}{4}$	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	$12.12\frac{1}{2}$	$12.12\frac{1}{2}$	$12.12\frac{1}{2}$
30 d/z Londen	$12.08\frac{3}{4}$	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	12.—	12.00	12.—
Zicht Australië	$11.97\frac{1}{2}$	$11.97\frac{1}{2}$	$11.97\frac{1}{2}$
T. T. Amerika	$2.49\frac{3}{4}$	$2.49\frac{3}{4}$	$2.49\frac{3}{4}$
Zicht Amerika	$2.49\frac{1}{4}$	$2.49\frac{1}{4}$	$2.49\frac{1}{4}$
T. T. Frankrijk	$10\frac{1}{8}$	$10\frac{1}{8}$	$10\frac{1}{8}$
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	$59\frac{7}{8}$	$59\frac{7}{8}$	$59\frac{7}{8}$
Zicht Duitschl.	$59\frac{3}{4}$	$59\frac{3}{4}$	$59\frac{3}{4}$
Zicht Zwitserl.	$48\frac{1}{2}$	$48\frac{3}{8}$	$48\frac{1}{2}$
Zicht Italië	$13\frac{3}{8}$	$13\frac{3}{8}$	$13\frac{3}{8}$
Zicht Stockholm	$67\frac{1}{4}$	67	$67\frac{1}{4}$
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	$91\frac{1}{8}$	—	—
T. T. Rangoon	$91\frac{1}{8}$	—	—
T. T. Japan	$1.23\frac{1}{2}$	$1.23\frac{1}{2}$	$1.23\frac{1}{2}$
Zicht Japan	$1.23\frac{1}{4}$	$1.23\frac{1}{4}$	$1.23\frac{1}{4}$
Zicht Manilla	1.25	$1.24\frac{1}{2}$	$1.24\frac{3}{4}$
T. T. Hongkong	1.01	1.03	$1.01\frac{1}{2}$
T. T. Shanghai	1.26	1.27	$1.25\frac{1}{4}$
T. T. Amoy	94	—	$91\frac{1}{4}$
T. T. Singapore	$1.40\frac{5}{8}$	$1.40\frac{5}{8}$	$1.40\frac{5}{8}$
T. T. Br.-Indië	—	91	$90\frac{7}{8}$

Batavia, 24 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	22 Jan.	23 Jan.
Prolongatierente	$2\frac{3}{4}$	$2\frac{7}{8}$
A'dam-Java	$99\frac{1}{4}$	$99\frac{1}{4}$
A'dam-Londen	$12.10\frac{7}{16}$	12.11
A'dam-New-York	$2.48\frac{23}{32}$	$2.48\frac{7}{8}$
A'dam-Parijs	$9.76\frac{3}{4}$	$9.77\frac{3}{8}$

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 23 Jan. '30 12.30 u. n. m. tot 24 Jan. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	gedaan heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per ½ K.G.) Java-Std.-Sheets Jan.	—	38	38	$38\frac{1}{2}$
Java-Std.-Crepe Jan.	—	39	$38\frac{1}{2}$	39
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat.				
Jan./Febr.	—	—	$44\frac{1}{8}$	—
Jan./Maart	—	—	$44\frac{1}{2}$	—
Maart/April	—	—	$44\frac{1}{2}$	$45\frac{3}{8}$
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat.				
Jan./Febr.	102	—	$102\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{4}$
Jan./Maart.	102	—	$102\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{4}$
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat.				
Jan./Febr.	—	—	$141\frac{5}{8}$	$143\frac{1}{4}$
Jan./Maart	—	—	$141\frac{5}{8}$	$143\frac{1}{4}$

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 24 Jan. (*Aneta*). Suiker superieur ready f $11\frac{3}{16}$ vraag, f $11\frac{5}{16}$ aanb. Jan. idem Febr. idem Maart f $11\frac{3}{8}$ vraag, f $11\frac{1}{2}$ aanb.

Hoofdsuiker ready f $10\frac{3}{4}$ vraag, f $10\frac{7}{8}$ aanb. Markt vast.

Rubber Sheets f 38,— ged. Markt vast.

Koffie onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	23 Jan. 10 u. v.m.	23 Jan. 5 u. n.m.	24 Jan. 10 u. v.m.
Sheets spot	24	—	$24\frac{1}{2}$
Crêpe spot	$24\frac{1}{4}$	—	$24\frac{1}{2}$
Sheets Jan.	$24\frac{1}{2}$	—	25
„ Apr./Juni	$25\frac{3}{4}$	—	$26\frac{1}{2}$
„ Juli/Sept.	27	—	$27\frac{1}{2}$
Medium blankets Jan./Febr.	21	—	21
Remilled native rolled bark Jan./Febr.	$13\frac{3}{4}$	—	14

Heden opende de markt met nom. noteeringen.

Londen.

		22 Jan. open. not.	22 Jan. slot not.	23 Jan. open. not.	23 Jan. slot not.
Sheet spot	koop.	$7\frac{5}{16}$	$7\frac{5}{16}$	$7\frac{5}{16}$	$7\frac{5}{16}$
	verk.	—	$7\frac{3}{8}$	—	$7\frac{3}{8}$
„ Jan./Mrt.	koop.	—	$7\frac{7}{16}$	—	$7\frac{7}{8}$
	verk.	—	$7\frac{1}{2}$	—	$7\frac{1}{2}$
„ Juli/Sept.	koop.	—	$7\frac{5}{8}$	—	$7\frac{5}{8}$
	verk.	—	$7\frac{11}{16}$	—	$7\frac{11}{16}$
Crêpe spot	koop.	—	$7\frac{3}{16}$	—	$7\frac{1}{4}$
	verk.	—	$7\frac{5}{16}$	—	$7\frac{5}{16}$

De markt opende kalm en sloot kalm en prijshoudend.

New-York.

		22 Jan. 4 u. n.m.	23 Jan. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	$15\frac{3}{8}$	$15\frac{3}{8}$
Sheet spot	koop.	$14\frac{3}{4}$	$14\frac{3}{4}$
	verk.	15	15
„ Jan./Mrt.	koop.	15	15
„ Apr./Juni	koop.	$15\frac{3}{8}$	$15\frac{3}{8}$
	verk.	$15\frac{5}{8}$	$15\frac{5}{8}$

Markt kalm en vast.

Slotnoteeringen.

		22 Jan.	23 Jan.
Sheet spot	koop.	—	—
	verk.	—	—
Apr./Juni	koop.	—	—
	verk.	—	—

De markt sloot prijshoudend.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	22 Jan.	23 Jan.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	$11\frac{1}{2}$ gen.	$11\frac{1}{2}$ gen.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	$15\frac{5}{8}$ ged.	$15\frac{7}{8}$ ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	$11\frac{1}{4}$ nom.	$11\frac{5}{8}$ ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	22 Jan.	23 Jan.
Verkocht	—	200 tons
Prijs (per picol)	—	$88\frac{3}{4}$ doll.

Londen.

	23 Jan.
Slottransacties in den namiddag:	
Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	—

New-York.

22 Jan.	23 Jan.
38 doll.	$38\frac{1}{4}$ doll.

Markt prijshoudend.

Theeveiling Amsterdam.

AMSTERDAM 23 Jan. (*Aneta.*) Op de theeveiling alhier werden aangeboden 10485 kisten Javathee en 3210 kisten Sumatrathee. De stemming was onregelmatig. Sumatrablad werd verkocht tegen taxatie en een paar centen hooger. Overigens bleven de prijzen tot drie cent onder den vorigen afloop.

Voor Oosthaven.

Naar Aneta verneemt wordt thans gewerkt aan de uitvoering van het plan om in Oosthaven een betonsteiger voor zeeschepen te bouwen.

De steiger, 80 meter lang en 10 meter breed, door 3 loopbruggen van 16 meter met den wal verbonden, zal in September van dit jaar gereed moeten zijn.

Het werk wordt uitgevoerd door de Hollandsche Beton Mij., die ook beginnen zal met verbetering van den bestaanden kadevloer in Oosthaven en het remmingwerk aan de kade.

De nieuwe kade zal worden verhuurd aan de K.P.M., die echter voor haar eigen gebouwen zal zorgen, waaronder een goedang van 35 bij 120 meter.

De Crisis aan de New-Yorksche Beurs

door

Prof. H. PARKER WILLIS.

Inflatie.

In de Vereenigde Staten was de bankpraktijk van de laatste beide jaren niet anders dan een voortdurende inflatie. Ofschoon deze inflatie door vele bankvaklieden telkens weer is betwist, was het van het begin af duidelijk, dat deze dementis alleen technisch juist konden zijn, doch dat zij inderdaad geheel zonder beteekenis waren, met deze eene uitzondering, dat zij in staat waren, de openbare meening tot op zekere hoogte te beïnvloeden. De Reservebanken hebben een onoprechte, schommelende politiek gevolgd, doordat zij nu eens de speculatie hulp verleenden, het volgende oogenblik dezelfde speculatie weer schenen te onderdrukken, waarbij zij echter nooit een bepaalden invloed uitoefenden in den zin der vaststelling van gezonde regelen voor de leiding der banken.

De door de makelaars verstrekte leeningen spreken voor zichzelf en illustreeren den geweldigen omvang, dien de leeningen op grond van gedeponeerde effecten hebben aangenomen, ook verklaren zij de geweldige reactie, die ontstaan is, doordat, toen de paniek haar hoogtepunt had bereikt, voor meer dan een milliard makelaarsleeningen werden opgezegd.

Niets kon duidelijker illustreeren, in welken omvang de beurs op de medewerking der banken had vertrouwd. Eveneens kon niets de uitputting der banken duidelijker maken dan 't feit, dat zij, toen zij een eersten aanloop van de liquidatie der markt moesten verdragen, het noodig oordeelden, zich in de laatste week van October tot de Reservebank te wenden om herdisconteeringen ten bedrage van 200 millioen dollar, waarbij zij nog 150 millioen dollar liquide maakten, doordat zij de Reservebanken staatsleeningen verkochten.

Het is duidelijk, dat onze credietbanken, toen zij zich met de organisaties, die aandeelen en obligaties uitgeven, zoozeer inlieten, een stap hebben gedaan, die de uitvoering van een effectrijke credietcontrôle aanzienlijk bemoeilijkte. Wanneer zij thans, nu het reeds bijna te laat is, een streng systeem van credietcontrôle zouden eischen, om de overmatige activiteit van de markt te beperken en in het bijzonder ook den overdreven omvang van nieuwe emissies te beperken, dan zouden zij in bepaalde omstandigheden zichzelf ernstige schade berokkenen en zonder twijfel zouden zij hun vrienden en zakenrelaties daardoor tegen zich in het harnas jagen.

Een ander aspect

van de situatie is bijna even belangrijk. De banken hebben niet alleen degenen, die effecten uitgegeven, maar niet verkocht hebben, in ruime mate geld geleend, maar eveneens degenen, die in effecten handelen, toen hun koers een peil bereikt had, dat blijkbaar niet van langen duur kon zijn. Indien de banken zouden pogen, dergelijke firma's in vrij grooten omvang hun hulp te onttrekken, dan zouden zij natuurlijk deze firma's noodzaken, de tegenwoordig laag gewaardeerde papieren, die in haar bezit zijn, op de markt te werpen en dit zou er toe leiden, dat zij de verliezen, die zij daardoor zouden lijden, weer zouden moeten zien te compenseeren, doordat zij geheel haar bezit trachtten te verkoopen.

Nog een andere zijde van het vraagstuk dient in aanmerking te worden genomen. De kleine banken in de Vereenigde Staten hebben zich nooit van de afhankelijkheid der groote banken vrij gemaakt, welke dagteekent uit den tijd, voor de Federale Reserve Banken werden gesticht. Ofschoon zij officiëel verplicht waren, hun dagelijks beschikbare deposito's (reserve balances) te deponeeren bij de Reserve Banken, hebben zij niettemin evenals vroeger het grootste deel van haar beschikbare middelen bij bevriende banken gedeponeerd.

Deze groote banken hebben niet alleen de kleinere op de effectenmarkt diensten bewezen, maar zij hebben haar evenals vroeger, in geval van nood ook geld geleend. Daar de kleine banken wisten, dat zij dergelijken steun konden krijgen, hebben zij van deze gelegenheid telkens weer gebruik gemaakt, in plaats van haar portefeuille in zoodanigen toestand te houden, dat zij in de gelegenheid zouden zijn geweest, van de Federal Reserve Banken voorschotten te vragen. Het gevolg daarvan was, dat de kleine banken in een „vastgevroren" positie geraakten die het noodzakelijk maakt, dat zij voordurend door de groote instellingen worden gesteund. Indien de groote banken niet in de gelegenheid zijn, deze diensten voort te zetten, dan kan er geen twijfel aan bestaan, dat een groot aantal kleine banken failliet zal gaan, hetgeen noodlottig zou worden voor de gebieden, waar zij zijn gevestigd.

Zonder twijfel hebben de banken zich in een waren wervelwind van speculaties begeven, met open oogen, maar met negatie van de mogelijke gevolgen. Het is nu de vraag, of het Amerikaansche bankwezen weer in orde kan worden gebracht en of men het er toe kan brengen, zich te houden aan de regelen en beginselen, die door vroegere financiëele ervaring essentieel zijn gebleken.

De moeilijkheid is hier veel grooter dan in welk ander land ook, wijl er in de Vereenigde Staten geen positieve openbare meening over financiëele vraagstukken bestaat, zoodat op de staatsautoriteiten een zeer groote verantwoordelijkheid rust, wijl de gang van zaken tenslotte van dien aard moet zijn, dat het gevaar tot een minimum blijft gereduceerd. Mogelijk had de beurscrisis geen andere essentieele oorzaak, dan het totale gemis aan een gezonde openbare meening, die door de staatsautoriteiten zelf geleid zou kunnen zijn. Er zijn misschien nog lieden, die zich de verbazingwekkende verklaring van president Coolidge in den winter 1927/'28 herinneren, waarin hij beweerde, dat de leeningen van de beursagenten in het geheel niet te hoog zouden zijn en dat alles goed gedekt was. Dergelijke verklaringen zijn telkens weer van het departement van financiën uitgegaan. Gouverneur Young, een lid van het bestuur van de Federal Reserve Bank, heeft van tijd tot tijd het parool uitgegeven, dat er geen gevaar bestond voor de leeningen, die tegen onderpand van effecten uitgegeven waren. Deze verklaringen worden door het publiek ongeveer opgevat als een verzekering, dat de stand van de speculatie in het algemeen gezond was.

De Federal Reservebanken hebben allereerst twee stappen gedaan: de vermindering van het disconto van 6 tot 5 pct., verder een aanwijzing aan de aangesloten banken, om staatsleeningen te koopen, opdat zooveel mogelijk geld vrij zou komen om de markt te verlichten en om de uitwerking van haar maatregelen over een zoo groot mogelijk gebied zoo lang mogelijk uit te strekken. Het egoïsme alleen reeds moet ze er aanleiding toe geven, afgezien van de eigenaardige verantwoordelijkheid, die de banken op zich hebben genomen, doordat zij vroeger de speculatie hebben vergemakkelijkt en in de hand gewerkt. Tenslotte echter moeten de banken zelf het grootste deel der verliezen dragen, die uit de paniek van den laatsten tijd zullen voortvloeien en deze paniek zal er wellicht aanleiding toe geven, dat de vorm en de methode van het bankbedrijf te eenenmale worden veranderd. Voorloopig maakt echter de buitengewone storing van de geldmarkt het uitstellen van alle nieuwe uitgaven voor langen tijd noodig, ook zal zij invloed hebben op het superioriteitsgevoel, met hetwelk van verschillende zijden New-York reeds als de leidende geldmarkt van de wereld werd geprezen.

In hoeverre de toegepaste geneesmiddelen de ernstige gevolgen van het terugnemen van buitenlandsche deposito's zullen compenseeren, die hier langen tijd werden aangehouden en soms op niet minder dan twee milliard dollar werden geschat, moet worden afgewacht. De gevolgen van het terugvloeien van goud uit New-York kunnen zeer ernstig zijn. Dat zou op zichzelf misschien een verblijdend en weldadig gevolg van de geheele historie zijn. Het zou wel een aanzienlijk nadeel zijn voor de aanspraak op financiëele wereldheerschappij, die vele Amerikaansche bankiers sedert eenige jaren hebben gemaakt, maar het zou voor de gezonde ontwikkeling van het bankbedrijf in de Vereenigde Staten waarschijnlijk niet anders dan nuttig zijn.

Het indrukwekkende peil der reserves van ongeveer 70 — 80 pct., dat door de Federal Reserve Banken wordt vermeld, berust uitsluitend op verbeelding, wijl men het werkelijke peil vindt, doordat men de gezamenlijke verplichtingen van de banken uit geheel het land optelt en ze met het door de Reservebanken in hun kassen vastgehouden geld vergelijkt, dat de werkelijke laatste reserve tegenover deze verplichtingen vormt.

Daaruit blijkt, dat de reserve der banken niet grooter is dan ongeveer 6 pct. of zelfs nog lager. Wanneer het Reservesysteem het noodig vindt, goud uit te geven en baargeld te leveren, om de gespannen situatie te vergemakkelijken en wanneer de verschillende Europeesche landen, die in New-York deposito's hebben onderhouden, deze terugtrekken, dan zal de spanning onvermijdelijk nog grooter worden. Dit en het prestigeverlies, dat het Federal Reserve systeem natuurlijk lijdt, indien zich een gebeurtenis gelijk de tegenwoordige voordoet, is de prijs, dien het voor zijn politiek van non-interventie heeft te betalen, maar ook voor de betreurenswaardige praktijk, aan de vraag naar speculatiegelden toe te geven, die alleen bestemd waren voor de uitbating van bepaalde marktsituaties.

(*Nadruk verboden.*)

Faillissementen.

Uitgesproken:

Bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 24 Januari 1930, het faillissement van:

Oen Soe In, koopman, wonende te Pontianak;

Tio Nie Ko merk Tio Tjang, wonende te Weltevreden Senen, Tjap Go Keng No. 58:

Lie Kim Soen, te voren handeldrijvende (Waroenghouder) te Pasawakan, Poerwakarta, thans verblijfhoudende te Poerwakarta in de Chineesche wijk Pasar Djoemahat;

J. E. Böck, hoofdcommies bij het kantoor voor Reiswezen, te Weltevreden, wonende te Weltevreden Gang Rijkmans 15;

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 23 Jan.

N.I. ss. „Bontekoe" gez. Tuininga, van Belawan en Singapore, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Palehleh" gez. Ahlers, van Palembang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Kidoel" gez. Venema, van Patjitan en Pel. Ratoe, agt. K.P.M.

Eng. ms. „Dolphin Shell" gez. Birkett, van Soerabaja, agt. B.P.M.

Ned. ss. „Bengkalis" gez. Straakenbroek, van Tacoma en Semarang, agt. J.C.J.L.

Ned. ss. „Radja" gez. Plugge, van Tegal, agt. S.M.N.

Ned. ss. „Roepat" gez. Slijboom, van Amsterdam en Singapore, agt. S.M.N.

Eng. ms. „Centaur" gez. Hughes, van Fremantle en Cheribon, agt. M/Watson.

Eng. ms. „Kangaroo" gez. Norris, van Fremantle en Derby, agt. Pitc. Syme.

Vertrokken 23 Jan.

N.I. ss. „Speelman" gez. de Roos, naar Semarang.

Eng. ss. „Giang Seng" gez. Stewart, naar Singapore.

N.I. ss. „N. Holland" gez. Baner, naar Pamanoekan, Semarang, Soerabaja, Makasser, Brisbane, Sydney en Melbourne.

Ned. ms. „P. Bras" gez. Lambach, naar Cheribon, Tegal, Semarang, Soerabaja, Balikpapan en Makasser.

Eng. ss. „Glaucus" gez. Gordon, naar Cheribon.

Eng. ms. „Centaur" gez. Hughes, naar Singapore.

Eng. ms. „Kangaroo" gez. Norris, naar Singapore.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Buitenzorg" 22 dezer te Medan thuisr.
ss. „Djambi" 22 dezer uit Medan id.
ms. „Sibajak" 24 dezer uit Colombo id.
ms. „K. Radja" 23 dezer te Priok kustr.
ss. „Samarinda" 22 dezer uit B. Papan id.
ms. „K. Inten" 22 dezer te Soerabaja id.
ss. „Insulinde" 23 dezer uit Singapore uitr.
ss. „Tjerimai" 23 dezer pass. Suez id.
ss. „Schouwen" 23 dezer te Sabang id.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Moena" 21 dezer uit Singapore, 23 dezer te Belawan. thuisr.
ss. „P. Laut" 23 dezer te Marseille id.
ss. „Singkep" 23 dezer uit P. Said id.
ss. „Manoeran" 23 dezer uit Colombo id.
ss. „Roepat" 23 dezer te Priok uitreis.
ss. „Rotti" 23 dezer uit Suez id.
ss. „J.P. Coen" 24 dezer uit Semarang kustr.
ss. „Salawati" 24 dezer te id. id.
ms. „P. Bras" 23 dezer uit Priok id.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Blijdendijk" 22 dezer te Semarang kustreis.

Java Bengalen Lijn.

ss. „Jacatra" 24 dezer te Pg. Pandan.
ss. „Bali" 24 dezer te Priok.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Indrapoera, Plancius, Glaucus, P. Bras, N. Holland, Athelviscount, Tjikandi, Hatipara, Lematang, Op ten Noort, Sawahloento, v/d Wijck.

„Chr. Huygens" Bonifacio, „P. C. Hooft" Alexandria, „Pr. der Ned." Colombo, „Kon. der Ned." Singapore, „Pr. Juliana" Scheveningen, „Insulinde" Weltevreden, „Patria" Ouessant, „Tjerimai" Portsudan, „Tambora" Bonifacio, „Sibajak" Karachi.

De schepen zijn allen in verbinding met Sabang- en Scheveningenradio, uitgezonderd de „Tambora".

Radio-Nieuws.

Programma's.

Bat. Radio Vereeniging.

(*Korte golf 75 M.*)

Vrijdag, 24 Jan.

6.45 – 7.30 Kinderuurtje.
7.30 — 8 Autopraatje en Rapporten.
8 — 9 Muziek van Hotel der Nederlanden.
9 —10 Viool en pianoconcert door heeren V. de Leeuwe en Van Heck.

I. a. Reverie — Vieuxtemps.
b. Menuet — Mozart.
c. Cavatine — Raff.
viool en piano.
II. Menuet — Beethoven.
piano.
III. a. Romance — Svendsen.
b. Kol Nidrei — Bruch.
viool en piano.
IV. Liebeswalzer — Moskowsky.
piano.
V. a. Menuet — Padereweky.
b. Meditation de Thaïs — Massenet.
c. Czardas — V. Monti

Bandoengsche Radio-vereeniging.

(*Korte golf 58 M.*).

Vrijdag, 24 Jan.

Het versterkt Homann-orkest onder leiding van den heer G. Reverger, aanvang $7^{1}/_{2}$ uur, geeft het volgende concert. te broadcasten door de Radio-vereeniging:

1. Marche Russe, Ganne. 2. Troublante Volupté, Valse lente, Cuvillier. 3. My Curly headed baby, Song, Clutsam. 4. Eugenie Onegin, Fantaisie Tschaikowsky. 5. Menuetto, Bolzoni. 6. La Lisoniera, Chaminade.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Vrijdag, 24 Januari 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

Een rede van den voorzitter.

De voorzitter heeft heden de openbare vergadering van den Volksraad geopend met een korte toespraak, waarover het volgende is ontleend:

Voor dat wij met het programma van vandaag beginnen een enkel woord over dat van Maandag en ik kies daarom dit tijdstip, een tijdstip dat valt na dat de afdeelingsverslagen zijn vastgesteld en voor dat de leden hun redevoeringen hebben geprepareerd. Wij zullen dan Maandag de aanvullende begrooting behandelen, een aanvullende begrooting waarvan ik met voldoening constateer dat zij veel meer dan in eenig vroeger jaar een aanvullende karakter heeft. Maar wij zullen meer doen dan dat. Wij zullen volgens bestaande gewoonte ook behandelen ten eerste de feiten die voorvielen sinds de vorige begrooting en ten tweede de behoeften die zich sindsdien opdrongen. De behandeling van de aanvullingsbegrooting wordt zoodoende tot een ruime en algemeene vraagstelling. Dat feit op zichzelf is nuttig. Belangstelling, tijdige bespreking van zaken, controle, dat alles behoort tot de plicht van den Volksraad en de raad zou dien plicht verzaken als hij het naliet.

Maar toch, en dit is waarvoor ik Uw aandacht vraag, en toch is er tusschen de stof die in een tweede zitting behandeld wordt en die van een hoofdbegrooting een groot en pricipiëel verschil. Want bij de hoofdbegrooting is het recht en plicht der leden de zaken in algemeen verband te zien, dan is het algemeene hoofdzaak en moet dat zijn. Maar bij aanvullingsbegrooting ligt het zwaartepunt in de feiten.

En nu weet ik wel M.H. dat in de praktijk dat vaststellen van de grens van wat wel en wat niet in de tweede zitting behoort moeilijkheden heeft. Ik weet dat van elke algemeene beschouwing gezegd kan worden dat zij dient om een bepaald punt nader te belichten; ik weet dat maatschappij en staat hun loop vervolgen en dat daar van alles is te betoogen dat het ook betrekking heeft op wat plaats vond in de vorige zitting.

Maar dat alles doet niet af M.H. op het feit dat verschil tusschen het algemeene en bijzondere dat het verschil tusschen het algemeen karakter van de Juni-zitting en het bijzonder karakter van deze wel degelijk bestaat. Het zegt alleen dat van elk punt afzonderlijk moeilijk te discussieeren valt het zegt alleen dat het hier niet aankomt op den hamer van den voorzitter maar op het inzicht en op de medewerking van de leden. Op dat inzicht en op die mede werking doe ik een beroep.

Ik voer daarom twee argumenten aan. Het eerste is er een van billikheid. Het is mij bekend dat verschillende leden met opzet opmerkingen, vragen en betoogen niet hebben geplaatst, omdat zij meenden dat die bij de hoofdbegrooting thuis hoorden; het is mij bekend dat anderen de uitdrukkelijke bedoeling hadden een kwestie alleen in het verslag ter sprake te brengen. Het komt mij voor dat de zelfbeheersching dier leden een argument kan zijn voor anderen.

Mijn tweede argument is er een van zakelijkheid. Het is M.H. noch voor den Volksraad noch voor de regeering mogelijk om tweemaal per jaar een heele reeks van kwesties tot in finesses en beginselen te behandelen. Juist omdat het voor den Volksraad een zoo duidelijke plicht is om belangrijke recente zaken grondig te bespreken juist daarom M.H. is het noodig niet van alle zake in te breed verband te behandelen.

M.H. ik eindig met het punt waarmee ik begonnen ben met mijn voldoening er over uit te spreken dat de regeering mede in verband met de voor zoover betreft de gewone uitgaven tot veel betere proporties terug te brengen. Zij deed daarmede een te waardeeren stap op den weg van een betere werkverdeeling. Ik hoop M.H. dat de Volksraad dit zal beantwoorden door zijnerzijds mede te werken door het vinden van juiste proporties in datgene wat de raad van zijn kant zal voorbrengen.

Vervolgens was aan de orde het ontwerp tot vaststelling van het

slot van rekening

voor het begrootingsjaar 1925.

De heer Van Helsdingen (*C.S.P.*) maakt eenige opmerkingen, die de Reg. Gem. van Financiën, de heer Van den Bussche beantwoordt; het ontwerp wordt dan aangenomen, evenals de verslagen van de Alg. Rekenkamer.

Dan is aan de orde het ontwerp tot wijziging van de reglementen van de

weduwen en weezenfondsen

voor Europeesche militairen.

De heer Van Hulstijn (*V.B.*) hoopt dat de reorganisatie spoedig ter hand zal worden genomen. Spr. zou in dit verband niet willen wachten op de resultaten van de reorganisatie der civiele fondsen. De beide fondsen hebben financiëel niets met elkaar te maken.

De heer Van der Weyden (*I.E.V.*) merkt op dat volgens de regeering de fondsen afhankelijk zijn van de subsidies der regeering, tengevolge van de te lage bijdragen van de deelnemers.

De regeering erkent echter dat die subsidies dienen voor het aanvullen van vroegere tekorten, maar toch meent zij dat zonder verhooging der bijdragen de toekomst van de fondsen niet voldoende verzekerd is. Spr. meent echter dat in verband met verschillende omstandigheden de subsidie zonder bezwaar zal kunnen worden verlaagd.

De Regeeringsgemachtigde van Oorlog de heer Cramer commandant van het leger beantwoordt de beide sprekers.

Spr. is niet voorbereid op de vraag van den heer Van Hulstijn. De regeering zal de bespoediging der reorganisatie nader in beschouwing moeten nemen.

Wat de opmerkingen van den heer Van der Weyden betreft, zegt de R.G. dat het bedrag van f 5.000.000,— niet voldoende zal zijn om aan een verdere verhooging der Weduwen-pensioenen te voldoen. Aan billijke verlangens is tegemoet gekomen.

Het is spr. gebleken, dat toetreding van ongehuwde militairen, de lasten voor het fonds zouden verzwaren.

Wat betreft de met Eur. gelijkgestelde Inh. militairen merkt spr. op dat deze menschen bij oprichting van een fonds voor Inheemschen daaraan zullen moeten deelnemen. Dit maakt toetreding tot Eur. fondsen voor die militairen ongewenscht.

De vraag of de maxima voor onderofficiers-weduwen verhoogd zullen kunnen worden, wanneer de ond. officieren een hoogere bijdrage betalen, zal nader onder de oogen worden gezien.

De heer Van der Weyden verzoekt den R.G. bedoelde vraag nog te willen voorleggen aan de directie van het fonds.

De Regeeringsgemachtigde zegt dit toe.

Dan wordt het ontwerp z.h.s. aangenomen.

Flesschentrekkerij.

Na een woord van welkom aan den nieuwen R.G. voor Justitie den heer mr. J.J. Schrieke, komt in behandeling het ontwerp voor aanvulling van het strafwetboek, etc. in verband met de bestrijding van de s.g. flesschentrekkerij.

De heer Van Baalen beschouwt dit ontwerp als bij uitstek belangrijk voor den middenstand.

Spr. wijst uitvoerig op de groote bezwaren, verbonden aan de bestrijding der flesschentrekkerij, welke vooral in Nederland door juristen tegen zulk een regeling werden aangevoerd.

Spr. behandelt dan in den breede het standpunt van den Nederlandschen middenstand te dien aanzien.

Gewenscht is niet alleen het straffen van lieden, die van oplichting van den middenstander een beroep of maken, maar ook van hen, die slechts eens of bij uitzondering dat misdrijf plegen.

Bovendien zijn de beroepsoplichters listig genoeg om door de mazen van het net heen te glippen. Voorziening daarin is in verschillende landen uiterst moeilijk gebleken. Spr. geeft aan de Belgische wet in dit opzicht, om haar grooten eenvoud, de voorkeur.

Spr. is van meening dat het criterium van het voorliggend ontwerp: de flesschentrekkerij als *beroep* onjuist is. De grens tusschen gewoonte, beroep en incidenteele oplichting is moeilijk te trekken. En spr. ziet geen essentieel verschil tusschen diefstal en opzettelijke wanbetaling.

De regeering wil het laatste toch niet in bescherming nemen?

Spr. acht het mede strafbaar stellen van het koopen van goederen met de wetenschap, dat men ze niet zal kunnen betalen in dit ontwerp onmisbaar. Alleen daardoor zal veler rechtsgevoel worden bevredigd, vooral met het oog op den grooten omvang van het kwaad.

Spr. wenscht dus aanvulling van het ontwerp met zulk een artikel en strafbaarstelling tot een maximum van 3 jaren gevangenis.

De heer Jonkman acht het ontwerp te beperkt. (Spr. is bijna niet te verstaan). Hij bestrijdt de zienswijze van den heer Van Baalen op juridische gronden. Het strafbaarstellen van wanbetaling lijkt spr. strafrechterlijk niet aannemelijk. De beroeps-flesschentrekkerij komt hier veel minder voor dan in Nederland, zoodat het bestrijden daarvan niet zoo dringend noodig was.

(*Wordt vervolgd.*)

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten.*)

BUITENZORG.

Gemeenteraad.

Een vergadering van den Stadsgemeenteraad van Buitenzorg zal op Dinsdag 28 Januari des n.m. te 6 uur in het Gemeentehuis plaatsvinden.

De Agenda vermeldt o.m. de volgende punten.

Voorstel tot subsidieverleening aan vereenigingen en stichtingen, ten laste van artikel 69 der begrooting van uitgaven voor het dienstjaar 1930.

Benoeming van een commies ter gemeente-secretarie, in tijdelijken dienst.

Voorstel tot nadere voorloopige vaststelling van den pensioensgrondslag van den opzichter bij den dienst der Gemeentewerken, den heer N. E. Lapré.

Voorstel tot verrekening met den dienst der Genie van het restant der in 1920 gestorte gelden voor grondaankoop op Kedoeng Halang.

Eigendomsaanvragen van vrouwe Lauw Goat Nio en Tie Yan Nio, en voorloopige eigendomsaanvragen van vrouwe Na Lioe Nio en den heer Lie Hie Hin.

Voorstel om ten behoeve van wegverbreeding in beheer aan te vragen een strook Gouvernementsgrond, grenzende aan het perceel, omschreven bij meetbrief van 16 September 1929 No. 145.

Verzoek van den heer M. H. Th. Görs om zijn buiten de gemeente gelegen land Tjipakoe aan het gemeentelijk drinkwaterleidingnet aan te sluiten.

Ontwerp-verordening tot vaststelling van den coëfficiënt van heffing der Straatbelasting voor het belastingjaar 1930.

Verzoek van het bestuur der Hippische Sportvereeniging om de tribune op Tanah Sereal te mogen laten staan tot na de a.s. race's.

Ontwerp-besluit tot het doen van uitgaven ten laste van den post voor Onvoorziene uitgaven, dienst 1929.

Voorstel, de erfgenamen van wijlen den heer J. A. Roest een schadeloosstelling te verleenen voor de prijsgeving hunner aanspraken van eigendomsverkrijging van het perceel Gouvernementsgrond, omschreven bij den meetbrief van 4 Mei 1928 No. 133, en dit perceel in beheer aan te vragen met bestemming voor den openbaren dienst.

Voorstel tot aankoop van twee perceeltjes in Gang Slot, verpondingsnummer 2063 en 2064.

Verzoek van de overste der Ursulinnenstichting om voor hare inrichting gratis water te mogen ontvangen uit de gemeentelijke drinkwaterleiding.

Voorstel om aan de N. V. B.P.M. voor het oprichten van een benzinepomp, een stukje gemeentegrond van het voorerf van het perceel Bantammerweg No. 5 tot wederopzegging in gebruik te geven, tegen een vergoeding van f 30,— 's maands.

Verzoek van den heer D. Hollander om voor grasbeplanting gratis te mogen beschikken over een gedeelte van het Gemeenteterrein Tanah Sereal.

Voorstel tot vaststelling der huurprijzen van de woningen type D en E te kampoeng Sempoer (Kedoeng Halang) der N. V. Volkshuisvesting te Buitenzorg en machtiging aan den burgemeester om deze woningen te verhuren.

Voorstel om het perceel I. V. No. 6, gelegen in de kampoeng Batoetoelis, aan te wijzen als te behooren tot bouwklasse IVa.

Rondvraag.

SOEKABOEMI.

Tegen de P.N.I.

Men heeft hier een nieuwe Inlandsche vereeniging opgericht onder de naam „Patoeha": een geestelijke vereeniging die een tegenactie bedoelt te vormen tegen de P.N.I. Leider van deze vereeniging is de wd. Pengoeloe van Soekaboemi. De vereeniging telt reeds vele leden en houdt geregeld „bidavonden". Het is opmerkelijk, dat binnen zeer korten tijd reeds velen zich als lid opgaven. De bidavonden worden zelfs zeer druk bezocht, doch worden niet in de misigit gehouden.

Gepakt.

Ruim een week geleden heeft in de buurt van Soekaboemi een brutale rampokpartij plaats gehad. Op de driesprong van den weg naar de baledessa op Kebandoengan, een kleine 500 M. achter de Villa van Delden, staat een Chineesche warong eenzaam tusschen een paar sawahs. In den nacht zijn drie kerels de warong gewapend binnengedrongen en zij hebben den eigenaar verwond en voor een bedrag van ± f 400,— aan goederen medegenomen.

De dessa politie is er onlangs in geslaagd op een der boeven de hand te leggen. De man is afkomstig van de dessa Soekaradja. Naar zijn kornuiten wordt nog gezocht.

BANDOENG.

Vaderlandsche club.

In de Loge St. Jan te Bandoeng hield Woensdagavond Kring Bandoeng I van *De Vaderlandsche Club* een algemeene ledenvergadering.

De wd. voorzitter opende de vergadering en deelt o.a. mede dat het aantal leden van Kring Bandoeng I thans 319 bedraagt en van Bandoeng II (Soebang) circa 100.

Speciaal wijst spr. op de wenschelijkheid een groot aantal *stemgerechtigde* leden te winnen; dat zijn zij, die minstens 2 jaar ter plaatse gevestigd zijn.

Wat de Regentschapsraden betreft, de Europeanen hebben daarvoor geen stemrecht, hetgeen gezien de belangrijke taak dezer Raden beslist ongewenscht is. De V.C. wil trachten ook hierin verandering en verbetering te brengen.

Wij staan (zegt spr.) in de toekomst zeer zeker nog voor moeilijkheden, vooral waar de regeering resp. de G.G. blijkbaar de arbeid der V.C. niet op prijs stelt, hetgeen ten duidelijkste gebleken is bij de jongste benoemingen voor leden van den Prov. Raad.

Hierop wordt de leiding door den sedert ter vergadering gekomen voorzitter dr. Wolff overgenomen. Als bestuursleden worden gekozen de heeren: mr. T. Hornstra, J. van den Bos en N. Grundlehner. Eerstgenoemde, die reeds is opgetreden als secretaris van het Departement West-Java neemt de benoeming aan. De heer Van den Bos bedankt in verband met drukke werkzaamheden.

Van den heer Grundlehner is nog niet bekend of hij een benoeming kan aanvaarden. Een der aanwezigen noemt nog als candidaat voor de vacature Bos den heer Bijl de Vroe, die ter zake ook gepolst zal worden.

Contact met loyale partijen.

De voorzitter deelt mede contact gezocht te hebben en wel in de eerste plaats met het I.E.V., welke partij in October jl. echter een afspraak in zake de verkiezingen gemaakt heeft met de andere politieke partijen, waarbij de zetels in de Gemeenteraad verdeeld worden. Aanvankelijk werd aan de V. C. een zetel toegezegd, waarbij later nog een zetel kwam door den P.E.B. ter beschikking gesteld.

Een der aanwezigen maakt de opmerking, dat het tegen de waardigheid der V.C. strijdt om daarmede genoegen te nemen. De V.C. kan het er best op laten aankomen op eigen wieken te drijven. Na eenige discussie wordt besloten de regeling dezer aanlegenheid verder over te laten aan een Commissie uit de leden, bestaande uit 7 personen, die zich staande de vergadering bereid verklaren in de Commissie zitting te nemen.

Hierop komt nog ter sprake het feit, dat in den Provincialen Raad geen enkel lid der V.C. door de regeering benoemd is. Voorgesteld wordt een motie.

Naar aanleiding van door enkele aanwezigen gemaakte opmerkingen ter zake wordt besloten de motie alsmede de bewoordingen daarvan over te laten aan het Departements-bestuur dan wel de motie te laten uitgaan van alle Kringen resp. van het hoofd-bestuur der V. C.

Oprichting Schietclub.

De voorzitter vraagt wie bereid is het initatief op zich te nemen voor de oprichting van een Schietclub, waarbij op de volle medewerking van de autoriteiten gerekend kan worden. Er blijken verscheidene aanwezigen te zijn, die zich hiervoor interesseeren.

Een der aanwezigen zou zulk een Schietclub gaarne uitgebreid zien tot een Burgerwacht, welke aangelegenheid naar de voorzitter mededeelt de aandacht van het hoofd-bestuur heeft.

De Prinses.

Een der leden informeert naar hetgeen in het Orgaan der Vereeniging van December j.l. voorkomt betreffende de wenschelijkheid van de *komst van Prinses Juliana* naar Ned. Indië, hetgeen naar de voorzitter mededeelt door allen op hoogen prijs gesteld zal worden. Alle aanwezigen betuigen hiermede hun instemming.

Door een der aanwezigen wordt nog de indiening van een motie voorgesteld in verband met het voorgenomen vervangen van Militairen door Politie in de buitengewesten.

Men besluit ook deze aangelegenheid onder de aandacht van het hoofd-bestuur te brengen.

Club-Vaandel.

Door den heer Stadtman is een vaandel voor de Vaderlandsche Club ontworpen en wel voor de Kring Bandoeng. Het is ook geschikt voor de Vaderlandsche Club als geheel. Het ontwerp wordt in dank geaccepteerd.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter om 9 uur de vergadering.

SCHOOL EN KERK.

Voor de Missie.

DEN HAAG, 23 Jan. (*Aneta*). De missionaris Epping vertrekt heden naar Borneo. Pater Groen, die op 8 Januari naar Indië vertrok, treedt op als overste van het H. Hart in O. Borneo.

De Missie.

De rector van het missiehuis te Kaatsheuvel, pater Groen, vertrekt 8 April a.s. naar Oost-Borneo meldt *Aneta*.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE BATAVIA.

De Competitie.

Het programma van deze week luidt:

Zaterdag 25 Jan.

2de Klasse.

Oliveo II — SV.B.B. II.
B.V.C. II — Herculus II.
U. M. S. II — Sparta II.

4de Klasse A.

Sparta IV — U.M.S. V.
Vios IV — B.V.C. IV.
T.Y.H. — Mevo.

4de Klasse B.

V.V.M. IV — H.S.H. III,
D.O.O. II — B.V.V. II.

Zondag 26 Jan.

1ste Klasse.

Vios — Oliveo (Scheidr.: M. Prins
U.M.S. — S.V.B B („ A.J. Rungkat)
Sparta — V.V.M. („ F. Sommer)

3de Klasse A.

Hercules IV—Sparta III.

3de Klasse B.

V.V.M. III—U.M.S. III.

4de Klasse A.

Oliveo IV — D.O.O.

K.W.S. — H.B.S. 0—2.

Onder groote belangstelling had gisteren in den Dierentuin bovengenoemde wedstrijd plaats, welke in een welverdiende overwinning voor de H.B.S.-ers eindigde.

Het ging om den fraaien K. W. S. beker, welke jaarlijks tusschen bovengenoemde scholen wordt verspeeld en driemaal achter elkaar of vijf maal in totaal moet worden gewonnen om definitief eigendom te worden.

Het eerste jaar werd de cup door de K.W.S. gewonnen terwijl hij daarna twee jaar achter elkaar in het bezit mocht blijven van de H.B.S.

Uiteraard zou door de H.B.S., die den beker dus nog slechts eenmaal te winnen had, al het mogelijke worden gedaan om er definitief beslag op te kunnen leggen. En de jongelieden van Salemba hebben hun supporters niet teleurgesteld. Op hun sterkst opgekomen, hebben zij zich met elan in den strijd geworpen. Doch daar de K.W.S. goed partij gaf was het een aardige ontmoeting, welke rijk was aan spannende momenten.

De H.B.S.-ers waren echter ietwat sterker, en reeds vrij spoedig na het begin wisten zij met een fraaien kopbal de leiding te nemen. (0—1).

De K.W.S.-doelman Klerks raakte geblesseerd en werd vervangen door Pipper, die zijn doel op waardige wijze heeft verdedigd.

Rust ging in met den stand 0—1 voor de H.B.S.

In de tweede speelhelft was de H.B.S.-voorhoede meer aan het werk dan die van de Vrijmetselaarsweg-scholieren. Lauw en Boesono wisten er telkenmale fraai doorheen te komen terwijl laatstgenoemde enkele goede schoten op het K.W.S.-doel, richtte, doch Pipper hield voorloopig stand. Toen de H.B.S.-ers weer eens ten aanval trokken, en fraai combineerend op Pipper afgingen, wist Hillebron met een schuiver den K.W.S.-doelman voor de tweede maal te laten visschen (0—2).

Wenas c.s. deden alle moeite om den achterstand in te halen. Opgestuwd door Frietman en Philippus ondernamen zij eenige aanvallen, doch Teddy Pesch en Sanders wisten alle gevaar te keeren.

Het einde bracht tenslotte een welverdiende overwinning voor de H.B.S. die hiermede definitief beslag legde op den K.W.S.-beker, welke na afloop door den heer Van Vianen, leeraar aan de K.W.S. met enkele hartelijke woorden, aan den captain van H.B.S. werd uitgereikt.

En décadence.

In ons blad van 8 November jl. schreven wij onder dit hoofd een artikel, waarin wij wezen op den achteruitgang van het voetbalspel te Batavia en als middel ter verbetering daarvan o.a. suggereerden het aanstellen van een Europeeschen beroeps-trainer.

De heer Felix, vice-voorzitter van den V.B.O. heeft in een der bestuursvergaderingen deze suggestie, ter sprake gebracht, doch daar is het bij gebleven.

Men is blijkbaar niet diligent genoeg, alhoewel het toch hoogst noodig is, dat in deze richting wat wordt gedaan. Het feit, dat de Elftal Commissie thans moeite heeft om een eenigszins behoorlijk bondselftal op de been te brengen, bewijst dit in voldoende mate.

Daar bovendien Batavia binnen niet al te langen tijd Rehatta, Teddy Pesch, Davies, Chr. Scholte en Coumans, allen wegens vertrek naar elders, zal moeten missen, terwijl ook de gewezen bondsspil Kleeman wegens een „knietje" niet meer zal kunnen voetballen, voor welke spelers men geen behoorlijke *bibit* heeft, is het een dringende eisch, dat ter verbetering van het spelpeil wat wordt gedaan hoe eer hoe liever.

VOETBAL.

De Engelsche Competitie.

Naar de *Straits Times* meldt werden Zaterdag 18 dezer voor de Eerste Divisie de volgende wedstrijden gespeeld:

Birmingham — Sheffiel Utd.	2—1
Bonton W. — Manchester C.	1—2
Burnley — Arsenal	2—2
Everton — Derby County	4—0
Grimsby Town — Blackburn R.	5—3
Leeds Utd. — Huddersfield T.	0—1
Leicester City — Newcastle Utd.	6—1
Manchester United—Middlesbrough	0—3
Sheffield Wed. — Aston Villa	3—0
Sunderland — Portsmouth	1—1
West Ham Utd. — Liverpool	4—1

TENNIS.

De Franschen.

De onverwachte nederlaag in het dubbel spel, dit jaar door de Fransche ploeg geleden tegen de Amerikanen in den beslissingswedstrijd (Borotra en Cochet verloren van Allison en Van Rijn) heeft reeds direct aanleiding gegeven tot verschillende commentaren over de onvoldoende oefening van bepaalde combinaties. Ofschoon nog meer dan een half jaar verstrijken moet voordat de Franschen den beker weer verdedigen moeten, heeft het comité voor den Davis beker reeds nu overwogen welke maatregelen getroffen moeten worden tot betere oefening. Het comité doet een dringend beroep op de spelers der eerste serie om in het komende seizoen een blijvende combinatie te vormen en niet van medespelers te verwisselen. De spelers welke door den Franschen bond officiëel zullen worden aangewezen voor de twee groote tornooien, Parijs en Winbledon, zullen op die beide wedstrijden in elk geval in de zelfde formatie uitkomen.

Het comité heeft zich zelf tevens tot scheidsgerecht verklaard, of liever tot verzoenings-commissie, in geval van oneenigheid tusschen de spelers.

LAATSTE BERICHTEN.

Wrijving tusschen Mexico en de Sovjet.

MEXICO-CITY, 23 Jan. (*Aneta-Reuter*). De regeering van Mexico heeft haar legatie-staf uit Moskou teruggeroepen als protest tegen de vijandige demonstraties der communisten voor de Mexicaansche ambassades te Washington, Buenos Aires en Rio de Janeiro.

Zij stelt de Sovjet-regeering hier verantwoordelijk voor.

Krakatau werkt opnieuw.

Van Langeiland meldt Aneta, dat de Krakatau opnieuw eruptieve werking vertoont. Op 13 dezer werd sterke seismische onrust geconstateerd. Op 14 dezer gedurende 19 minuten 172 enkele en 15 serie erupties, tot een maximum van 200 meter hoogte. Op 15 en 17 niets bijzonders, op 18 en 19 wederom seismische onrust. Op 20 erupties tot 200 meter hoogte, plus zeeopwellingen met urenlange tusschenpoozen. 's Nachts werden vallende gloeiende bommen waargenomen. In den afgeloopen nacht vlammen en brandbare gassen boven het eruptiepunt, met talrijke knallen en bevingen. De werking neemt toe.

Verkeersdepartement.

De Studie-commissie voor een Verkeersdepartement, onder voorzitterschap van den heer C. W. Bodenhausen, is gisterenavond in het gebouw van den Raad van Indië plechtig geïnstalleerd.

Provinciale Raad Midden-Java.

De Provinciale Raad van Midden-Java kwam vandaag voor de eerste maal bijeen. Er was vrij veel belangstelling. De voorzitter, gouverneur Van Gulik, merkte in de openingsrede op, dat de dag van heden een historische dag voor Midden-Java is. Hij gaf een overzicht van de wijze, waarop de provincie tot stand is gekomen en eveneens van de taak en de voornaamste bevoegdheden van den Raad. Spr. eindigde zijn rede met de beste wenschen voor het werk van den Raad uit te spreken, waarbij hij zeide te vertrouwen, dat de Raad in het belang van land en volk werkzaam zal zijn.

Daarna las de voorziter een telegram voor van den landvoogd, waarin deze den wensch uitspreekt, dat de Raad bij het uitvoeren van zijn taak zijn beste krachten in het werk zal stellen voor de verdere ontwikkeling van Midden-Java.

De voorzitter stelde voor een telegram van dank aan den Landvoogd te verzenden, waartoe onder applaus werd besloten.

Daarna wees de voorzitter er op, dat de eerste begrooting der provincie bij ordonnantie wordt vastgesteld. Spr. deelde mede, dat in deze begrooting enkele wijzigingen noodzakelijk gebleken zijn, waarbij voor de geldmiddelen een beroep op den Lande zal moeten worden gedaan.

Tenslotte benoemde de Raad den heer J. Geritsen tot secretaris van de provincie.

De Provinciale Raad van Midden Java besloot, na uitvoerige besprekingen, het aantal gedeputeerden op vier te stellen. Een amendement-Slamet, voorstellend het getal op vijf te bepalen werd verworpen, met 30 tegen 16 stemmen.

Tot gedeputeerden werden gekozen ir. Wouter Cool, Zeylmans van Emmichoven, raden Sosrohadi Koesoemo, dr. ir. Han Tjiauw Tjong. (*Aneta*)

Slechte Remmen.

Op den weg naar Koeningan bij den weg naar Sangkanoerip kwamen met flinke vaart de Chevrolets E 2028 en E 1053 met elkaar in botsing.

De chauffeur van de open-wagen, E 1053, werd door de voorruit geslingerd en zwaar gewond. Na verbonden te zijn door den heer Mulder, in de buurt woonachtig, werd hij naar het ziekenhuis te Koeningan vervoerd. De inzittenden van den anderen wagen, een gesloten Chevrolet, kwamen er met den schrik af.

De auto's zijn ernstig beschadigd. De oorzaak moet worden gezocht in het feit, dat de remmen op de voorwielen van de gesloten Chevrolet niet werkten. De andere auto kon niet tijdig meer stoppen, om het ongeluk te voorkomen.

Dood door Schuld.

Tegen R.P. cultuuremployé, wonende te Tjimangsoet, bij Bandoeng, is wegens veroorzaken van den dood van een ander door schuld rechtsingang verleend met verwijzing der zaak naar de terechtzitting.

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,$37^{3}/_{4}$ vr ag, f 0,$38^{1}/_{4}$ aanb.
Palembang Robusta Mrt./April f 28 /4 ged.
Citronella-olie ready A f 2.80 gedaan.
Peper-Lampongs Jan.Febr. f 64, ged.
Peper-Muntok Jan./Maart f 88,— gedaan.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Kurkenfabriek afgebrand.

DEN HAAG, 23 Jan. (*Aneta*). Te Schiedam is de kurkenfabriek Van der Toorn aan het Groenewegje 3 door onbekende oorzaak afgebrand. De brandweer had de grootste moeite de belendende perceelen te behouden.

Holland en België.

DEN HAAG, 23 Jan. (*Aneta*). De minister van buitenlandsche zaken Beelaerts van Blokland en Hymans bespraken tijdens de conferentie te Den Haag in groote lijnen de Nederland en België rakende vraagstukken. Van de detailpunten werd er slechts een enkele behandeld.

De Utrechtsche Publicaties.

BRUSSEL, 23 Jan. (*Aneta*). De meerderheid van de Kamer is waarschijnlijk niet genegen spoedig aan Ward Hermans een interpellatie toe te staan aangaande de Utrechtsche publicaties.

Drukte op de Maas.

ROTTERDAM, 23 Jan. (*Aneta*). Het is zeer druk op den Waterweg. Veel schepen, die door den mist genoodzaakt werden buitengaats te wachten komen thans, na het optrekken van den nevel, de haven binnen.

Kunstmatige Regen?

DEN HAAG, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*). De heer Veraart die in 1924 trachtte een vijf-werelddeelenvlucht te organiseeren doet thans proefnemingen tot het verwekken van kunstmatigen neerslag door middel van onderkoelde, uit het vliegtuig gestrooide ijsdeeltjes. Een van Schiphol opstijgende Fokker, geladen met tweeduizend kilogram geprepareerde ijsdeeltjes, zou in den omtrek van Schellingwoude het ijs boven de wolken uitstrooien waarna de heer Veraart verwacht, dat twintig duizend kilogram water zal neerslaan.

De weersomstandigheden verhinderden gisteren en heden het nemen van proeven.

Plotseling doodgebleven.

LEIDEN, 23 Jan. (*Aneta*). Het katholieke raadslid, de heer Spendel, is in de avondvergadering van den Raad tijdens het uitspreken van zijn rede bij de behandeling van de begroting plotseling doodgebleven.

Nieuwe gouverneur beëedigd.

DEN HAAG, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) De Koningin beëedigde den nieuwen gouverneur van Curacao, A. van Slobbe.

Nap de la Mar.

AMSTERDAM, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) Nap de la Mar, die aan longontsteking lijdt, is vooruitgaande.

Afschaffing opcenten suikeraccijns.

DEN HAAG 23 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*). De Eerste Kamer nam met 26 tegen 8 stemmen de afschaffing van de opcenten op de suikeraccijns aan, met de afschaffing van de verdedigingsbelasting II.

(In aanmerking genomen, dat de Eerste Kamer 50 leden heeft, kan men de belangstelling niet buitengewoon groot noemen. Red. *Bat. Nwsbl.*)

Wijziging Drankwet.

DEN HAAG, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) Ingediend is een wijziging van de Drankwet, waarbij de invoering van Plaatselijke Keuze tengevolge van een stemming onder de burgerij wordt teruggenomen.

De minister oordeelt dat Plaatselijke Keuze beter is te regelen bij een afzonderlijk wetsontwerp, waartoe hij vooralsnog niet bereid is.

Oud-generaal Van Oordt.

DEN HAAG, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*). Het lid van de commissie van advies voor volkenrechtelijke vraagstukken, oud-generaal van Oordt, is op verzoek eervol ontslag verleend.

Kolonel A. van den Bosch. †

DEN HAAG, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) Hier is overleden de oud-inspecteur van de militaire administratie, kolonel A. van den Bosch.

AUSTRALIE.

Boschbrand.

PERTH, 23 Jan. (*Aneta-Reteur*). In West-Australië hebben hevige boschbranden gewoed. Vele kolonisten verloren hun have en goed. Een kolonist kwam om het leven.

Na wanhopige pogingen van de boeren slaagde men er ten slotte in het vuur meester te worden.

Schip aan den Grond.

SYDNEY, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het schip *Orsova* is in de Moreton-baai aan den grond geloopen.

Sleepbooten zijn uitgezonden om het schip weer vlot te krijgen.

BRITSCH-INDIË.

Tegen de destructieve Agitatie.

CALCUTTA, 23 Jan. (*Aneta-Reuter*). Subhaschandra Bose, de voorzitter van de Kiransankaroy en secretaris van provinciale congres-commisse van Benta, benevens tien andere vooraanstaande leden van het congres — onder wie vroegere leden van den raad van Bengalen — zijn elk veroordeeld tot enkele jaren celstraf.

Zij zijn veroordeeld wegens opruiing en samenzwering in verband met de demonstratie welke in Zuid-Calcutta werd gehouden op den dag „der politieke martelaars".

HET BRITSCHE RIJK.

De Liberale Partij.

Pleidooi van Lloyd George.

LONDEN, 22 Jan. (*Aneta-Reuter.*) In een rede, gehouden voor de nationaal-liberale club, noemde Lloyd George de aanval van Lord Grey op zijn leiding „zeer minnetjes". Hij deed een beroep op Grey om het de liberale partij niet lastig te maken in een tijd dat deze groeit.

Lloyd George.

„Ik geloof", zoo ging Lloyd George verder, „dat, wanneer Lord Grey alleen was, hij gehoor zou geven aan dit beroep dat ik op hem doe."

Verder zeide Lloyd George dat MacDonald, indien hij zijn regeering wilde handhaven, van zijn stokpaardjes moet afstijgen. De leden van de Labourpartij dienen er aan te denken dat de liberalen een onafhankelijke partij vormen.

MacDonald noemde de verklaring van het Glasgowsche blad *Forward* als zouden Churchill en Lloyd George een vernuftig plan hebben beraamd om spoedig verkiezingen te doen houden, met Britsch-Indië als inzet, buitengewoon dwaas.

Lord Esher †

LONDEN, 22 Jan. (*Aneta-Reuter.*) Het overlijden wordt gemeld van Lord Esher.

De Vlootsterkte van Engeland.

LONDEN, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In het Lagerhuis is de kwestie behandeld betreffende het aantal der slagschepen en hun vervanging. Ook werd het bezoek van MacDonald aan de Vereenigde Staten ter sprake gebracht.

Gretton vroeg waarom men tevoren niet aan het Lagerhuis had medegedeeld of de admiraliteit daaromtrent geraadpleegd was.

Snowden gaf hierop ten antwoord dat de admiraliteit op de hoogte was en dat deze zijn zienswijze had medegedeeld waar rekening mee gehouden kon worden.

De besprekingen tusschen Hoover en MacDonald waren zuiver persoonlijk en men heeft hem niet officieel ingelicht over hetgeen is behandeld.

HET DUITSCHE RIJK.

De „Monte Cervantes."

NAUEN, 23 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Hamburg wordt gemeld:

Telegrammen hier uit Vuurland ontvangen, melden dat het Duitsche schip *Monte Cervantes* in de Magelhaen-straat op een blinde klip is geloopen.

De booten met passagiers en bemanning zijn veilig te Ufhuia in Patagonië aangekomen.

Men acht het schip totaal verloren.

DE BALKAN.

Rust of Revolutie?

NAUEN, 23 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Durazzo wordt gemeld dat zeer tegenstrijdige berichten over den toestand in Albanië de ronde doen.

Uit Grieksche bron wordt vernomen dat in Dibra een revolutie is uitgebroken. Een oproerige bende zou de officieren van koning Zogoe ontwapend hebben en de ambtenaren in de gevangenis hebben gezet.

Van Italiaansche zijde daarentegen wordt betoogd dat in Albanië volkomen orde en rust heerscht.

SOVJET-RUSLAND.

De Sovjet en de Derde Internationale.

NAUEN, 23 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Moskou wordt gemeld:

In antwoord op het protest van Engeland dat het Nieuwsjaar-telegram van de derde internationale een propaganda maatregel was en bedoelde de Engelsch-Russische relaties te verstoren, deelt het Sovjet-commissariaat van buitenlandsche zaken mede dat de Sovjet-regeering geen enkele verantwoordelijkheid draagt voor de derde internationale, waarmede zij geen enkele relatie onderhoudt.

Voorts wordt opgemerkt dat de Engelsche pers een hevige campagne tegen de Sovjet voert.

NOORD-AMERIKA.

Brand.

NEW ORLEANS, 23 Jan. (*Aneta-Reuter*). Door het te heet stoken van een petroleumkachel brandden twee schuren tot den grond af. Twee knechten en een jockey kwamen in de vlammen om. Vijftien renpaarden verkoolden.

MIDDEN-AMERIKA.

Grensgeschil tusschen Honduras en Guatemala.

NEW-YORK, 22 Jan. (*Aneta-Reuter*). Uit Tegucigalpa (Honduras) wordt gemeld: De minister van buitenlandsche zaken deelt mede dat een gedeelte van de troepenmacht gemobiliseerd is om troepen uit Guatemala, die het gebied van Honduras zijn binnengerukt, te verdrijven.

DE VOLKENBOND.

Bolivia en Paraguay.

GENÈVE, 23 Jan. (*Aneta-Reuter*). De secretaris-generaal van den Volkenbond heeft van den zaakgelastigde van Paraguay te Parijs een telegram ontvangen, waarin verklaard wordt dat, in verband met het jongste grensgeschil waarbij een soldaat van Bolivia en een van Paraguay werd gedood, de regeering van Bolivia twee divisies vrijwillige reservisten heeft gerecruteerd om Paraguay aan te vallen.

De secretaris-generaal van den Volkenbond heeft telegrafisch de mededeeling van de regeering van Paraguay gezonden aan alle leden van den Volkenbond en aan de regeering van Bolivia.

Klachten tegen Belgrado.

NAUEN, 23 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Genève wordt gemeld:

De vertegenwoordigers van de Bulgaarsche bevolking van het tot Zuid-Slavië behoorende Macedonië, hebben den Volkenbond een memorandum doen toekomen waarin uiteen wordt gezet dat de regeering te Belgrado 761 Bulgaarsche kerken, 644 scholen met 37.000 kinderen heeft doen sluiten en 1013 onderwijzers heeft ontslagen met de kennelijke bedoeling om de bevolking te denaturaliseeren en de Bulgaren te dwingen zich aan te passen.

Het memorandum eindigt met een lijst vragen waaronder voor de benoeming van een speciale Volkenbondscommissie om een onderzoek in stellen naar de wijze waarop door Servië de minderheidsrechten worden geschonden.

DE MARINECONFERENTIE.

Banket.

LONDEN, 23 Jan. (*Aneta-Reuter*). De gemeenteraad van Londen heeft aan de gedelegeerden ter marineconferentie gisteravond in het stadhuis een banket aangeboden. Er zaten zevenhonderd gasten aan, allen in avondkostuum, getooid met hun onderscheidingen. Slechts de burgemeester en de sheriff's droegen hun scharlakenroode met goud versierde gewaden.

De burgemeester stelde een dronk in op het succes van de conferentie. In zijn antwoord hierop zeide Tardieu dat alle gedelegeerden vast er op rekenen dat de conferentie succes zal hebben. En het succes zal hun geworden omdat zij den vrede zoeken met dezelfde scheppende macht die hen plaatst in den dienst van hun onafhankelijkheid en respectievelijke veiligheid.

MacDonald stelde een dronk in op den burgemeester en den gemeenteraad en verklaarde dat de conferentie haar best doet om haar taak te vervullen.

Ishbel MacDonal en mevrouw Stimson sloegen het schitterend schouwspel van de tribune gade.

De plenaire zitting.

LONDEN, 23 Jan. (*Aneta-Reuter*). De eerste plenaire zitting van de marineconferentie is gehouden in het St. Jamespaleis.

Nog steeds worden tusschen de delegaties onderling besprekingen gevoerd over de breede lijnen volgens welke de eigenlijke onderhandelingen gevoerd zullen worden. Deze besprekingen worden hedenavond voortgezet. Het zal nog wel eenige dagen duren voor de conferentie een begin kan maken met de behandeling van de grond-vraagstukken die ontstaan door de verschillende categoriën van schepen. Men wordt in deze geplaatst voor zeer moeilijk te ontwarren geschilpunten.

De gedelegeerden vergaderen in de beste harmonie. Een gezaghebbende persoon deelde in een interview mede: „Alle voorbereidende besprekingen hebben een kalm, normaal en gezond verloop."

De secretaris-generaal.

LONDEN, 23 Jan. (*Aneta-Reuter*). Om twaalf uur 's middags werd de bijeenkomst verdaagd.

Sir Maurice Hankey werd benoemd tot secretaris-generaal.

De redevoeringen.

LONDEN, 23 Jan. (*Aneta-Reuter.*) Op de plenaire zitting werd het eerst het woord gevoerd door Stimson. Hij zeide dat hij geen mededeelingen wilde doen over eischen van Amerika voor zijn vloot. Deze zijn gebaseerd op zijn gebaseerd zijn op een Engelsch-Amerikaansche vloot-pariteit.

Na hem werd het woord gevoerd door de gedelegeerde van Australië en die van Canada.

Hierna werd het woord gegeven aan Tardieu.

Deze betoogde dat in den tijd van twintig jaar Frankrijk als koloniale mogendheid zeer is toegenomen en dat de handel van Frankrijk op zijn koloniën onverbiddelijk is. Frankrijk moet: ten eerste op zijn vloot kunnen rekenen voor het vervoer van de vereischte troepen naar alle deelen van zijn rijk en ten tweede moet Frankrijk beschikken over een nationale weermacht ter verdediging van het moederland. De moeilijkheid schuilt volgens Tardieu hierin dat elk land, in geval het in een conflict gewikkeld wordt, zichzelf moet helpen of dat een internationale samenwerking tegen den aanvaller georganiseerd wordt.

Grandi zeide dat Italië het aan de andere mogendheden overlaat om de grootte van de bewapening vast te stellen. Italië zelf zal de laagst mogelijke sterkte invoeren. Voorts betoogde hij dat Italië, practisch genomen, een schier-eiland is dat in zijn bodem geen ruwe materialen bergt. Drie-kwart van zijn voedsel moet over zee worden aangevoerd.

De overige gedelegeerden hielden slechts een korte speech.

Slechts waarheid en niets dan waarheid!

LONDEN, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Na de plenaire zitting van hedenochtend stond MacDonald een honderdtal journalisten te woord. Hij deed een krachtig beroep op de pers om slechts feiten die op waarheid berusten te publiceeren.

Hij zeide dat hij gisteren versteld heeft gestaan van een fantastisch en onjuist bericht. (Een gerucht namelijk uit Amerikaansche bron dat Tardieu middelijk tusschenbeide gekomen zou wezen in een wrijving tusschen Engeland en Amerika, een bericht dat later categorisch werd ontkend.)

Hij zeide dat, wanneer elk voorstel ter conferentie gepubliceerd en becommentarieerd zou worden, de conferentie heel spoedig zou mislukken.

MacDonald zeide voorts dat de conferentie eenstemmig de resoluties had aangenomen en vervolgens verdaagd is tot de volgende week. De kwestie van het voorzitterschap is aldus geregeld dat, wanneer MacDonald de vergadering niet presideert, de leiders van de buitenlandsche delegaties in alphabetische volgorde de bijeenkomst zullen voorzitten. Hij voegde er aan toe dat vandaag een vriendschappelijke *round-table* conferentie was gehouden over de behoeften voor de marine van elk land in verband met de geographische situatie en de politieke verantwoordelijkheid. „Het was een zeer interessante, bezielende en vriendschappelijke bijeenkomst". Geen enkele delegatie legde ook maar de minste vijandige houding aan den dag voor het vraagstuk van een andere mogendheid.

Hedenavond heeft MacDonald een onderhoud met de leiders der delegaties en dan wordt de kwestie van de procedure besproken.

MacDonald zeide dat de hoofdlijnen van den gang van zaken als volgt zijn: eerst worden de vloten die op zee zijn behandeld. Dan de vloten waarvan de schepen reeds op stapel zijn gezet en ten derde de vloten waarvoor in de parlementen reeds de goedkeuring ter aanbouw is gekregen.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Poolreis van Byrd.

NEW JORK, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Volgens de *New York Times* zal de schout bij nacht Byrd genoodzaakt zijn om nog een winter door te brengen in „Klein-Amerika", het land dat hij onlangs heeft ontdekt.

De toestand van de Ross-zee is zoo slecht als men nooit te voren heeft meegemaakt.

Het schip van Byrd *City of New York* en het voorraadschip *Eleanor Bolling* zullen niet door de ijsmassa heen kunnen.

De vertegenwoordiger van Byrd te New York heeft aan het departement van buitenlandsche zaken verzocht om hulp te vragen van de groote Engelsche en Noorsche walvischvaarders in de Ross-zee.

WASHINGTON, 23 Jan. (*Aneta-Reuter*). Het departement van buitenlandsche zaken heeft tot de regeeringen van Engeland en Noorwegen het verzoek gericht stappen te doen om de expeditie van Byrd te hulp te komen.

Als het gezelschap niet spoedig geholpen wordt zal een ernstige toestand ontstaan, daar de voedsel voorraad beperkt is.

4 Noorsche schepen en een Engelsch vertoeven op het oogenblik in de buurt van de plek waar Byrd zich bevindt.

De Papegaaienziekte.

BALTIMORE, 23 Jan. (*Aneta-Reuter*). Dr. Daniel Hatfield, die onderzoekingen heeft gedaan naar de papegaaienziekte, gelooft dat zijn onderzoekingen resultaat hebben.

De Herstelbank.

DEN HAAG, 23 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) Mac Garrah, lid van de Federal-reserveboard, is bestemd tot voorzitter van den raad van beheer van de Internationale Herstelbank te worden benoemd.

Men vermoedt dat de bank begin April aanvangt met de mobiliseeringsleening en dat deze op zijn vroegst in Mei zal worden uitgegeven. De Morgangroep leidt het emissie-consortium, dat daarvoor optie heeft verkregen.

Cablegrams.

England and China.

London, Jan. 22. In the House of Commons Cocks asked reason dely settling, question disposal Boxer-idemnity.

Henderson said, Chinese government's proposal to invest bulk funds in completion Canton-Hankow railway, brought to force questions preexisting agreements, and obligations which required careful consideration and delayed progress towards satisfactory arrangements regard indemnity. The new proposals now discussing between Majestys minister and Chinese government.

Reply sir Walter Defrece, Hendersons said principles, suggested in memorandum 18/12/26, as basis policy powers principally concerned China been since consistently acted upon by successive governments and Britain. Henderson proceeded to enumerate actions Britain thereanent comprising formal recognitions China's right on tariff autonomy and present negotiations at Peking regard extrality. Also related steps taken pursuance Majestys government to offer various concessions Chinaward in memorandum 27/1/27.

Naval-conference.

London, Jan. 22. MacDonald broadcast ex Downingstreet a speech Americawards, which unbroadcast England. Chiefly stressingBritain's continous disarmament all services since war. Declaring Britain alone uncould reduce further indeed, if agreement unreached, we might forced to expand and end of competitive building was uppiled taxation certain war.

London, Jan. 22. Cabinet met hour earlier usual to permit MacDonald continue preliminary work in connection with naval conference.

Much reciprocal consultation delegates today. MacDonald busiest receiving them. Some dominions-delegates called then Downingstreet this morning. MacDonald at 18.00 broadcasts ex Downingstreet a short statement subject conference Unitedstateward.

Weihaiwei.

London, Jan. 22. Pressreports that Britain intends evacuating Weihaiwei and overhanding it China on April first, are authoritatively denied. It added, though matter been under consideration, no decision been taken.

Coalmines Bill.

London, Jan. 22. Government's amendments on coalmines bill designed meets liberal objections. Bill now published provide interalia postponement reduction miners hours to $7\frac{1}{2}$ until July, also compulsory amalgamation collieries. Liberal parliamentary party meeting tomorrow to consider the amendments. Committee stage bill be taken week after next.

Soviet-propaganda.

London, Jan. 22. Commons questions, Henderson stated too early yet to form a conclusion regards definite effect of the Anglo-Soviet propaganda agreement. Stated message from third international published daily Paper 1/1, led him inform Soviet ambassador that such action calculated impede improvement Anglo-Russian relations. Which object impending negotiations, Majesty's government presently unproposed take further action.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Onderw. en Eeredienst.

Herbenoemd: tot onderwijzer der 1ste kl. en gepl. a/d openb. Holl. Chin. kweekschool te Mr. Cornelis, P. Langenburg, ambtenaar van buitenlandsch verlof teruggekeerd, tevoren die betrekking bekleed hebbende.

Tijd. werkz. gest.: als onderwijzeres 3de kl. en gepl. a/d Eur. school te Djombang mevr. L. J. van Dillen geb. Hoyer, part. te Malang, tevoren werkz b/h W.I.O.;

als onderwijzeres 3de kl. en gepl. a/d 2de H.I.S. te Malang mej. A. J. Dragt, particuliere aldaar.

Benoemd: tot leeraar b/d K.W. III school te Batavia, L. Greeven, van verlof uit Europa terugverwacht, laatstelijk die betr. bekleed hebbende;

tot onderwijzeres der 3de kl. b/h openb. W.L.O. de tijd. onderwijzeres der 3de kl. bij dat onderwijs, gepl. b/d openb. H.C.S. te Muntok (Bangka en Onderh.) mej. J. B. Schröder.

Eervol ontheven: op verzoek, met ing. van 8 Febr. '30 v/n geven van onderw. gedurende 2/3 schooltijd a/d 2de Eur. school te Modjokerto mej. A. J. M. van Alphen de Veer;

op verzoek gerekend van 17 Jan. '30, van hare tijd. werkz. stelling als onderw. 3de kl. mej. A. M. W. Schimpf, werk. a/d Eur. school te Djombang;

overeenk. haar wensch gerekend van 29 Dec. '29 v/h geven van onderw. gedurende 2/3 schooltijd a/d H.C.S. Soengailiat, mevr. L.V. Akkersdijk geb. Heuët;

overeenkomstig zijn wensch, gerekend van 17 Jan. '30 van zijn tijd. werkz. stelling als onderwijzer 3de kl. J. A. Moll, werkzaam a/d 1ste school C te Semarang.

Verleend: wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa aan den dir. der P.H.S. te Weltevreden, D. Laverman, met bepaling, dat hij zijn betrekking zal nederleggen op 1 Juli '30.

Ontslagen: op verzoek, wegens vol brachten diensttijd, met ing. van 8 Mei '30 eervol uit 's lands dienst, de onderwijzer der 1ste kl. b/h openb. W.L.O., gepl. b/d 2de openb. Mulo afd. der A.M.S. te Semarang H. A. Kamermans.

Belast: met de waarn. der betr. van onderwijzeres der 1ste kl. en voor den tijd van de waarn. gepl. a/d Mulo afd. der A.M.S. te Modjokerto, mevr. A. M. Schuitemaker, ambt. van verlof uit Europa terugverwacht, tevoren evenzeer belast m/d waarn. dier betrekking.

Gouv. Bedrijven.

Benoemd: tot ingenieur 1ste klasse met den persoonlijken titel van hoofdingenieur bij den Dienst voor Waterkracht en Electriciteit, D. J. L. Coninck Westenberg, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende, met bepaling, dat hij werkzaam wordt gesteld bij het hoofdkantoor van den dienst van den Mijnbouw.

tot inspecteur 1ste klasse bij de S.S. en Tramwegen, A.H.Th. van Es, ambtenaar van buitenlandsch verlof teruggekeerd, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

tot technisch ambtenaar 3de klasse bij den P. T. T. dienst, T. M. van Aarem, tijdelijk belast met de waarneming van die betrekking.

Landb., Nijv. en Handel.

Benoemd: tot houtvester bij den Dienst van het boschwezen in Nedelandsch Indië, ir. F. B. Baron v. Verschuer, thans belast met de waarneming van die betrekking.

Bepaald: dat de benoemde houtvester ir. F. B. Baron van Verschuer, ter beschikking blijft gesteld van het fd. hoofd van het Djatibedrijf.

Pandhuisdienst.

Overgeplaatst: van het landspandhuis te Palang (Bodjonegoro) naar dat te Karanganjar (Zuid Banjoemas), de beheerder der IIde kl., E.P. Pleijte;

van het landspandhuis te Tempoeran (Kedoe) naar dat te Palang (Bodjonegoro), de beheerder IIde kl, Raden Madali,

Belast: met de waarneming van de betrekking van beheerder der IIde klasse bij de gouvernements pandhuisdienst en resp. geplaatst bij het landspandhuis:

te Gempol (Pasoeroean), Djojodikoesoemo, thans beheerder der 3de kl. van het landspandhuis te Kraton (Pasoeroean);

te Genteng (Djember), Mas Sastrosentono, thans beheerder der 3de kl., van het landspandhuis te Genteng (Djember);

te Japara (Koedoes), Raden Soepeno, thans beheerder der 3de klasse van het landspandhuis te Wirosari (Blora);

te Salaman (Kedoe), J. Veekman, thans onderbeheerder 1ste klasse bij het landspandhuis te Salen ba (Batavia);

te Ploso (Modjokerto), F. L. H. Bertsch, thans onderbeheerder 1ste klasse bij het landspandhuis te Pasarsenen (Batavia);

te Gringging (Kediri), H. R. Meijer, thans onderbeheerder 1ste klasse bij het landspandhuis te Meester Cornelis;

te Ngoro (Modjokerto), W.M. Struick, thans onderbeheerder 1ste klasse bij het landspandhuis te Pasartoeri (Soerabaja);

te Kawedanen (Madioen), A.A.J. Kaulbach, thans onderbeheerder 1ste klasse bij het landspandhuis te Pasarbaroe (Batavia).

Gedetacheerd en tijd belast: met het beheer van het landspandhuis te: Wirosari (Blora), de onderbeheerder der IIde klasse van het landspandhuis te Koewoe (Koedoes) Mas Moetedjo;

Craton (Pasoeroean) de onderbeheerder der IIde klasse van het landspandhuis te Bangil, Raden Soekadi;

Tempoeran (Kedoe), de onderbeheerder der IIde klasse van het landspandhuis te Magelang Zuid (Kedoe), Joeswopranjoto.

Mijnbouw.

Verleend: aan den heer E. E. de Corte, hoofd van het kaartenkantoor bij den dienst der mijnverordeningen, een binnenlandsch verlof wegens ziekte voor den tijd van één maand, door te brengen te Bandoeng, gerekend van 2 Jan. '30.

Justitie.

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan mr. A. Maassen, voorzitter van de landraden te Wonosobo c.a., met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 4 Aug. '30

MILITAIR DEPARTEMENT.

Bevorderd: met ing. van 2 Febr. '30 bij het wapen der inf. tot luitenant kolonel, de majoors W. A. Grashuis en A. J. F. Dessauvagie (met bep., dat hij ook in zijn nieuwen rang als dienstplichtcommissaris te Mr. Cornelis gehandhaafd en à la suite van zijn wapen gevoerd blijft).

ADVERTENTIEN.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

Tsjang Kai Sjek in 't nauw gebracht

door

PUTNAM WEALE.

25 December 1929.

Op het oogenblik wordt, zoowel in moreelen, als in militairen zin, een druk uitgeoefend op Tsjang Kai Sjek; een vijandige actie welke steeds in kracht toeneemt en nog in beteekenis wint door het feit, dat zij voor een gedeelte in het geheim wordt uitgeoefend. Doch daar de Chineesche krijgsheer door zijn financiëele hulpbronnen het lang kan volhouden, geeft hij slechts duim voor duim toe.

Het winter-weer maakt alle veldtochten onmogelijk, ofschoon de fondsen welke in het geheim verstrekt zijn aan invloedrijke personen nog eerder de reden uitmaakt van dezen militairen stilstand. Zeventig millioen dollars zijn reeds verbruikt om olie op de golven te gooien en hierdoor raakt niet alleen de groote geld-voorraad, in Shanghai opgestapeld, uitgeput, maar ook wordt het hoe langer hoe moeilijker regeeringsobligaties van de hand te doen, terwijl de handel er zichtbaar de nadeelen van ondervindt.

De treurige staat, waarin zich de borden met de Nationalistische opschriften bevinden, met zooveel enthousiasme en bravour eertijds over het geheele land verspreid, is mede een bewijs voor het verloopen aanzien van het nieuwe beheer.

Een propaganda-actie heeft de meest invloedrijke plaatselijke bladen er toe geleid te verklaren dat nog nooit in de historie van China — zelfs niet in de kommervolle tijden na den val van de Han-dynastie, 1.600 jaar geleden — zulk een tijd bestaan heeft van volkomen ontbinding van absolute wanhoop. Niemand heeft nog eenig vertrouwen en geen mensch gelooft dat er in het land iemand is die ook maar voor een gedeelte in staat is het land weer op orde te brengen.

Overal — wijd en zijd — erkent men dat China met de tijd-rekening overhoop ligt, dat zij vroeger te ver achter is gebleven om de kloof welke tusschen het Hemelsche Rijk en de moderne wereld bestaat, te overbruggen. Iedereen is er van overtuigd dat haar pogingen slechts den geweldigen omvang van dien kloof demonstreeren. De het eerst voor-de-hand-liggende crisis is die in het leger, welke een gevolg is van de poging om in plaats van de militaire hegemonie een soort van Sovjet-beheer te geven, met een zetel te Nanking en dat door omkooperij en corruptie zijn vertakkingen in het binnenland had.

Wanneer men de legeruitgaven gedurende de laatste twee jaren nauwkeurig nagaat, zal men bemerken dat deze van maand tot maand hoe langer hoe kleiner worden, behalve voor de troepen die in de onmiddellijke omgeving van Nanking gelegerd zijn. De bedoeling is om die troepen, die verderaf gelegerd zijn, langzamerhand uit te hongeren.

In werkelijkheid zijn er in den laatsten tijd vier oorlogen geweest waarvan er een paar nog niet eens zijn uitgevochten, t.w. een rond Canton, welke echter: een poover succes voor Nanking is geweest en er door geslept is door Duitsche militaire experts en een lucht-macht. Een tweede oorlog werd gevoerd aan den spoorweg onmiddellijk ten Noorden van Nanking en een derde aan den spoorweg in Centraal-China.

De vierde werd gevoerd door de legerscharen van Feng Joe Hsiang die, na tijdelijk teruggetrokken te zijn in de buurt van Hankou, thans weer in dichte drommen komen aanmarcheeren.

Bij deze opsomming houden wij nog geen rekening met den oorlog tegen de Sovjets, waarin Rusland reeds een groot gedeelte van Mantsjoerije aan het beheer van Moekden heeft ontnomen.

Dit gebied — het Barga-gebied — is ongeveer zoo groot als Engeland en werd ingepalmd onder het voorwendsel dat de bevolking autonomie wenschte. Deze manoeuvre zal, op de komende conferentie te Moskou, zeker gevolgd worden door den eisch om langs den Chineeschen Oosterspoorweg troepen te legeren.

Veertigduizend man hebben het leven gelaten ten Westen van de Hsinganbergen en, niettegenstaande dit bewijs van onwaarde der Chineesche troepen, geloofd het Chineesche leger nog dat het de geest van de Mantsjoe-dynastie heeft geërfd en recht heeft om te regeeren. Zoo lang het verbandlooze systeem van regeeren bestond, kwam het er minder op aan wie het zoogenaamde hoofd van de natie was. Doch zoo gauw begon Tsjang Kai Sjek niet met te pleiten voor een afdanken van troepen hetgeen slechts de bedoeling had om zijn rivalen te kortwieken, of hiermede tastte hij ook zijn eigen macht aan. Hetgeen in de laatste weken is geschied, stemt zeker tot verbazing: niet alleen is het idee van troepen-afdanken geheel verworpen, doch door werving is het leger van dit volk van 450 millioen zielen gestegen tot twee millioen.

Er is echter nog meer voorgevallen: Noord-China is door Nanking afgestaan aan Yen Hsi Sjan, den gouverneur van Sjansi, die thans den rang bekleed van opperkoning of iets dergelijks. Ongetwijfeld zullen Zuid-China en West-China (Szetsjoean) denzelfden weg opgaan en wat van als bolwerk van Nanking zal overblijven, zal niet meer zijn dan het benedenstroomsch gebied van de Yangtsze en Shanghai, een streek welke in voorkomende omstandigheden geheel onder den invloed van de groote mogendheden zal blijken te staan.

Deze climax is onvermijdelijk geweest. Wat Tsjang Kai Sjek heeft willen geven in plaats van het zoogenaamde beheer van de presidenten in Peking was slechts een theoretischen vorm van regeering, zoals deze is samengevat in den Laatsten Wil en het Testament van wijlen Sun Yat Sen.

Dit merkwaardige document, waarin alle illusies van een man, verstoken van alle politieke geschoolheid, maar met een zekere onverzettelijke energie, zijn belichaamd, is als het ware het symbool van China's gebreken.

Hieruit is de zoogenaamde Cantonisatie van China voortgevloeid d.w.z. de verbreiding van de ideeën door het geheele Rijk van menschen van Canton, eigenlijk geen Chineezen, maar voortspruitend uit een tweeslachtig ras, wel op de hoogte van handel, doch niet van bestuur.

Met de macht in handen waren zij anarchisten die met de zweep regeerden en de ideeën-golf welke zij drie jaar geleden door het Yangtszegebied deden voortstuwen, heeft alles grondig, gedesorganiseerd en de verstandigen onder de natie er toe genoopt, zich geheel en al afzijdig van alle politiek te houden.

Dit wordt door het testament van Sun Yat Sen bewezen: het is een uitdaging aan de duistere machten van wanorde en chaos.

Elken Maandag wordt deze posthume order plechtig in de regeeringskantoren voorgelezen, waardoor deze het officiëele regeer-plan blijft.

Kortweg is de inhoud als volgt:

„Ik, Sun Wen, heb veertig jaar lang gijverd voor de zaak der natie, teneinde vrijheid en gelijkheid voor China te verwerven. Deze veertig jaar hebben mij de overtuiging geschonken dat, alvorens dit doel te bereiken, ik de massa moest wakkerschudden, terwijl wij in onzen strijd moeten samenwerken met die naties die ons op basis van gelijkheid behandelen.

De Revolutie heeft haar taak nog niet beëindigd. Alle die achter mij staan moeten voortgaan op den weg aangewezen in mijn „Plan voor Nationalen Wederopbouw", „Principes voor nationalen Opbouw", „De Principes der drie Volkeren" en „De verklaring afgelegd op de eerste nationale conferentie van Kwomintangvertegenwoordigers", met het doel om ons revolutionnair ideaal te bereiken. Mijn voorstel om een volksconventie te houden en de ongelijke verdragen af te schaffen, moet in den kortstmogelijken tijd worden uitgevoerd".

Zoo is het: een politiek van actie, gebaseerd op bedriegelijke stellingen en door de groote menigte verstaan als de „Hymne van den Haat."

Kon de daarin verwerkte theorie ooit verwezenlijkt worden, dan zou China spoedig een even afschrikwekkend land zijn als Sovjet-Rusland.

Gelukkig is alles slechts camouflage.

De drie principes van de Volksregeering Socialisme, Nationalisme en Democratie, zijn reeds lang door Tsjang Kai Sjek uit den weg geruimd. Hij weet beter dan eenige Chinees in het land dat de drie factoren, die China regeeren, zijn: de actie der Buitenlandsche Mogendheden, de geldcontrôle en macht.

Nadat hij zich achter de Shanghaigeldmarkt en buitenlandsche bewapening verdekt had opgesteld, heeft hij getracht de macht in handen te krijgen, doch dit is hem mislukt. Hij kan het nog eenigen tijd volhouden, evenals het Byzantijnsche rijk voort kon blijven bestaan, terwijl niets anders overgebleven was dan de Keizerlijke Staf, waarin de machtstraditie was belichaamd en de onvergelijkelijke Bosporus.

Ofschoon de groote spoorwegen een maand lang gesloten zijn, voorzien de Yangtsze en de kustvaart in de verschillende routes, waardoor de gewone man niet te zien krijgt, dat de verbindingen zijn afgesneden.

De officiëele Pers verklaart steeds maar hetzelfde dat „de situatie verbetert is" en dat „geen verdere veranderingen behoeven te worden verwacht".

Maar ten slotte zal er toch een verandering plaats grijpen. China is het eeuwige Keizerrijk. Het is bezield met een geest gelijk aan den geest der Natuur. Gedurende de geschiedenis is de hoofdstad naar het Zuiden verplaatst als een verdedigingsmaatregel. De Soengdynastie vluchtte 800 jaar geleden naar de Yangtsze toen de woeste horden van het Noorden over de Groote Muur trokken en zich in de vlakten vestigden. De Soeng-dynastie verdween en de Mingdynastie kwam in haar plaats. Men vond spoedig uit dat zij naar Peking moest verhuizen om te regeeren. En toen, na 300 jaar zij zich weer in Nangking dacht te vestigen, ging zij verloren.

Tsjang Kai Sjek heeft de zetel der regeering te Nanking gevestigd, als een maatregel van verdediging. Hij dacht dat door dicht bij Shanghai te zijn, waar al de hoofdkwartieren zijn der groote kantoren voor invoerrechten zijn aanwezig en in het oog van buitenlandsche naties zoo zou versterken, dat zij extraterritorialiteit zouden opgeven, hun concessies zouden afstaan en hun scheepvaart- en andere rechten kalm zouden overdragen, waardoor hij zijn prestige zoo zou versterken dat hij de Veertiende Eeuw in de schaduw zou stellen. Hij weet echter dat hij zich misrekend heeft, maar hij is koppig en de Buitenlandsche Mogendheden dwingen hem tot het volhouden van zijn koppigheid.

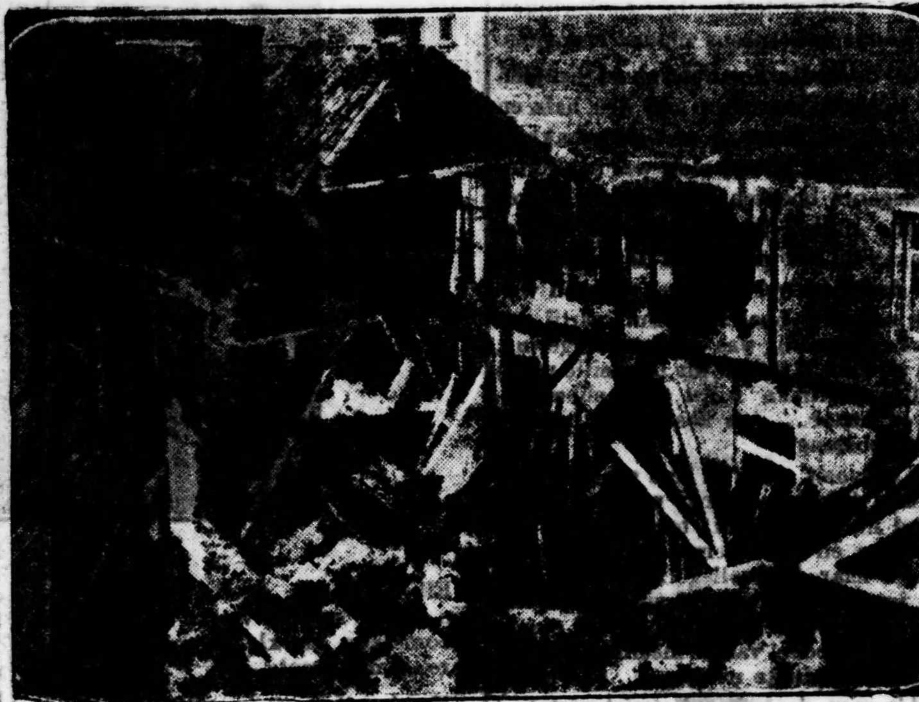
Voor drieduizend jaar lang ligt het centrum van China's macht aan de oevers van de Gele Rivier, waar de echte Chineezen wonen: Hsian-Foe, Loyang en Peking.

Het herstel van het aloude Peking als machts-centrum is niet zoo dichtbij als sommigen wel denken, daar een nieuwe economische geschiedenis zich gaat afspelen met Shanghai als centrum. Toch is de overmacht van den „compradore" van voorbijgaanden aard. De natie eischt een grondwet en een congres en zij zal haar zin krijgen.

Het uiteindelijk lot van Nangking zal zijn, hoofdplaats te worden van het Beneden Yangtsze-gebied, van waaruit wel belastingen kunnen worden afgetapt, maar geen land geregeerd.

Dit lot hangt echter ten nauwste samen met de politiek der Westersche naties. Hiervoor is heel wat uitlegging noodig, want slechts buitenlandsche acties maken een revolutie in China mogelijk en slechts een buitenlandsche beweging zal de gangen dier revolutie bepalen.

'n Gevolg van den Orkaan.

Te Brussel is een huis ingewaaid tijdens een der hevige vlagen van den orkaan, die Europa heeft geteisterd. Toen men de puinhoopen ruimde vond men een oude vrouw verpletterd en een kind zwaar gewond onder de balken.

BUITENLAND.

Uit den Dood herrezen.

Geen land, waar zulke zonderlinge dingen gebeuren als in Frankrijk. In de Ver. Staten zijn ze gruwelijker, feller misschien; in Frankrijk zijn ze dwaas, schrijft het *Hbl.*

In April van dit jaar werd in een kanaal bij Valenciennes het lijk van een arbeider, een buitenlander blijkbaar, gevonden. Niemand wist wie de ongelukkige was, en om zijn identiteit te kunnen vastellen, deed de politie een foto publiceeren in tal van bladen, o.a. in een Poolsche krant, welke in Noord-Frankrijk verschijnt.

De foto kwam onder de oogen van een Poolsche vrouw, die er haar man in herkende, welke ze al eenige dagen miste!

Het lijk werd begraven doch de politie die elke vergissing wilde vermijden liet eerst verschillende foto's maken en toonde vervolgens de voorwerpen, welke zich in de zakken van het slachtoffer bevonden, zoowel aan de moeder als aan den zoon, die ze, onafhankelijk van elkaar, als het eigendom van hun echtgenoot en vader herkenden.

Daar de arbeider tijdens zijn leven in een mijn had gewerkt, werden de foto's voor alle zekerheid nog aan eenige Poolsche mijnwerkers voorgelegd, die zonder uitzondering hun kameraad herkenden. De noodige zekerheid omtrent de identiteit van het slachtoffer was dus verkregen.

Acht maanden verliepen. De weduwe was getroost. Onlangs echter ontving de zoon een brief van den doodgewaanden vader uit België.

Hij was daarheen gevlucht omdat hij genoeg had van het huiselijk leven. Hij verzocht nu zijn papieren te sturen! Eerst dacht men aan een grap maar het handschrift was wel degelijk dat van den vader.

Een onderzoek wees ook uit dat de man zich inderdaad in België bevindt.

Nu moet weer worden vastgesteld wie de in April l.l. verdronken arbeider in werkelijkheid is geweest.

De Dictatuur van Primo.

De correspondent te Madrid van het *Berliner Tageblatt*, die herhaaldelijk vrij alarmeerende berichten over de latente politieke crisis in Spanje aan zijn blad heeft gezonden, meldt nu dat deze crisis zich ontwikkelt als een film, de onwaarschijnlijkste dingen worden waar. De eigenlijke strijd echter wordt geheel achter de coulissen uitgevochten.

Hij had een onderhoud met den voormaligen liberalen minister-president Romanones, die, naar hij zegt, wederom een groote rol speelt in de kringen der oppositie.

Romanones gaf als zijn meening te kennen, dat de koning den sleutel van de crisis in de hand houdt.

Indien de koning er toe kon besluiten zich onverwijld van Primo de Rivera te ontdoen, zou zijn aanzien bij het geheele Spaansche volk en alle partijen aanzienlijk stijgen. Over een half jaar zou het waarschijnlijk al te laat zijn.

Omtrent een eventueele opvolger van Primo zeide Romanones, dat naar zijn meening opnieuw een militair voor minister-president in aanmerking komt.

Deze dient dan zijn kabinet te vormen in samenhang met de politieke partijen dus een generaal met leidende politici als ministers.

Tijdens dit overgangsregime zouden dan de burgerlijke vrijheden langzamerhand hersteld kunnen worden. Na zes jaren van scherpe censuur en vrijheidsbeperking zou Spanje het niet verdragen om op den eenen of den anderen dag zijn grondwettelijke rechten terug te krijgen. De politieke generaal, die Primo's erfenis zou kunnen aanvaarden, is volgens Romanones reeds aanwezig.

— Ik heb gisteren gelezen, dat een man zijn leven te danken had aan een knoop van zijn jas.
— Wat wil je daarmee zeggen?
— Dat hij zoo gelukkig was, knoopen aan zijn jas te hebben.

(*Karikaturen, Kristiana*)

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

9)

„Als u dat alt weten, hij kan mij van nut zijn om die oom van u, mijnheer Krevin, op te sporen. Hij zou hem kunnen identificeeren. Laat hem meegaan. Hoe eerder het geheim van mijnheer Krevin is opgehelderd, hoe beter voor iedereen, u inbegrepen, juffrouw. En het kost u niets."

„Laat mij meegaan, Keziah!" pleitte ik. „O, je bent natuurlijk dadelijk klaar om te gaan, daar ben ik zeker van. Maar als je sterk genoeg bent om door Londen te slenteren, ben je ook sterk genoeg om te beginnen met de advocaterij bij mijnheer Philbrick — dat is beter dan deugnieten als Joseph Krevin na te loopen. En u waarschuwt zoo weinig tijd vooraf!" ging zij voort tot Cherry. „Hoe denkt u, dat ik alles voor hem kan klaar krijgen om morgenochtend zoo'n reis te maken?"

„Zoo'n reis — zestig mijlen! Wel, beste juffrouw! Hij gaat niet naar de Noordpool! Klaarmaken? Wat is er voor hem klaar te maken? Niets, zou ik denken!"

„Is dat alles, wat u kunt zeggen? Ik moet zijn beste kleeren klaar leggen en ze luchten — hij heeft ze sinds zijn ziekte niet aan gehad. En het is al over tienen — en u deed beter met heen te gaan, dan heb ik gelegenheid om alles klaar te maken."

„Kom aan het station om kwart voor negen, Ben", zeide Cherry. „Ik zal goed voor hem zorgen, juffrouw Heckitt — en goeden nacht!"

Keziah mompelde een antwoord — zij was reeds bezig om de laden open en dicht te schuiven van een kleerenkast, waarin onze beste kleeren in lavendel en kamfer waren geborgen. Zij hing mijn Zondagsche pak en schoon linnen op een rek bij de kachel, en den volgenden morgen, toen zij haastig afscheid van mij nam, was ik keurig uitgedoscht.

„En denk er om, dat je niet verdwaalt in de straten van Londen!" riep zij mij achterna. „En als je oom Joseph ziet...."

Het was het eerst van haar leven hat bleef Keziah in haar woorden steken, zij schudde mismoedig met 't hoofd, wuifde met haar hand, ging naar binnen en sloot de deur. Het was werkelijk geen ondankbaarheid, dat zij onmiddellijk uit mijn gedachten was, want om de waarheid te zeggen, was ik vervuld van de ons wachtende avonturen.

Cherry had een armvol couranten, toen ik hem aan het station ontmoette en hij hield zich gedurende onze reis van twee uren bezig die te lezen; daarna gaf hij ze stuk voor stuk aan mij. Elke courant was vol van onze zaak, en tot mijn verwondering zag ik, dat de diefstal van de Kang-he vaas reeds was vermeld. Wel is waar werd daarover niet veel geschreven, des te meer echter over den moord op Cousins en hier gaf de journalistieke vindingrijkheid zich aan met een verhaal, dat verbeeldingrijker gezelig karakter; voorts vele beschouwingen en gissingen. Ik merkte op, dat zij die niet had verwacht, dat er zooveel over was geschreven en hij lachte.

„Het zijn altijd die personen, die zich verdiept hebben in een zaak, die er het minst van weten, Ben. De buitenstaanders zien veel meer. Dit is een vette hap voor al de courantenmenschen — er zit meters copy voor hen in. En zie nu eens hoe zij daarover theorieën opbouwen, bespiegelingen maken en vermoedens wekken — dat helpt allemaal. De pers is een zeer waardevolle assistente voor de politie; ik heb gevallen gekend waarbij een slimme, jonge verslaggever beter werk deed dan een geschoolde detective. En dat brengt mij in herinnering, dat twee mijner vrienden mij zouden afhalen aan London Bridge. Ik moet hen een vertrouwelijk spreken — maar dat zal niet lang duren."

De beide vrienden wachtten ons volgens afspraak. De een was een jonge man van Cherry's leeftijd, de ander iemand van middelbaren leeftijd; beiden zagen er heel gewoon uit. In plaats van het uiterlijk te hebben van wakkere, pittige, scherp-kijkende personen, zooals ik mij altijd detectives had voorgesteld, leken ze mij opmerkelijk onverschillig, onbewogen. En toen wij naar de restauratiezaal wandelden, praatten zij eenigszins verveeld over het weder en de oudste merkte op, dat, als er niet spoedig regen kwam, zijn moestuin in Golders Green een mislukking zou worden, terwijl hij als de meest noodlottige ramp scheen te beschouwen. In de restauratiezaal liet Cherry mij een glas port geven; hij ging met zijn collega's naar een rustig gedeelte van de bar. Ik sloeg hen nauwkeurig gade en bemerkte dat zij vol aandacht naar de mededeelingen van Cherry luisterden. De twee vrienden gingen daarna heen en keken weder even onbewogen en onverschillig.

„Een deel der zaken is afgedaan, Ben. Ga nu mede naar de eetzaal en daarna gaan wij aan 't werk, welk succes wij ook mogen hebben!"

Ik was zeer nieuwsgierig om te hooren of hij iets bijzonders had gehoord, maar ik dorst er niet naar te vragen. Toen wij zaten te eten, boog hij zich tot mij over.

„Ben! Heb je er ooit van gehoord, dat je oom Joseph in Indië is geweest of ergens anders in het Oosten?"

„Neen, nooit! Ik hoorde nimmer over hem spreken tot op het oogenblik, dat hij dien morgen kwam. Keziah sprak nooit over hem en, zooals u weet, is hij negentien jaren weg geweest."

„Hum! — hij moet toch ergens geweest zijn. En ik zou dolgraag willen weten of dat ergens in de Oostersche landen is geweest. Je oom Joseph is een lastig heer en ik ben benieuwd of wij iets omtrent hem zullen hooren in Old Gravel Lane?"

„Gaan wij daarheen?"

„Juist, Ben — waarheen anders? In ieder geval om mede te beginnen. Wij gaan een bezoek brengen bij Crippe. Als hij dat is, — zullen wij hem wel niet ontmoeten. Als hij het niet is — en daar een Crippe woont, die werkelijk Crippe is, dan moeten wij weten, waarom Krevin Crippe's naamkaartjes bij zich had. Misschien zal Crippe ons dat vertellen, misschien ook niet."

Wij gingen London Bridge over en lieten het monument links afgaand, liepen wij over Eastcheap en de Tower naar de buurt van de dokken. Ik was daar nog nimmer geweest, daar mijn beide vorige uitstapjes zich hadden bepaald tot West End, in Keziah's gezelschap, een deftige omgeving met mooie winkels; wat ik nu zag leek mij de buurt zeer vuil en smerig. Old Gravel Lane was nog erger dan een van de wegen daarheen — een nauwe, sombere straat, die langs zwart berookte gebouwen naar de rivier leidt. Bij vroeger vergeleken was de straat, vond ik, een vergelijkingsreeks van een paradijs. Ik kon dat paradijsachtige niet ontdekken en kreeg minder aangename gevoelens, toen wij eindelijk op een verweerd bord den naam Crippe zagen.

„Wij zijn er!" zeide Cherry. „En hij doet op Zaterdagmiddag ook zaken."

Hij duwde de deur open en daar zagen wij in een slecht verlichte, onaangenaam riekende ruimte die gedeeltelijk bergplaats en gedeeltelijk winkel was, een man die, blijkbaar de eigenaar was. Het was een kleine stoere man met een dikke buik en een groot hoofd, gedekt met een Panama-hoed. Een juist aangestoken sigaar hing in een van de mondhoeken. In zijn hemdsmouwen was hij ijverig bezig een partij zakken te sorteeren. Rondom zag men de voorraden die men bij een handelaar in scheepsbenoodigdheden vindt. Op den achtergrond zat in een hok met glazen ruiten een jonge, magere man te schrijven. Cherry trad op den man in hemdsmouwen toe.

„Mijnheer Crippe?"

De man ging rustig voort zakken te tellen, hij liet ze door zijn handen gaan voor hij aan dacht een antwoord te geven. En toen hij eindelijk een antwoord gaf deed hij dat zonder zich om te draaien.

„En twee is negen en twee is elf, en

Het IJzeren Juk van de Vrijgestelden.

De Gemeentebegrooting als kapstok. — De Haagsche Raad heeft haast en ... weinig te vertellen! — De naruzie over de wethouderscrisis. — De versterkte positie van de socialisten en van B. en W. — Financiëele onzekerheid. — Pessimisten en Optimisten. — De afgedwongen vacantiebijslag voor het Gemeentepersoneel.

(*Van onzen Haagschen correspondent*).

Eenmaal in 't jaar plegen de Gemeenteraden groote schoonmaak te houden, hetgeen dan de „behandeling van de Gemeentebegrooting" heet.

Alles, wat de vroede vaderen en moederen zoo in den loop van het jaar aan grieven, wenschen en verlangens— en niet te vergeten aan zoethoudertjes voor de kiezers en kiezeressen — hebben bijeengegaard, wordt dan te voorschijn gehaald en grondig afgestoft ten aanschouwe van de dankbare burgerij.

Of, om een andere beeldspraak te gebruiken: de begrootingsdebatten vormen den kapstok, waaraan een heel jaar lang alle lastige kwesties worden opgehangen om ten slotte altemaal op eenmaal voor den dag te worden gehaald en opgepoetst.

Voor B. en W. is die kapstok een heerlijke uitvinding, want het geeft het Edelachtbaar college van dagelijksch bestuur een prachtgelegenheid om, telkens als zich in den Raad een moeilijke kwestie voordoet, de bespreking daarvan uit te stellen „tot de begrooting". Dat heeft het groote voordeel, dat de gemoederen in dien tijd al aardig bezonken en de belangstelling gedaald is, terwijl er bovendien bij de begrooting zooveel zaken afgedaan moeten worden, dat het één het ander verdringt en menig in den beginne hoog opvlammend vuurtje uitgaat als een nachtkaars.

De Haagsche Raad heeft zich ditmaal al heel vlug en vluchtig door den rijstebrijberg heengegeten! Dat moest wel, omdat er zooveel tijd verloren was gegaan met de wethouderscrisis (ik heb u van dit tragi-komische avontuur al uitvoerig verteld); maar van den anderen kant beschouwd, was het eigenlijk maar goed, dat de dames en heeren het konden doen voorkomen, alsof de tijd voor grondige debatten ontbrak, want het bleek dat men al bijzonder weinig interessants op het repertoire had!

Was de „crisis" er niet geweest, dan weet ik heusch niet, waarmee men den tijd, die fatsoenshalve toch wel aan de „algemeene beschouwingen" dient te worden gewijd, had moeten volpraten.

Nu kon men dan eens lekker naruzieën en elkaar de schuld geven van de deerlijke mislukking, die de bontkleurige meerderheid zulk een poover figuur deed slaan. De liberale aanvoerder van die meerderheid, de heer van Beresteyn, hield zich bij dat gebekvecht merkwaardig kalm; of zijn politieke geweten hem daartoe vermaande of verstandige politieke overweging, weet ik niet, maar *verstandig* was het in elk geval, want anders zou de sisser, waarmee het nu is afgeloopen, zeker heel wat harder gesist hebben!

Het was geen hartverheffend tooneel, die kibbelende Edelachtbaren! Net als kleine jongens, die gevochten hebben, gaven ze elkaar de schuld.

„Jij bent begonnen!"

— Nee, jij!"

Enz.

En wethouder De Wilde, die zich boos maakte, verklapte, dat de heele crisis niets anders is geweest, dan een tevoren op touw gezet en niet doordacht relletje, waar men dezen wethouder nog wel heelemaal buiten gelaten had.

De samenzweerders, die de socialistische wethouders hadden willen wippen (meer speciaal den wethouder van Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting — maar men wist wel, dat zijn collega van Sociale Zaken dan zou meegaan) hadden niet ééns bedacht, dat zij, door die manoeuvre het politieke accoord tusschen de partijen in den Raad verbrekend, daarmee tevens de groote kans schiepen, dat de op grond van dat accoord zitting hebbende „burgerlijke" wethouders, eveneens zouden heengaan.

En door die kortzichtigheid haalden zij zichzelf den strop om den hals en moesten zij, toen zij met de gebakken peren bleven zitten, zich wel in allerlei onelegante bochten wringen om het gestichte onheil weer ongedaan te maken... bij de gratie van de socialisten, die daarmee wel genoegen hebben willen nemen; hoewel in hun partij een sterke strooming was voor een weigering, die aan de S.D.A.P. als oppositie-partij stellig politieke winst zou hebben gegeven, maar... ten koste van het Gemeentebelang.

U gevoelt wel, in hoe afhankelijke positie de „burgerlijke" partijen in den Raad nu zijn geraakt tegenover de socialisten en hoe deemoedig de Raad nu opziet naar het college van B. en W., nu immers vier van de vijf wethouders wel zoo goed hebben willen zijn om op de smeekbeden van de meerderheid hun zetels weer in te nemen.

Als men dezen broedertwist niet had gehad: waarover had men het dan in vredesnaam dagenlang moeten hebben!

De Gemeentefinanciën vormen bij de Algemeene Beschouwingen meestal den hoofdschotel, maar die schotel was ditmaal vrijwel leeg. Wat de belastingen betreft hangt alles hoog in de lucht nu niemand zelfs maar bij benadering kan voorspellen, welke voor elke Gemeente de gevolgen zullen zijn van de herziene financiëele verhouding tusschen Rijk en Gemeenten, waardoor de belastingen op een gansch nieuwe basis worden gesteld en de afhankelijkheid van de Gemeente van het Rijk veel grooter wordt.

En overigens was het niet veel soeps wat over den financiëelen toestand van de Gemeente den Haag in het midden gebracht werd.

Er waren hopelooze pessimisten, die de toekomst heel somber inzagen. Die wezen op den steeds groeienden schuldenlast van de Gemeente, op de vele groote werken waarvoor millioenen zijn of nog zullen moeten worden gevoteerd; op de mogelijke economische gevolgen van de financiëele (beurs)crisis waardoor de inkomens van vele der meest welgestelde burgers zouden dalen en daarmee de opbrengst van de belasting, de werkloosheid sterk zou toenemen en daarmee weer de enorme bedragen, die ter leniging van den nood door werkverschaffing of ondersteuning moeten worden betaald; zelfs Indië werd erbij gehaald, want als bij U de cultures of andere ondernemingen minder florissant gaan, drukt dat sterk op het inkomen van velen der rijkste en minder rijke ingezetenen, daar immers de relaties tusschen Indië en den Haag, ook de financiëele, bijzonder vele en sterke zijn.

Maar er waren ook optimisten, die geen vuiltje aan den Haagschen hemel zagen.

Die optimisten vond men vooral onder hen, die kort tevoren de meerderheid hadden helpen vormen voor het voorstel van de meerderheid van B. en W. om aan heel het Gemeentepersoneel, voor zoover het een inkomen heeft beneden f 2450, een „vacantie bijslag te geven van f 20 (wel te verstaan alleen voor gehuwden) beneven f 3 voor ieder kind beneden 16 jaar.

Dit cadeautje heeft onder de burgerij veel verontwaardiging gewekt, die zich o.a. heeft geuit in den vorm van felle ingezonden stukken in de „burgerlijke" bladen, en dat is waarlijk geen wonder.

Op de besteding van den *z.g.n.* „vacantiebijslag" bestaat niet de minste contrôle en het is in wezen dan ook niets anders dan een kleine loonsverhooging, maar die dan toch niet zoo klein is, of ze kost de Gemeente elk jaar f 130.000. Waren nu de loonen onvoldoende, dan zou zeker niemand het Gemeentepersoneel deze kleine verhooging misgunnen, vooral omdat ze als een soort bijslag voor gehuwden en als een kinderbijslag kan worden beschouwd; maar van te lage loonen is geen sprake in dit geval.

In den tijd van hoogen conjunctuur zijn de loonen van dit personeel op het peil van het hoogste indexcijfer gebracht. Sindsdien is dat cijfer voortdurend en aanmerkelijk gedaald, maar het loon is op dat peil gebleven, hetgeen dus een lang niet onaanzienlijke loonsverhooging beteekent. Alleen is sedert een pensioen aftrek van 5 pct. ingevoerd, maar het bedrag daarvan blijft ver beneden genoemde loonsstijging.

In vergelijk met andere Gemeenten zijn de loonen van dit personeel hier aan den hoogen kant en wat méér zegt: ze zijn hooger dan de gemiddelde loonen, die door met het Gemeentepersoneel gelijk te stellen personeel in particulieren dienst worden verdiend, terwijl men dan bij de Gemeente nog een aanmerkelijk sterker rechtspositie heeft, verzorgd is in geval van ziekte en ouden dag enz.

U begrijpt, hoe hatelijk het is voor tal van arbeiders en kleine burgertjes belasting te moeten opbrengen voor een door niets gemotiveerd cadeautje aan gemeentepersoneel, dat reeds in een zoo bevoorrechte positie verkeert.

Maar wat is nu gebleken? Deze vacantiebijslag is feitelijk *afgedwongen* door personeelsorganisaties in het hoog geroemde „georganiseerd overleg". Daar hebben die organisaties nl. intrekking van de 5pct. pensioenpremie (de Gemeente legt er toch al 3½ bij) verlangd, en toen ze dat er niet door konden krijgen hebben ze wel genoegen willen nemen met vacantiebijslag hetgeen hun toen voorloopig beloofd werd op voorwaarde, dat ze dan in den eerstkomenden tijd geen verdere loonsverhooging, direct of verkapt, zouden eischen.

Geen wonder, dat er in den Raad verontwaardigd verzet was tegen zoo'n dwangpolitiek der organisaties. Maar... het Gemeentepersoneel heeft ... zijn betaalde afgezanten in den Raad (de z.g.n. „vrijgestelden.") Onder socialisten, Katholieken en antirevolutionnairen, en dus ... ging het voorstel erdoor! Begrijpt u nu, dat er bij de behandeling der begrooting verwoede optimisten waren, die meenden, dat het geld niet op kan en dat de welvaart van den Haag verzekerd is tot in lengte van dagen?

In een volgende brief hoop ik u nog het een en ander in verband met de groote schoonmaak te vertellen. Wat bij zoo'n gelegenheid voor den dag komt is dikwijls nogal interessant en niet alléén voor ons Hagenaars.

Koninklijk Bezoek.

Elke mensch heeft een wensch in zijn leven, schrijft v. W. in de *Tel*.

Soms zijn het kleine, maar even dierbare. Soms groote.

Keesje uit de Camera Obscura wilde in zijn eigen doodshemd begraven woreen. Ik meen dat hij zeventig was. Het was een heel simpel maar een hoog wenschje.

De oude heer Thysse werd honderd. Hij had een grooteren wensch, maar toch zulk een begrijpelijken.

Zijn vader marcheerde onder Napoleon. De jongeheer Thysse, in 1829 geboren, heeft Willem I nog gezien... En daarna zag hij Willem II voorbijrijden. Hij werd ouder en zag ook Willem III.

Nog ouder werd hij, ouder dan de meeste menschen en hij zag ook Koningin Wilhelmina. Luid juichte hij mede met de menigte.

Hij ging er prat op alle regeerende leden van het Koninklijk Huis te hebben gezien.

Maar de ouderdom werd onbarmhartig. Hij zat op zijn hofje dat Cantaloupenburg heet, en hij ging niet meer zoo ver uit, dat hij ook Prinses Juliana nog zou kunnen zien.

Dat zien van vier vorsten was zijn trots. Hij vertelde het den journalisten die bij hem kwamen om den honderdjarige te interviewen. En hij vertelde er bij dat hij nog maar één wensch had in zijn honderdjarige leven, nog eenmaal de jongste Oranje te hebben mogen aanschouwen... Prinses Juliana.

Het stond in alle kranten dat dit zijn laatste levenswensch was. Dus ... wist men eigenlijk wel dat die in vervulling zou gaan. Honderdjarigen zijn zeldzaam en prinsessen hebben reeds in de oudste sprookjes een goed hart.

De wensch ging in vervulling.

Ineens de koninklijke auto daar op het stille hofje. Ineens de Prinses uit het sprookje bij den man van één eeuw, vergezeld van den Prins.

Men zegt dat in oude harten de emoties afslijten. Maar dat oude hart moet toch wild geklopt hebben toen daar ineens de hand van de Prinses in de zijne gelegd werd en even daarna die van den Prins.

Zijn verzameling bekroond. Zes leden van het Vorstenhuis, vier in de verte gezien .. twee met eigen handen aangeraakt.

Een honderdjarighart dat zijn laatsten wensch vervuld zag. Een groote wensch. Maar even roerend als de kleine van Keesje uit de Camera Obscura...

NEDERLAND.

Onjuiste Inlichtingen en Aansprakelijkheid van den Staat.

Een gewezen ambtenaar had geen aanvrage om pensioen ingediend op grond van de later gebleken onjuiste mededeeling van den Pensioenraad, dat hij daarop geen recht had.

De rechtbank te 's-Gravenhage heeft den Staat voor de daardoor veroorzaakte schade aansprakelijk gesteld. Zij overwoog, dat de Pensioenraad staatsorgaan is en de Staat voor een tekortkoming van dien Raad in de vervulling van zijn uitvoerende taak, welke een onrechtmatige daad oplevert, aansprakelijk is, en dat tot die uitvoerende taak stellig behoort het geven van inlichtingen aan belanghebbenden.

Promotie van Brtisch-Indiër.

Aan de Universiteit te Utrecht promoveerde op 20 Dec. tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte de heer Raghu Vira geboren te Rawalpendi in Britsch-Indië. Met den jongen doctor, die stralend van geluk te wachten zat op het oogenblik, dat hem de bul zou worden uitgereikt, had de *Tel.* een kort interview.

— I could find a better promotor to take my degree than prof. dr. Caland, luidde het antwoord op de vraag, waarom de heer Raghu Vira juist naar Utrecht was gekomen om te promoveeren.

Hij vertelde verder, dat hij aan de universiteit te Punjab (Lahore) Sanskrit had gestudeerd en daar eveneens den titel M.A. (Master of Arts) had behaald. Over prof. Caland, wiens naam aan gindschen kant van den Oceaan zulk een uitstekende reputatie geniet, sprak de promovendus met den grootsten lof. Juist door de publicaties van dezen hoogleeraar was de heer Raghu Vira met dezen in correspondentie getreden met als gelukkig eindresultaat de promotie op een proefschrift „Varaha Ghrysantia". Toen dr. Raghu Vira ons nog verteld had, dat hij in Juni 1930 ook nog aan de Londensche Universiteit zal promoveeren, trad juist zijn promotor, prof. dr. Caland, binnen.

Prof. Caland toonde zich onmiddellijk bereid ons eenige bijzonderheden over deze promotie te vertellen. U moet nl. weten, zeide de hoogleeraar, dat de heer Raghu Vira zich zeer interesseert voor de weda's en de ritueele teksten, een onderwerp, waar ik mijn leven lang studie van gemaakt heb. De vreemde naam, die als titel boven het proefschrift staat, beteekent eigenlijk „huisregels" t.w. over gebruiken, die de Hindoes toepassen bij geboorte, huwelijk en andere ceremoniën, de gewone ritus dus, die vroeger gebruikt werd en thans nog gedeeltelijk wordt nageleefd.

De minister van onderwijs, eindigde prof. dr. Caland, heeft den heer Raghu Vira van alle aan deze promotie voorafgaande examens vrijgesteld, zoodat hij geen Staats- en geen Candidaatsexamen heeft afgelegd.

Na de promotieplechtigheid vertelde dr. Raghu Vira nog, dat hij in prof dr. Caland iemand had gevonden, die een zelfden kijk heeft op Indische volken en toestanden als de Indiërs zelf. „Prof Caland introduceerde mij in kringen, waarin ik veel leerde van de Westersche cultuur. Bij prof. dr. Van Hamel stond de deur steeds voor mij open. Verder heb ik de aangenaamste herinneringen aan prof. dr. Roels, dr. Steins en de familie Wassermann, die mij allen zoozeer ter wille waren.

Molenbrand.

Op 23 Dec. 's avonds zes uur brak brand uit in de machinekamer van den molen van Th. Veijen, welke is gelegen even buiten Dalfsen. In een oogwenk stond de machinekamer in lichter laaie, de vlammen sloegen uit het dak en de korenmolen, waartegen de machinekamer was aangebouwd, vatte vlam. Aan behoud van den molen viel niet te denken. De brandweer uit Dalfsen was spoedig met een motorspuit aanwezig en wierp met vier stralen water in de vlammen.

De felle Zuidoostelijke wind wakkerde het vuur aan en hoog sloegen de vlammen uit den molen, ver den omtrek verlichtend. Een pakhuis, dat tegen den molen aan stond, werd eveneens een prooi der vlammen, een zeer groote hoeveelheid graan, dat aan de landbouwers uit de omgeving toebehoorde, ging in de vlammen op. Tenslotte is het brandende gevaarte op de bij den molen staande molenaarswoning gevallen.

Verzekering dekt voor een gedeelte de schade, die uit den aard der zaak vrij aanzienlijk is.

twee is dertien," zeide hij „Acht dozijn, Jenkinson — dertien gerekend voor twaalf. Dat ben ik — en wie is u?"

Cherry haalde een van zijn kaartjes te voorschijn en mijnheer Crippe verwaardigde zich het aan te nemen en nadat hij een met goud gemonteerde lorgnet op zijn neus had gezet las hij het, keek ons beiden scherp aan en wendde zich tot mijn metgezel.

„Nou? — wat moet jullie? Vooruit er mee!"

Cherry haalde een van Crippe's kaartjes voor den dag.

„Om u iets te vragen hierover. Twee van uw kaartjes werden achtergelaten in een huis aan de Zuidkust, door iemand Joseph Krevin genaamd. Kent u die Krevin?"

„Ja, ik kan hem vrij goed. Wat is er met hem?"

„Is hij in uw dienst?"

„Neen. Niet in wat je noemt geregelde dienst. Hij werkt zoo'n beetje op provisie — zonder salaris. Af en toe een postje. Hij heeft mijn kaartjes en laat er dan wel eens een achter als er kans is om zaken te doen."

„Heeft u hem in den laatsten tijd gezien mijnheer Crippe?"

Neen! In geen veertien dagen of drie weken."

„Kunt u mij zijn adres opgeven?"

„Nee, dat kan ik niet. Van z'n particulier leven weet ik niets af. En waarvoor heb je hem noodig?"

„Hij wordt vermist," antwoordde Cherry diplomatisch. „Dit jongmensch is zijn neef. Zijn familie wil hem opsporen. En wij vonden uw kaartje in een huis waar hij geweest is..."

„Ik kan jullie niet helpen! Geen idee waar hij uithangt. Hij komt zoo nu en dan eens hier binnen vallen."

Cherry keek naar het glazen hokje: wij hadden beiden opgemerkt dat de klerk aandachtig luisterde.

„Mogelijk weet uw klerk..." begon hij.

„Misschien weten ze het bij Zetterquist," zeide de klerk. „Daar kwam hij nog al eens in Sint George Street. Ga daar eens vragen."

Wij zeiden den heer Crippe goedendag. Hij antwoordde niets en ging door met zakken tellen.

„Wij hebben toch iets gehoord, Ben! En nu naar Zetterquist."

Hij bracht mij door Old Gravel Lane naar een iets minder vuile straat. Wij moesten zoeken doch wij vonden het. Zetterquist en Vanderpant bleek een ouderwetsche wijn- en sterkedrankzaak te zijn. In één gedeelte van het huis werd handel in het groot gedreven, in een ander gedeelte was een herberg en ten slotte was er een zaal gereserveerd voor de vaste klanten. De wanden van die zaal waren versierd met teekeningen van zeilschepen, modellen van schepen en allerlei rommel, die blijkbaar van heinde en verre was medegebracht.

In verschillende hoeken zaten eenige bezoekers; de meesten van hen droegen blauw serge pakken, zij hadden verbrande gezichten en het waren ongetwijfeld zeelui. Achter het buffet zat een bejaarde achtenswaardige man, bezig met het reinigen van glazen. Cherry sprak hem aan en hij luisterde met welwillende aandacht naar Cherry's inleidende woorden en toonde veel belangstelling in zijn ambtelijke kaart.

„Ja, wij kennen mijnheer Krevin hier," zeide hij. „Hij reist voor onze firma — begrijpt u. Hij krijgt dan hier, dan daar een bestelling en geeft die aan ons op. Ik geloof dat hij voor verschillende andere firma's zaken doet— niet in onze branche; andere branches. Algemeen agent — dat is zijn bezigheid. Hij is in een tijd niet hier geweest en wij hebben ook gedurende de laatste weken niets van hem gehoord."

„Wat ik in het bijzonder noodig heb is zijn adres," merkte Cherry op. „Kunt u mij dat geven?"

„Ja zeker, aan iemand als u kan ik dat wel doen. Het is 241 Calthorpe Street — dat is in de buurt van Gray's Inn Road."

Cherry zeide dat hij Calthorpe Street kende en na den eigenaar bedankt te hebben verlieten wij de zaak van Zetterquist en het gezelschap van zeelieden, om te zoeken naar een omnibus die ons naar Bloomsbury kon brengen.

„Gemakkelijk genoeg om Calthorpe Street te vinden, Ben. Het is een welbekende straat met logementen. Wij weten intusschen weer iets meer van oom Joseph. Een manusje van alles is hij. En dat soort menschen gaat om met eigenaardig volk en wordt betrokken in eigenaardige zaken."

Calthorpe Street 241 bleek een bijzonder onoogelijk huis te zijn en de logementhoudster die ons opendeed, was even onoogelijk. Neen mijnheer Krevin was niet thuis en was sinds den vorigen Maandagmorgen niet thuis geweest en zij wist ook niet wanneer hij thuis zou komen, want hij was soms gewend om eenige dagen achtereen weg te blijven. Neen hij had daar niet lang gewoond — maar een paar maanden en zij geloofde dat hij pas was gekomen uit vreemde streken. Ja, wij mochten zijn kamer wel bekijken, als wij wilden — dat hinderde niets.

Wij gingen naar zijn kamer, een zitslaapkamer, geriefelijker dan het uiterlijk van het huis deed verwachten. Bij het binnenkomen viel Cherry's oog onmiddellijk op een brief, die op tafel lag; hij nam hem op met een kreet van verbazing.

„Kijk eens Ben! Het postmerk Middlebourne."

HOOFDSTUK X.

Tom Scripture.

Voor ik tijd had mijne verwondering te uiten bij het zien van het bekende poststempel had Cherry het klepje van de enveloppe opengeslagen en zagen wij, dat zij ledig was. Hij gaf de enveloppe met een uitroep van teleurstelling aan mij.

„Leeg!" mompelde hij. „Er zit niets in! Maar... het poststempel en het handschrift... ken je dat, Ben?"

„Neen! Dat ken ik niet. Wellicht kunnen Nellie Aps en haar moeder ons daarover inlichten want zij hebben het beheer over het postkantoor."

„Dit kan best geschreven zijn door een vreemdeling, die er tijdelijk was. In ieder geval hebben we hier een enveloppe van een brief verzonden uit Middlebourne aan den heer Joseph Krevin op een bepaalden datum — en die datum is zooals je ziet drie dagen voordat hij bij jullie kwam. Wij moeten dus uitvorschen wie dien brief afzond. Het is ook geen gewoon handschrift."

Hij stak de enveloppe in zijn zak en begon rond te kijken. Het leek mij, dat er niet veel te zien was. Oom Joseph had weinig achtergelaten. Er was een behoorlijke hoeveelheid kleeren en ondergoed in de laden, die Cherry opentrok. Op een boekenplank lagen tusschen een partijtje boeken eenige pijpen; op de schoorsteenmantel twee sigarenkokers en een stapel papieren en tijdschriften. In of op de schrijftafel was niets dat eenige aanwijzing kon geven omtrent oom Joseph. Boven de schrijftafel waren op een plankje eenige gesneden figuren en ornamenten geplaatst. Cherry wees daar op met beteekenisvollen blik.

„Er is geen twijfel aan, dat je geheimzinnig familielid in Indië is geweest. Kijk eens naar die dingen."

Cherry begon de papieren en tijdschriften schijnbaar zonder bedoeling door te zien. Op een gegeven oogenblik haalde hij er een geïllustreerd blad uit met een gekleurden omslag.

„Dat lijkt op het spelletje van de kinderen, als ze koud of warm roepen als ze iets moeten zoeken, dat verstopt is," zeide hij.

„Wij worden warm! Kijk eens — de „Lady's Circle"! En dezelfde aflevering waarin het interview met juffrouw Ellingham verscheen. En ha, ha, kijk eens hier! — Wat denk je daar van?"

Hij opende het tijdschrift met een triomfantelijken blik. Een bladzijde, waarop de foto's van juffrouw Ellingham's salon en van de Kang-he vaas waren afgebeeld, was er uit gescheurd!

Wij keken elkaar aan zonder iets te zeggen. Cherry vouwde het geschonden tijdschrift op en stak het bij zich.

„Ja, zoo is het, Ben!" zeide hij, alsof hij eene veronderstelling van mij beaamde, hoewel ik feitelijk niets had geopperd.

(*Wordt vervolgd.*)

Kort verhaal.

LIST EN LIEFDE.

Johns, die twintig taartjeswinkels, thee-salons en restaurants in Parijs bezit, die kranige John's, wiens ware naam Jean Chabrol is en die zoo bescheiden leeft, dat hij elk jaar een millioentje overlegt, vertelde ons op zekeren dag:

„Kinderen, het lot bedient zich vaak van de wonderlijkste middelen om tot zijn doel te geraken. Aangezien ik eenmaal, meer dan vijf-en-twintig jaren geleden, mijn verloftijd had overschreden, ben ik nu een man, zoogenaamd „in goeden-doen". Toentertijd was ik een arme drommel.

Ik was, langen tijd geleden, als wachtmeester bij de huzaren te Villeneuve in garnizoen. Als jong onderofficiertje van de cavalerie werd er niet dadelijk een al te soliede levenswandel van me verlangd en zoo was ik eens een nacht niet in de kazerne aanwezig, hoewel ik geen nachtpermissie bezat.

Tegen vijf uur in den morgen dwaalde ik door de straten van Villeneuve rond en hield me met het probleem bezig, hoe ik voorbij de wacht de kazerne binnen kon komen. Het scheen een onoplosbaar vraagstuk en het was niet opwekkend, aan de degradatie als gevolg van mijn nachtelijke escapade te denken, in geval men mij ... ontdekte.

Ik martelde, zonder eenig succes, mijn hersenen af met wat me te doen stond. Het was midden April en reeds volop dag: over drie kwartier zou de reveille geblazen worden; spoedig zou het bekend worden, dat wachtmeester Chabrol niet op zijn post was... 't Koude zweet brak me uit...

Plotseling hoorde ik achter mij het gedruisch van wielen van een kar, die over het plaveisel rollen. Ik draaide me om en zag Emily, de lieve, kleine Emily, die haar wittebrood-lading ter aflevering naar de cantine bracht.

„Dag juffrouw Emily".

„Dag meneer Chabrol", antwoordde zij verrast. Toen vroeg ze:

„Maar wat doet u hier, op dit uur buiten de kazerne?"

„Ik ben aan 't wandelen, zooals u ziet."

„Aha!" En, plotseling uitvallend, voegde ze er aan toe:

„En dat heeft u om die Irma, die Parijsche schoone, uitgehaald, die gisteren nog hier was? Maar ditmaal is u er bij: de kolonel laat niet met zich spotten, dat weet u toch, meneer Chabrol?

„Ach ja, ongelukkig genoeg."

„Ja, ja" (zij liet haar gedachten niet los, de ondeugd) „Ja, ja.... 't is alles maar Irma, die per slot van rekening heelemaal niet van zooveel beteekenis is, dat een zoo keurige jongeman als u...."

Zij trok de schouders omhoog.

„Het blijft met dat al een ongeluk."

Zij bekeek mij even; in haar blik lag medelijden, droefheid, toorn... en ja, ook liefde was er in te lezen. Juffrouw Emily was misschien juist van plan mij een hoogst ongepaste en nog nooit vertoonde jaloezie-scène te bereiden, toen ik een genialen inval kreeg:

„Juffrouw Emily," smeekte ik, „mag ik mij in uw kar verstoppen?...."

„En ik u zeker tot naar de cantine rollen, opdat wachtmeester Chabrol in in de kazerne terug komt, langs den neus van de wacht!"

„Precies!"

„Hoewel u nog nimmer gelegenheid schijnt gevonden te hebben mij op te merken?"

„O, juffrouw Emily, u zult me daarom toch niet degradeeren en laten opsluiten?"

„U zoudt dan de gelegenheid hebben om na te denken of het verstandig is zich met zulke vrouwspersonen als Irma af te geven".

„Maar juffrouw Emily, wat kan u dat nu schelen?"

„Wat dat mij kan schelen, wat dat mij kan schelen? Ja, 't is waar ook; ik ben voor u maar een eenvoudige bakkersmeid... och hemel... och dat is ongelukkig genoeg...!"

En zij verborg haar gezicht in de handen en begon te schreien. Ik dacht er dadelijk aan, dat niet alles nog verloren was, maar de kostbare tijd verging met dit al en ik moest dit meisje zoo snel mogelijk tot bezinning brengen. Daarbij was ze snoezig en jong! Een lief kindje... waarachtig bij haar vergeleken, kwam Irma me als een antiquiteitje voor. Ik nam fluks haar handjes van 't gezicht en drukte haar een kuische kus op 't voorhoofdje.

„Vooruit, meisje, red mij!"

„Van z'n leven niet! Om u de gelegenheid te geven naar die vrouw te loopen?"

„Och, wat.... die! Ik voel daartoe niet de minste begeerte meer; ik zweer het!"

„Is dat waar?"

„Zooals ik zeg."

Zij aarzelde.

„Ja.... maar mijn kar zit vol brood."

„Dat doet er niet toe. Je kunt dat voor een oogenblik bij den smid achterlaten: kijk, hij is juist bezig zijn rolluik op te trekken."

„En zul je háár niet meer terugzien?"

„Heusch niet."

„Zweer je mij dat?"

„Ik zweer het, bij mijn zwaard!"

Emily vertrouwde haar brood toe aan den smid en kwam haastig terugloopen:

„U zult er niet in kunnen; u bent veel te groot".

„Jawel, maar ik ben heel slank en kan me oprollen, wacht maar, Emilietje."

Zonder al te veel moeite kroop ik in de kar, waar op zij het deksel boven mij hoofd toesloot en op weg toog. De luchttoevoer was niet heel groot, zoodat ik na korten tijd dacht te stikken. Ik hief het deksel op om wat lucht te happen, wat een boer, die juist voorbij kwam, deed zeggen:

„Je deksel schijnt van zelf open te gaan meisje!"

„Ja het brood groeit nog aan!" antwoordde Emily, terwijl zij me toefluisterde:

„Blijf in 's hemelsnaam stil daarbinnen!"

Na eenig minuten van dezen nieuw soort militairen marsch waren we aan den kazerne-ingang beland. Ik dacht me reeds gered, maar toen eerst zouden de moeilijkheden beginnen. De poort was toe, Emily speelde op, maar men opende haar niet.

„De kolonel is er juist met den brigadier. Wacht even!"

De kolonel en de brigadier in de kazerne. Dat kon goed worden! Er was toch voor dezen morgen geen veld-oefening uitgeschreven? Wat had dit bezoek op zulk een vroeg uur te beteekenen?

Na eenige minuten, die mij als een eeuwigheid voorkwamen, mocht Emily de kazerne binnen. Zij sloeg de richting van de cantine in.

Dáár — nieuw onheil! De kolonel vóór het gebouw met den brigadier en den dierenarts! Er waren te veel paarden telkens ziek: vandaar dit onvoorzien bezoek.

„Blijf doodbedaard", fluisterde Emily, „lang zal het niet meer duren".

Ik hoorde de klok van de kazerne slaan, ik telde de minuten, die mij nog bleven.... Eindelijk vertrokken de officieren, de kar reed de cantine in en ik kroop triomfantelijk naar buiten tot niet geringen schrik der marketenster, die het uitgilde. Ik was er — juist op tijd.

Deze geschiedenis was wel een dankbezoek waard aan juffrouw Emily en ik mankeerde niet het haar zoo snel mogelijk te brengen, waarop vele andere volgden. Een militair, die koeken, taarten en lekkernijen fabriceert, hebt u zoo iets vaak meer gezien? Och, en waarom niet. Hercules spon wel vlas aan de voeten van Omphale....

En inmiddels ontving ik van Emily af en toe een kus.... Ik vond het ambacht zeer interessant. Toen bladeren boterdeeg voor mij geen geheim meer waren, trouwde ik met Emily.

Ik had weldra mijn dienstplicht achter den rug. Kort daarop stierf Emily's vader; hij was even rijk als gierig geweest en had zijn dochter, die als een voorname dame zich de luxe van langslapen had kunnen veroorloven, gedwongen, elken morgen het brood weg te brengen! Eenige tientallen duizenden franken ter rechter tijd gekomen, stelden ons in staat den aankoop van een taartjeswinkel in een der beste wijken van Parijs te doen.

Mijn vrouw was zeer ijverig, zeer intelligent en handig en het liep ons ontzettend mee...

Wij kochten een tweede zaak, toen een derde en richtten theesalons en restaurants op. Dit alles zou echter niet zijn gebeurd en den rijkdom en nog minder het geluk zou ik hebben leeren kennen, als ik niet op een Aprilmorgen wanhopig door de straten van Villeneuve had gedwaald. Ik herhaal: het lot gebruikt de vreemdsoortigste omwegen vaak om tot zijn doel te geraken...

VAN ALLE ZIJDEN.

Een Brief van Edison aan Boedapester Schoolmeisjes.

In verband met het 50-jarig jubileum van de gloeilampen, had de 7e klasse van het Boedapester koningin Gizellameisjes gymnasium een telegram van gelukwensch aan Edison gestuurd, meldt de *N. R. C.* Groot was de verrassing der meisjes, toen zij daarop een antwoord ontvingen. Onmiddellijk stroomden zij de natuurkundezaal binnen, waar de natuurkundeleerares den brief van Edison voorlas. Edison verklaart daarin te betreuren, niet persoonlijk voor alle gelukwenschen te kunnen bedanken. Daar dit onmogelijk is, verzocht hij de meisjes dit, zijn schriftelijk bedankje, te willen voor lief nemen.

De 35 meisjes wilden hierop den brief in 35 stukjes scheuren, opdat elk van hen een deel daarvan zou kunnen krijgen. De leerares verklaarde echter, dat de brief onder de schatten der school behoorde te worden bewaard.

Woorden van Clemenceau.

Een prefect slaagde er in, door Clemenceau te worden ontvangen, maar hoorde van den kamerbediende, dat hij zijn verzoek in één woord moest formuleeren. Het was in den verkiezingstijd. De prefect komt binnen, strekt de hand uit, en zegt: Duiten.

Hij kreeg zijn subsidie.

*

Toen hij Georges Mandel voorstelde aan de redactie van *Aurore* zei hij daarbij het volgende: — Mijne heeren, ik stel u meneer Mandel voor, die voortaan het buitenlandschpolitiek overzicht zal schrijven. Een langdurig onderhoud heeft mij de zekerheid gegeven, dat hij in dezen volkomen onbevoegd is. En dat is maar goed ook. Want men moet bij dat werk onbevooroordeeld zijn.

*

Toen hij candidaat was voor het Kamerpresidentschap verspeelde hij zijn kans door een kwajongens-grap. Hij zag toevallig hoe dr. Michou, een van zijn vurigste aanhangers, in een winkel roomsoezen kocht, waarmee hij den zak van zijn overjas volpropte. Clemenceau liep op hem toe en maakte met één geweldigen klap pap van den heelen voorraad soezen. De dokter was razend en onthield zich bij de stemming. Méline en Clemenceau kregen evenveel stemmen, en Meline was de oudste...

*

Men sprak over de regeling van een vlootkwestie:

— Wat vertelt u me daar allemaal? Ik ben nog uit den tijd van de zeilschepen.

*

Tijdens zijn eerste ministerie, kwam men hem vertellen, dat een van zijn collega's hem tal van ideeën wilde uiteenzetten.

— Ideeën? mompert hij. Hij neemt de telefoon van den haak, belt den minister op:

— Men vertelt mij, dat U ideeën hebt?

— Wat?... Ik... eh... die heb ik niet...

En Clemenceau, stralend: Ziet u nu wel, dat 't maar laster was!

*

Een senator hield een veel te lange rede. Men riep hem toe: Gun u een beetje rust.

— Ik ben niet moe, bedankte de senator.

— Gun ons dan een beetje rust, repliceerde Clemenceau.

*

— Men zegt, dat ik tien ministeries heb omgekegeld. Neen, dat is niet zoo, het was er maar één; het is altijd hetzelfde.

*

Een paar dagen voor zijn dood maakte men zich ongerust over zijn gezondheid.

— Ziek, ik? Ik ben nooit ziek geweest. Neen, ik ben een stervende, die zijn werk voltooit.

ADVERTENTIEN.

Oude tante, tot kleermaker: „Ik wil m'n neef een kerst-verrassing geven. Denkt U dat U een pak kunt maken dat op dezen hanger past?"

(London Opinion)

MOPPEN.

Leeraar: — Hoeveel seconden heeft een minuut? Piet: — Manlijke of vrouwelijke minuten?

— Wat is dat nu voor een vraag?

— Ja, wanneer mijn vader zegt dat hij over een minuut komt, dan duurt dat 60 seconden. Maar wanneer mijn zuster 't zegt, dan zijn 't er 600!

***

Welch' Grape-juice: puur, aangelengd met water, soda of gingerale: verrukkelijk

***

De tooneelknecht vroeg den directeur van een zeer middelmatigen troep opslag, maar de baas was heel verbaasd. „Hè", vroeg hij. „Waarom moet jij nou loonsverhooging hebben! Je hebt niets te doen. De heift van den tijd sta je tusschen de coulissen te luisteren". „Ja mijnheer", zei de knecht nijdig, „dat is het hem juist".

***

Welch' Grape juice: gegarandeerd zui vere druivensap.

***

Een man, die een klein, oud auto-tje had, schrok toen hij hoorde dat hij f 10 moest betalen om 't een nacht te stallen. „Tien gulden?" riep hij. „Ik kom het morgenochtend weer halen". „Dat is het hem juist", was het antwoord. Zult u werkelijk komen?"

***

Welch' Grape juice: zonder alkohol en toch opwekkend.

***

Moeder: „Er moet iets zijn, dat den verloofde van Marie gehinderd heeft. Heb jij wat tegen hem gezegd?"

Vader: „Ik niet. Ik heb hem niet gezien sinds ik de rekening van het electrisch licht aan hem heb gestuurd".